MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII LYRICORUM

Libri IV.

EPODON

Liber unus,

Alterque EPIGRAMMATUM.

Adjicitur

EPICITHARISMA,

SIVE

Eruditorum virorum è Societate Jesu

In Authorem *Poemata.*

CANTABRIGIÆ:

Apud *Ricardum Green.*

MDCLXXXIV.

BODLEIAN LIBRARY
24
MAR

URBANO VIII.

PONTIFICI

MAXIMO.

AD sacros pedes Tuos, BEATISSIME PATER, venerabundi deponimus hoc Musarum delicium. Ita enim audemus appellare MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVI opus, postquàm id Tibi probari intelleximus. Felix poeta, qui Tibi placere potuit. Nimirum de sæculorum omnium judicio securus est, qui probatus est Tuo. Quidni ergo Tibi consecretur liber, à quo non minùs, quàm ab auctore, alteram quasi vitam ducit? imo qui Tuus est? quia Tuo exemplo, Tuâ in Urbe, è Tuis potissimùm laudi-

bus natus eſt, & crevit? nuſquam numine plenior, quàm ubi divinum Tuum Spiritum æmulatur; nuſquam majorem laudem meritus, quàm ubi virtutum ac laudum ſuarum famam, poſteritatis memoriæ commendat. Invitavit quoque, ut opinamur, Auctorem amor Tuus Orbi notus, quo poetas antiquorum gloriæ æmulos mirificè complecteris: quo uno cœleſtem illum Spiritum, in multis alioquin aut ſponte langueſcentem, aut curis oppreſſum, exſuſcitas, & eorum in Te ſtudia animoſque incredibiliter accendis. Triumphat profectò, & porrò triumphabit tanto Mæcenate Poeſis. Nam quis nunc eam ſpernere audebit, quam viderit Majeſtati Tuæ, quâ ad Deum immortalem proximè accedis, in pretio eſſe? quis non admirabitur artem illam, ad quam tuum illud cœlo propè par faſtigium & par dignitati ſapientia ſe demittit? Eximium quid, & divinum eſſe nulla non ætas fatebitur, quod magni æſtimaverit URBANUS. Itaque hoc Tuo Judicio Auctori animos addidiſti, ut ſe major iterùm prodiret, & favoris Tui patrocinio tutus lucem, quam feliciter antè vidit, ſecuriùs denuò aſpiceret. Si faves, quo vultu & animo ſoles, hoc Auctori ſatis eſt.

Sed ignoſces, ſi aliena manus imparem operi frontem præpoſuit, nec Tuâ

Sanctitate

Sanctitate satis dignam. Non miserat Auctor dedicationem unà cum opere typis nostratibus excudendo; sed tamen voluntatem nobis suam significaverat. Bella interim per Germaniam grassantia, Belgarum cum Polonis commercium penitùs turbaverant. Urgebat typographus. Quid faceremus? Id ausi sumus, quod nec Sanctitati Tuæ, nec Auctori ingratum fore speravimus.

Patere itaque è tristi bellorum tumultu, quibus tot jam annis infelices Belgæ atterimur, hoc pacis opus in conspectum Tuum venire, & orbem Christianum discordibus armorum motibus miserabiliter dissidentem, ad pacem, quod studes, & quietem revocare perge. Nutus ille Tuus, quem solliciti cum populis Reges intuentur, spem nostram, secundùm Deum, sustentat. Sed quónam abripimur? Parce, BEATISSIME PATER; præsentis periculi feralis species jam oculis oberrans gemitum exprimit. Scilicet ut naufragi cæterarum rerum immemores undique opem implorant, ita nos pænè jam pereuntes filii amantissimum Parentem invocamus. URBANUM, inquam, invocamus: quem nominare non possumus, quin gratissima melioris spei lux mœrentibus protinus oboriatur.

Cæterùm Sarbievium nostrum, vel potius Tuum, si quo ad Te animo venit, admiseris, & Societatem hanc Tuam à Tuo nutu pendentem, quo soles amore dignatus fueris; & illi, & nobis ad novos conatus, adjicies ingentes animos, & immortali iterùm beneficio, ut sæpiùs aliàs, sacra Tibi pectora, in hoc Belgii cladibus suis intabescentis luctu, mirum in modum solaberis. Ita precatur ac vovet

SANCTITATI TUÆ

devotissima

Societas JESU *Antuerpiæ*.

MATH.

MATH. CASIM. SARBIEVI
SOCIETATIS JESU
LYRICORUM
LIBER PRIMUS.
AD URBANUM VIII.
PONT. OPT. MAX.
ODE I.

Cum infestæ Thracum copiæ Pannoniâ excessissent.

JAm minæ ſævi cecidêre belli:
Jam profanatis malè pulſa terris
Et Salus, & Pax niveis reviſit
Oppida bigis:
Jam Fides & Fas, & amœna præter
Fauſtitas læto volat arva curru:
Jam fluunt paſſim pretioſa largis
Secula rivis.
Candidi ſoles veteriſque venæ
Fontibus nati revocantur Anni:
Grandinat gemmis, riguoque cœlum
Depluit auro.
Meque veraci cecinîſſe plectro
Inter Octobreis, tua feſta, pompas,
Priſca Saturni rediiſſe ſæcla,
Approbat orbis.
Aurei patrum niveique mores,
Exul & terrâ procul uſque Thule
Gaudor, & pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.

Lactis & fusi per aprica mellis
Garruli campos secuêre rivi:
Et superfuso tumuere plenæ
Nectare ripæ.
Lætior vulgò seges inquietis
Fluctuat culmis, titubantque frugum
Uberes campi, nec avara sulcis
Invidet æstas.
Pastor erranteis comitatus hœdos,
Provocat raucas calamo cicadas:
Mugiunt colles, & anhela fessis
Sylva juvencis.
Pace subsultant juga, pace rident
Tetricæ rupes: leve separatos
Otium colleis amat, & sequestri
Gaudia pagi.
Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te suis Æstas opulenta circum-
fundit aristis.
Supplici myrtus tibi servit umbrâ,
Serviunt lauri: tibi celsa longe
Quercus assurgit, tremuloque pinus
Vertice nutat.
Siderum Præses, Dominusque terræ,
Lucidâ Romam speculatus arce,
Regna tranquillet, cupidoque Patrem
Te velit orbi.
Laurus annosum tibi signet ævum:
Fata te norint, properentque Parcæ
Nescium carpi tibi destinatos
Stamen in annos.
Quæque formosos sedet inter igneis,
Sedulam pro te miserata Romam
Virgo, quam circum glomerantur albis
Astra choreis.
Curet effusas Latii querelas,
Virginum castas juvenumque voces
Curet, & votis procerum reclinem
Accommodet aurem.

AD AURELIUM LYCUM.

Ne plus æquo de adversâ fortunâ queratur.

ODE II.

INdignas, LYCE, nænias,
Et mœstum gemitu pectus, & hispidis
Frontem nubibus expedi,
Cùm Sol non solito lumine riserit,
Et fortuna volubilis
Fati difficilem jecerit aleam.
Quod vexant hodiè Noti,
Cras lambent hilares æquor Etesiæ.
Mœstum Sol hodie caput,
Cras lætum roseo promet ab æquore.
Alterno redeunt choro
Risus & Gemitus, & madidis propè
Sicci cum Lacrymis Joci.
Nascuntur mediis Gaudia Luctibus.
Sic fatis placitum. suis
Tempestiva fluunt fata periculis.
Fessos duxit heri boves,
Dat magnis hodie jura Quiritibus:
Et quæ bobus ademerat,
Imponit Gabiis & Curibus juga.
Idem Phosphorus aspicit
Magnum, quem tenuem viderat Hesperus.
Quòd si seria ludicris
Fortunæ placeat texere; rusticus
Hesternam repetet casam,
Ridentis populi non humilis jocus:
Et queis rexerat omnia,
Findet laurigeris ligna securibus.
Quòd si defuerit salix,
Fasces pauperibus subjiciet focis.

AD URBANUM VIII.

PONT. OPT. MAX.

ODE III.

URBANE Regum Maxime, Maxime
URBANE Vatum, Pegaseus tibi

Temo, volaturusque latè
Regna super populosque currus
Jam dudum apud me est. eripe te solo,
Obliviosis eripe nubibus
Nomenque laudesque. O Deorum
Concilio, patrioque quondam
Promisse cœlo! te super inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia
Egressa nubes, te superni
Colla super humerosque Pindi
Attollere altè, non hine mamme,
Luctabor. Ibis sub pedibus pigras
Urbes relicturusque gentes,
Attonitæ novus hospes auræ,
Hac unde vasti littora Nerei,
Amnesque camposque & juga desuper
Arcesque mirari, & natantes
Oceano numerare terras
Coràm licebit: jam tibi barbarus
Circùm supinis collibus annuit
Ænus, salutatâque longè
Attremit Acrocorinthus aulâ.
Ter pronus Othrys, Ter trepidæ latus
Subsedit Ossæ, ter Rhodope nives
Sacrave submisêre lauros
Æmathii capita alta Pindi,
Sacerque Phœbo Cynthus, & aviæ
Acuta Cyrrhæ. laurigeris tibi
Thyrsis coronatus Citheron,
Et patuli nemorosa pinu
Pangæa gaudent brachia frondium
Longè tetendisse, & procul obvios
Currus adorare, & volanti
Ardua supposuisse terga.
Hinc ire pompas, hinc tibi præpetes
Centum superbis ire curulibus
URBANE Musas, atque aperto
Ire fines tua facta cœlo.
Auditis? an me ludit amabilis
Imago pompæ? Jam videor pios
Audire plausus, & frementes
Cæruleum per inane turmas.
Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum sonoro exercitus agmine
Leniter URBANUM susurro,
Ter resonis fremuêre pennis,

Ter versa terris ac pelago super
Respondit Echo: ter lituis procul,
Sparsæ ter URBANUM Camœnæ
Pindaricis cecinêre plectris.
Audivit ingens pontus, & insulas
Erexit omnes. Ilicet Africæ
Plausêre & Europes, & unà
Americes Asiæque regna.
Lætæque tandem, currite sæcula,
Dixêre Musæ: Currite candidis
Horæ quadrigis: ite, magni
Secula deproperate Menses.
Dixêre Musæ: protinus aurea
Risêre longùm sæcula, secula
Auro laborata, & recuso
In pretium emicuêre vultu.

AD CRISPUM LÆVINIUM.

Ne nimiùm adolescentiæ fidat.

ODE IV.

VIve jucundæ metuens juventæ
CRISPE LÆVINI: fugiunt avaræ
Mensium Lunæ, nimiumque volvi
Lubricus æther.
Tu licet multo pretiosus auro
Gemmeâ vestem moderêre zonâ;
Et super collo Tyrias amicet
Fibula lanas:
Jure Phœnissis vaga penna cristis
Stare labenti dubitat galero;
Jure, quo fulges, timidum refigi
Pallu↑t aurum.
Quod tibi largâ dedit hora dextrâ,
Hora furaci rapiet sinistrâ:
More fallentis tenerum jocosæ
Matris alumnum.
Mobiles rerum dubiique casus
Regna mortalis tenuêre vitæ:
Sedulus metæ, properat fugacis
Impetus ævi.
Tardiùs ponto volat Adriano,
Quam ratem mersi pepulêre remi,
Et repentinis animosa trudunt
Carbasa ventis.

Omni-

Omnibus mundi Dominator Horis
Aptat urgendas per inane pennas:
Pars adhuc nido latet, & futuros
Crescit in annos.

LAUDES URBANI VIII.
PONT. OPT. MAX.
ODE V.

NUper receptâ bella super Tyro,
Pugnasque serùm ludere distuli
URBANE, nunc jurata lenem
Increpuit tibi Musa buxum.
Per te refracto ferro adamantinum
Offulsit auro sæculum, & undique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo reviresсit ævo.
Quo fœta quondam nectare flumina,
Ultroque septem balsama collibus
Manare, vinòve & liquenti
Melle vagos properare rivos,
Et sponte sero vespere turgidas
Ad septa narrant lanigerum pecus
Mammas reportare, & comatum
Assyrio grave vellus auro.
Te Fas, Piumque, & Justitiæ comes,
Utcumque sacrum lætus agis pedem,
Candor coronat; Te fidelis
Propositi studiosa Virtus.
Te ponè flavo largaCeres sinu,
Rerumque plenis non sine cornibus
Felix Amaltheæ citatis
Rura subit populosque bigis.
At Vis, & ater Luctus, & æneis
Stipata centum Bella furoribus,
Curæque, pallentesque Morbi, &
Fœda modis simulacra miris
Cessêre retrò. Te duce Faustitas
Secura frugum rura perambulat,
Tutæque per vasti tumultus
Carpathij volitant carinæ.
Te feriati cum pueris senes,
Nec non reclusæ cum nuribus canunt
Regem puellæ: sive reddit,
Sive citum rapit hora solem.

At nos recurvo poplite per vias
Patrem colentes, ter niveum Tibi
Nimbum liguſtri, ter roſarum
Puniceum jaciemus imbrem.

AD PRINCIPES EUROPÆ,

De recuperando Orientis Imperio.

ODE VI.

NOndum minaci cornua Boſphoro
Decuſſit audax Pontus, & efferis
Servire Neptunus Gelonis
Turpè gemit, reſonáſque fluctu
Plangente ripas Thraca rebellibus
Immugit undis: Æmathiam pudet
Frænos momordiſſe, & Pelaſgos
Odryſiis dare colla loris.
Mœrent tenaci compede Cyclades
Pigræ moveri: mœret Achaica
Tethys, inæqualeſque campi
Perpetuo lacrymantur Hebro.
Sempérne nigras Æthiopum domos,
Vel, quæ ſuperbus præfluit oppida
Ganges, Abydenaſque turreis
Supplicibus tremuiſſe pinnis
Formidoloſam juverit Artacen?
Seſeque captum Boſphorus omnibus
Undis, Erythræoque, & alto
Ionio, Arabioque ploret?
Vani futuri temporis augures
Fæcunda rerum ſæcula diſcimus;
Si non retractamus fideli
Tela manu, tacitoque gaudet
Vagina ferro: ſi clypei vacant,
Haſtæque, & arcus; non animi placent
Parci laborum, non magiſtræ
Conſilii, ſine Marte, linguæ.
Fruſtrà Novembreis dicimus ad focos
Pugnata Rhætis bella ſub Alpibus;
Fruſtrà renarramus Gelonum
Verſa retrò retuliſſe ſigna:
Si non & ipſi ſtringere Noricos
Audemus enſes; quos malè barbara
Non decoloravêre terga,
Sed Tyrio Latiale fuco

Illevit

Illevit aurum, non sine gemmeo
Circumsonantis fulgure balthei, &
Grato catenarum tumultu,
Et sonitu phalerarum acuto.
Formosa fortes arma timent viros,
Frangique nolent, seu profugus Scythes,
Seu creber è campis agetur
Myrmidonum Dolopumque nimbus.
Quicunque furas & caput induet
Auro, Quirites; exuet Italum,
Civisque Romanus negari
Impavido patietur hosti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refusis crinibus aliinet,
Dicemus Umbrum, qui frementeis
Antiochi Annibalisque turmas
Rursum efficaci diruat impetu,
Alpesque, clausumque intrepidâ manu
Perrumpat orbem. Sic citatis
Sæcula degenerare metis
Sancit futuri temporis Arbiter;
Certoque prudens ordine segreges
Metatur annos. Nunc severis
Artibus, ingenioque pugnax
Affulget ætas, nunc melior foro
Gestit disertis fervere jurgiis.
Hæc Thracas, audacemque Bessum,
Hæc Cilicas, pavidosque Seras
Produxit ætas. Nos senio piger
Effudit Orbis, dedecus ultimum
Mundi, fatiscentisque naturæ
Opprobrium. Malè nata proles,
Quidquid bonorum restitit (heu nefas!)
Morum, scelestâ deterimus notâ,
Mentisque, & excelsi latrones
Ingenii, violenta fraudum
Tormenta, sanctis addere dotibus
Laudamur ultrò: nec scelerum pudet;
Virtusque clamatur sagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enses vendimus, & manum,
Hac, unde nummis aura refulserit:
Sparsique tinnitus ad auri
Sollicitâ vacat aure vulgus.
Et quà secundis jecit honoribus
Benè ominatam mobilis aleam

Fortuna, mentitur caducæ
Plebis honos, pofitoque fallax
Accumbit omnis poplite civitas,
Perjura fefto furgere cum joco,
Cùm pompa ftipantûm, & dolofi
Præteriit breve fulgur auri.

AD TELEPHUM LYCUM.

Fortunæ rerumque humanarum inconftantiam accufat.

ODE VII.

EHeu, TELEPHE, ludimur;
Fortunæ voluceri ludimur impetu!
Æternum nihil eft, facro
Quidquid lenta tulit materies finu.
Statur cafibus. Occidet
Quod furgit: fed adhuc furget, & occidet:
Ritu præcipitis pilæ,
Quæ cùm pulfa cavâ rejicitur manu,
Nunc lenes fecat Africos,
Nunc terræ refugis abfilit ictibus.
Vefper vefpere truditur;
Sed nunc deterior, nunc melior fubit,
Anni nubibus infident,
Incertis equitant Luftra Favoniis,
Cæco Sæcula turbine.
Hæc, quam Pieriâ decipimus lyrâ,
Juncto fulminis ededo,
Eheu, quàm celeres Hora quatit Notos,
Nec gratæ ftrepitum lyræ,
Nec curat miferæ carmina tibiæ:
Et quamquam canitur levis,
Sefe tota fuis laudibus invidet.
Magnas intereà rapit
Urbefque, & populos, & miferabili
Reges fubruit impetu:
Et fceptri decus, & regna cadentium
Permifcet cineri Ducum,
Auratafque trabes & penetralia,
Et cives fimul & fuper
Everfis fepelit turribus oppida:
Ac mundi procul arduas
Stragefque & cumulos, ac Procerum pyras

Fefta

Festâ nube supervolat;
Stellarumque rotam, & longa brevissimo
Cursu sæcula corripit.
Dum nobis taciti diffugiunt Dies
Eheu, TELEPHE, ludimur,
Fatorum rapidâ ludimur orbitâ.
An nos fallimur? an suam
Rerum pulcher habet vultus imaginem,
Et sunt quæ, LYCE, cernimus?
An peccant fatuis lumina palpebris,
Et mendax oculi vitrum?
An longi trahitur fabula somnii?

Seculi nostri socordiam persequitur.

ODE VIII.

AUt nos avaræ vendidimus Tyro,
Aut usque Thulen misimus exules
Cultus avorum. non honoris
Præcipiti libet ire clivo:
Non sceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Leto pacisci: non Alyattici
Veiente permutare saxo
Uber, Achæmeniumque Tigrim.
Nescit severo livida brachia
Signare ferro, nescit idoneis
Tyro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitque torvum
Tranare Lirim, cùm nivibus satur
Exæstuanti fræna licentiæ
Permisit, emovitque ripam
Assiduæ metuendus Urbi;
Quòd si procacem fregit equus gradum,
Micatque nervis, & genibus tremit:
At non Lupercales iisdem
Nescius assimulare saltus,
Et cùm peritum sistra citant pedem,
Doctus choreæ. Frangite barbita,
Nervosque, dementemque buxum
Fœmineo prohibete cantu.
Auditis? Istri littora personat
Ferale cornu. jam capita Alpium
Magnæque respondêre montes
Ausoniæ. novat arma Mavors,
Urbeisque tectis elicit. ibimus?
An nos Caleno mensa tenet mero,

Cœnæ-

Cœnæque regnorum redemptæ
Divitiis, populique censu?
Quas cùm recedens viderit Hesperus,
Surgens easdem Phosphorus aspicit;
Et ridet aspecto renidens
Luna mero, radiosque tingit,
Dum nos Lyæo regificis super
Descripta mensis prælia pingimus,
Fusoque metamur Falerno
Mœnia, diluimusque fossas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos: Jam radiantium
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum pepulêre plantæ.
Surgamus. Omnes prima vocat dies,
Et Phœbus: at non noster ab Indiis
Phœbus, Quirites, nec Latino
Orta dies famulatur orbi,
Totumque diris manè Othomanidis
Impendit æther. prô pudor! Occidens
Nobis, fatigatusque tantùm
Hesperium propè Phœbus axem
Turpi Latinis vespere serviet?
Surgamus: Oetam Gadibus & Paron
Addamus, Auroramque nocti, &
Bactra Tago, Tiberique Gangem.

AD NICOLAUM VEIERUM PALATINI CULMENSIS FILIUM.

ODE IX.

IBis, belligeræ regna Poloniæ
Et gratæ repetes limina Patriæ:
Quæ te voce diu, quæ prece flagitat
Passis obvia brachiis.
Ceu quem velivolis præpes Etesiis
Navis divitibus distinet insulis
Dilectum juvenem, quem modò barbara
Auri corripuit fames,
Mater sollicito spectat ab æquore,
Et lentum pelagi damnat Oriona,
Et ventos gemitu duplicat, & pigro
Affundit lacrymas mari:
Si fors edomito fletibus Æolo
Indo sole niger filius advolet,

Et longi memores exilii notas
Caris deleat oſculis.
At tu nec ſtudio mercis idoneus,
Infamiſque lucri, nec ſitiens opum,
Quas ſeptem geminis prodigus oſtiis
Aut Ganges vomit, aut Tagus,
Inviſes patrium limen, amantior
Inſignes animi quærere copias,
Et vi conſilii promptus, & ubere
Venâ divitis ingenî.
Te rerum ſapiens uſus, & imperî,
Te felix operum ſpiritus addecet,
Et vox ſe populo fundere largior
Plenæ flumine copiæ.
Fortunæ volucrem mitte licentiam:
Hoc appone lucro, quod tuleris ſimul
Quò te cumque feres: ſeu per inhoſpita
Rauci littora Boſpori,
Et captum niveâ compede Nereum:
Seu pacis dubios Thracas, & aſperum
Perſen, ſeu refugum viſere Concanum
Legatus properaveris:
Virtutem ſolidi pectoris hoſpitam
Idem portat equus, qui dominum, neque
Aut campo melior ponè perambulat,
Aut menſæ comes aſſidet.
Illam cana Fides, nudaque Veritas,
Et ferrugineæ plebe Pecuniæ
Circumfuſus Honor, & ſequitur propè
Albis Fama jugalibus.

LAUDES URBANI VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE X.

NOn ſolus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidum æthera
Vates: oloriniſve latè
Cantibus, Æoliove terras
Temnet volatu. me quoque deſides
Tranare nimbos, me Zephyris ſuper
Impunè pendere, & ſereno
Calliope dedit ire cælo,
Et quà licebit nubibus & ſacrum
Vulgare cœlo carmen, eburneam

Lyram-

Lyramque suspendens, tubamque
Colla super, niveisque læves
Plumis lacertos. me nec inhospita
Sistent oborti littora Nerei,
Rupesve inaccessæ ferarum, aut
Verticibus scopulorum acutis
Armata Tethys. me juga Caucasi,
Me canus Atlas, me mare barbarum,
Lateque dejectis uterque
Audiet Oceanus procellis.
Ut se quieto cuncta silentio
Stravêre latè! Pieriæ simul
Fontes Amymonæ, & canoris
In numerum cecidêre lymphis
Doctûm fluentis murmura Penei,
Sacroque Nisæ è vertice tympana,
Lyræque, buxique, & remista
Cum lituis citharisque plectra
Fregêre nubes. Hinc tibi Gloria
Latè per orbem differet aureum
URBANE nomen: quà corusco
Concutitur Jovis aula curru,
Septemque sese sideribus pigrum
Evolvit ævum. protinus ultimis
Afris coronatisque Serum
Mœnibus, Oceanoque rubro
Noscêre magnus. jam tibi tinnulus
Fert sistra Nilus, jam Berecynthia
Curetes æra, jam frementes
Rauca crepant Corybantes arma.
Te Vaticanis Maurus & Æthiops
Affusus aris, te tepidi canunt
Devexa mundi, te remotæ
Littora personuêre Chrysæ:
Magnusque latè diceris arbiter
Cælumque, Terrasque, & Maria & Styga,
Amnemque Cocyti severum, &
Elysiam cohibere Lethen.
Tibi (benignæ si qua fides spei)
Sternentur olim magnanimæ ad pedes
Gentesque Regesque. ô caduci
Præsidium, columenque mundi!
Jam nunc labantes pondera sæculi, &
Deprælîantûm funera Principum,
Pronasque Regnorum ruinas
Consilioque humerisque siste.

Tardum sereni partibus ætheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Mensis reclinari, & faventûm
Ambrosiæ accubuisse Divûm.
Serò receptum Roma fleat Patrem,
Tuisque longum vivere moribus
Possint Quirites, possit ingens
Curia, purpureique Patres:
Diuque gaudens, & cupidus tibi
Incumbat orbis: certus ames Remi
Urbemque, prolemque: ac merenti
Quamquam avidus tibi debet æther,
Reposce divos præmia lentior,
Paullumque differ sidera, dum Tagum,
Dum Bætin, undantemque bello
Eridanum, Ligerimque places:
Dum fracta septem cornua montibus
Submittat Hebrus, dum tibi Thessalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem, opprobriumque fastus,
Jam tum tropæis & senio gravem
Aurata stellarum ad Capitolia
Longis revertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulæ.
Quò Musa vatem, non memor Icari,
Tollis relapsurum? his potiùs gravem
Depone ripis, & dolosas
Deme humeris digitisque plumas:
Tybrimque propter ducere languidos
Permitte somnos: & super ilice
Lyramque pendentemque buxum
Ambiguis fluitare ramis.

AD STEPHANUM PACIUM
MAGNI DUCATUS LITHUANIÆ SUPREMUM THESAURI PRÆFECTUM.

Equestris elegantiæ jactantiam reprehendit.

ODE XI.

Non auro, neque tinnulis
Pugnandum phaleris. & chlamydum sinus
Et nodos, & inutiles
Gemmas belligeris demite brachiis.

Quid

Quid lævem galeam juvat
Plumarum volucrem ferre superbiam?
Cur sparsas agitat jubas,
Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pavidam caput
Ementitur avem, cùm leve sibilis
Aurarum, & Zephyri joco
Furtum Mygdoniæ proditur alitis?
Jam grando chalybum imminet,
Telorumque frequens aura volantium
Imbelli galeæ insonat:
Jam Martis tonitru mugit, & obvium
Medi fulgur acinacis.
Quid prosunt phaleræ? quid galeæ jubar?
Quid lætæ Zephyris comæ?
Aut umbo clypei quòd procul æmulis
Lucem solibus invidet?
Quid vultus nimiùm sedulus adspici?
Quid pictus pharetræ timor?
Aurum frenigerâ rejice dexterâ:
Ferro res eget & manu,
Et magnis animis: hæc tuleris tria,
Dicam Geryoni parem,
Quem nec populifer proruat Hercules,
Nec cælo nimius Mimas,
Nec durâ Idomeneus, aut Sthenelus manu,
Bellis adsit idonea
Incomptæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abstinens
Lasciviæque carens forma proterviæ,
Et ferri memores genæ,
Hesternique notent vulnera prælii.
Cristæ non facient virum,
Non arguta suis colla coralliis.
Thoracas Pavor & Metus
Dicuntur Siculis fingere malleis,
Et primi scopulis super
Procudisse vagis scuta Cydoniis.
Nos stultum tegimus caput,
Et leto tenues objicimus moras.
At quos eruerit sibi
Directis Oculos invida spiculis
Mors affingere creditur.
Fatis mille loci, mille patent viæ:
Sed signat jaculis locum,
Qui vultum subitis dimovet ictibus.

Devo-

Devotumque mori latus
    Objectu tremulæ protegit ægidis.
Nudos bella pavent viros.
    Audentes animos ipsa volunt propè
Declinare pericula.
    Cùm consanguineæ ferrea Græciæ
Hector rumperet agmina,
    Torvis sæpè genis turbidus obvios
Fati terruit impetus.
    Quos fortuna timet, vitat, & acrium
Differt prælia mentium;
    Et mors sæpè viris invidet auream
Famæ pandere semitam.
    Quòd si belligerâ cesseris orbitâ,
Post te fata citaveris,
    Ostendesque neci, quâ fugies, viam.

AD PRINCIPES ROMANI IMPERII.

De recuperandis Græciæ Provinciis.

ODE XII.

AT non supino semper in otio
    Perdemus ævum. Surgite Dardani
    Cives, triumphatumque captis
        Imperium reparate Graiis.
Implete classeis, tendite carbasa,
Inferte remos, ite volentibus
    Fatis Quirites: ite: ventis
        Vestra tument animisque vela.
Est, qui locantem bella pecuniam,
Novisque rebus postulet utilem
    Nervum. quis erumpentis auri
        Fluxit ager potiore venâ
Cuniculosi montibus Orici?
Ferro, Quirites, si lubet, abditum
    Mercemur aurum. qui vibrati
        Glandibus emeruisse plumbi
Gazas potentûm sciverit urbium,
Hic magna parvo lucro paraverit
    Sumptu. nec exponetur aurum,
        Nec Tyriæ Cypriæve merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs,
Seu per reluctantûm agmina Bistonum,
    Et per recedentes Gelonos
        Vulnifico pluit aura nimbo:

Seu

ïruta molibus
ella tonitruis
, cùm caduco
concutientur igni,
rribus annuent
copia, & obice
enarum gementes
pedicisque ferri.
ßactra timent suis,
jam Cythereiæ
ycenæique census,
s, & Genoëssa flavo
m propè decolor
reta coralliis;
& intersusa Cypros,
ingemuêre ripis.
ntûm gratia montium,
angit amœnior
orum, vel uda
us Cynosura rivis?
to sanguine recreent
Pelion aut Samos
, vel virentis
agi, vel opaca leni
: nec viridem Gnidon,
spreverit, aut retrò
atum salictis
umbriferamque Tricen.
lni, non vitreus Meles,
dius agmine,
ystallum Lycormæ,
dis Arasinus undis
n benè lubrico
nodò bellicâ
anteis capillos,
us linat ora pulvis.
rtet amystide
e Liberum?
, hunc vinosa Crete,
hii rogat ora Cypri
ec Rhodos abnuit,
renua Cæcubi
illaudata Thrachin,
es Amathuntis arces
ibus asseri:
s æthera rupibus

Affectat

Devotumque mori latus
Objectu tremulæ protegit :
Nudos bella pavent viros.
Audentes animos ipsa volu
Declinare pericula.
Cùm consanguineæ ferrea (
Hector rumperet agmina,
Torvis sæpè genis turbidus
Fati terruit impetus.
Quos fortuna timet, vitat,
Differt prælia mentium ;
Et mors sæpè viris invidet
Famæ pandere semitam.
Quòd si belligerâ cesseris or
Post te fata citaveris,
Ostendesque neci, quã fugi

AD PRINCIPES ROM

De recuperandis Græciæ

ODE XI

AT non supino semper in otio
Perdemus ævum. Surgite
Cives, triumphatumque ca
Imperium reparate Gra
Implete classeis, tendite carbasa
Inserte remos, ite volentibus
Fatis Quirites : ite : vent
Vestra tument animisqu
Est, qui locantem bella pecunia
Novisque rebus postulet utilem
Nervum. quis erumpentis
Fluxit ager potiore ve
Cuniculosi montibus Orici?
Ferro, Quirites, si lubet, abdit
Mercemur aurum. qui vil
Glandibus emeruisse pl
Gazas potentûm sciverit urbium
Hic magna parvo lucro paraver
Sumptu. nec exponetur au
Nec Tyriæ Cypriæve
Quas non cruentus Martis emat
Seu per reluctantûm agmina Bi
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura ni

Seu fulminatis diruta molibus
Castella densis bella tonitruis
Emoliuntur, cùm caduco
Mœnia concutientur igni,
Capique versis turribus annuent
Arces, & omnis copia, & obice
Centum catenarum gementes
Divitiæ pedicisque ferri.
Jam penè gazis Bactra timent suis,
Jam dives Aule. jam Cythereiæ
Conchæ, Mycenæique census,
Et Tyros, & Genoëssa flavo
Pallescit auro. jam propè decolor
Albet superbis Creta coralliis;
Phthieque, & intersusa Cypros,
Ditibus ingemuêre ripis.
Est, quem comantûm gratia montium,
Aut floridorum tangit amœnior
Vultus viretorum, vel uda
Mobilibus Cynosura rivis?
Hunc empta multo sanguine recreent
Tempe, vel acri Pelion aut Samos
Asserta bello, vel virentis
Silva Cragi, vel opaca leni
Pangæa quercu: nec viridem Gnidon,
Altamque Dymen spreverit, aut retrò
Spissis coronatum salictis
Olenon, umbriferamque Tricen.
Non lympha Cydni, non vitreus Meles,
Lenisve puro Lydius agmine,
Non mite crystallum Lycormæ,
Non gelidis Arasinus undis
Desiderantem non benè lubrico
Soletur amni, si modò bellicâ
E strage fumanteis capillos,
Et tepidus linat ora pulvis.
Est qui supinâ certet amystide
Obliviosum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinosa Crete,
Hunc Paphii rogat ora Cypri
Laxare ferrum. nec Rhodos abnuit,
Nec, non severi strenua Cæcubi
Naxos; nec illaudata Thrachin,
Aut resides Amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus asseri:
Aut qui propinquis æthera rupibus

Affectat

Affectat Edon, aut maritus
Vitiferis Aracynthus ulmis.
Est cui supellex, & vigil ignibus
Risit caminus, cui pecorum placent
Armenta, cui latè reductus
Hinnit ager, fluviique balant,
Cantu sonori blandius Orphei?
Illum juvencis postulat hospita
Pleuros, Cleonæique colles,
Et pecorum studiosa Thrazen;
Cæxque valles, vel Calydoniæ,
Dumeta silvæ, vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cum roseus tegit arva vesper,
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque postes, & laquearia, &
Fingat pavimentum; Caryston
Et variam Salamina, justis
Reposcat armis. huic Phrygium propè
Baccara longis Attica collibus
Descendet in tectum, & videndæ
Porticus adjicietur aulæ.

AD TARQUINIUM LAVINUM,

ODE XIII.

Non si sol semel occidit,
Non rubris iterùm surget ab Indiis;
Nec si quos celeris rotæ
Sors non exiguo proruit impetu,
Non lapsos iterum levet,
Arguto docilis ludere cum joco.
Ne spem projice, TARQUINI:
Cujus penè retrò lambere pulverem
Et vestigia diceris,
Cùm fortuna levem verterit orbitam,
Effusam super & luto
Fumantem poteris cernere purpuram.
Tunc & risibus abstine,
Neu turpi domino lumina paveris:
Neu calces nimiùm, memor
Fortunæ geminam sæpè jaci pilam.

AD JULIUM FLORUM.

Curam Lyncei adolescentis illi commendat.

ODE XIV.

NUllus effrænæ rabiem juventæ
Æstus Ætnæi superet camini:
Nulla conceptos jaculantis igneis
Ira Vesevi.
Crescit infestis animosus ausis
Ardor, & primæ juvenile vitæ
Robur adversum sibi luctuosis
Dissidet armis.
Sic ubi densis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur Euris,
Et potens igni Notus, & sonorus
Imbribus æther,
Hinc repentinos struit aura monteis,
Inde bacchantûm patiens procellarum
Ingemit littus, resonumque saxis
Tunditur æquor:
Fervet hinc illinc inimica Tethys:
Pacis incertus, dubiusque belli
Fluctuat pontus, cui militares
Instruat undas.
Mollior læsi tamen ira ponti,
Lenior motis Aquilo procellis.
Puberum, JULI, quatiente cæcas
Turbine mentes.
Hic ubi pugnax equitavit Auster,
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leves auræ, facilisque veli
Trudit Iapyx:
Quæ semel certo metuendus arcu
Fixit, aut recti timor, aut cupido,
Rara pacatis agitata fidunt
Pectora curis.
Fortiùs pugnes juvenum domando
Spiritu, quàm si juga feriatis
Induas tauris, vel equina Pœno
Fræna leoni.
Jure florentes moderaris annos
Lyncei: duris meritò lupatis
Corripis frænum, spatiique parcum
Electis ephebum

AD EQUITES POLONOS,

Cùm LADISLAUS *Poloniæ Princeps, fuso Osmano Turcarum Imperatore, victorem exercitum in hiberna reduceret.*

ODE XV.

Credetis ? io credite posteri
Fractos pudendo Bistonas impetu
Cessisse, & infaustis redemptam
Funeribus pepigisse pacem:
Quis tunc recenteis Odrysiis timor
Affixit alas, cùm refugas metu
Præ se LADISLAUS Phalangas
Fulmineis agitaret armis!
Quantus Gelonis, quantus erat feris
Sudor Corallis, cùm propè decolor
Ister, verecundusque captâ
Bosporus erubuisset undâ!
Cùm versa Thracum parma trementibus
Fronderet hastis, cùm celer Artacen,
Turreisque Byzantî probrosis
Concanus adsonuisset armis.
An nos repensam sanguine gloriam
Frustrà futuris emimus ? an suos
Exempla diffingent nepotem
In proavos, similemque patri
Gnatum reponent ? quatenus (heu pudor !)
Pejor refastis Progenies avis
Succrevit, & damnosa pulchras
Sæcula diminuêre vireis.
Vel nos avitæ stemmata gloriæ,
Currusque, & enses, nuper & hosticis
Directa delubris tropæa,
Æmoniæ monumenta pugnæ,
Uramus igni ; neu pudeat sacros
Mentita vultus frangere marmora,
Non æra, fumosasque patrum
Effigies, memoresque laudum
Ceras, profundo mergere Vistulâ ;
Vel, si supinæ tædet inertiæ,
Martemque majorumque pugnas
Egregiis iterare factis
Juremus. O quem Gloria fervidis
Urbesque terrasque & populos super

Evexit alis, ô caduci
Grande decus columenque mundi,
Pridem Geloni sobria sanguinis
Rursum Polonis deripe postibus
Et tela, Princeps, & timenda
Edoniis refer arma signis.

Temporum nostrorum ignaviam reprehendit.

ODE XVI.

MErcuri, nam te citharæ potentem
Vivido manes reparare cantu
Furva Cocyti stupuêre pressis
Stagna fluentis.
Tuque Lesbóos imitata nervos
Musa, Dircæum modulare carmen,
Quo Palatini revocetur Orco
Turba Quirini.
Ite pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchisæ Venerisque sanguis,
Ite, formosas Acherontis, ite,
Linquite ripas.
Quid juvat nigras habitare valleis,
Ferreum leto simulante somnum?
Quid juvat subter sepelire magna
Sæcula terra?
Te Mari torvi revocant Sicambri:
Te pharetratæ Nomadum catervæ,
Te Numantini metuende poscunt
Scipio campi.
Æreis rursum fluitare turmis
Visa Carthago, peditumque nimbos,
Et Saguntinis, Siculisque bellum
Affundere portis.
Surge: non audis strepitum, & sonorum
Agmen, & tractas per humum catenas?
Non vides, quantam novus ecce surgit
Pœnus in hastam?
Magna te poscunt Asiæ sepulchra
Magne Pompei. Tibi Cæsar olim
Thraces, & ferrum, manicasque, & ignem, &
Tela minantur.
Bactra jam motis tremuêre castris,
Martio nubes feriente cornu;
Jam minæ tristes equitum, & frementum
Hinnitus equorum.

Surge: quâ dormis, quatit acer urnam
Ungulâ Medus: potes hoc sepulchro
Esse securè piger, aut honestos
Carpere somnos?
Ite, felices iterate pugnas,
Ite Romani. juvet arma notis
Postibus demi, solitoque frontem
Assurgere cono.
Bella nos pictis simulamus armis,
Splendidè fortes, & inane pugnæ
Nomen, & docti vacuum duellis
Ludere Martem.
Fortium cingi galeis avorum
(Prò pudor!) seri fugimus nepotes,
Heu peregrinis onerasse fortes
Tempora gemmis!
Parva non magnam manus implet hastam,
Defluunt grandes humeris pharetræ:
Decidunt arcus, laterique iniquus
Exprobrat ensis.
Prisca mutatæ pudet arma dextræ:
Patrius quondam malè laxus hæret
Filio thorax, nec avita norunt
Tela nepotem.

Animi lenitate Principes maximè commendari.

ODE XVII.

Non vivi paries vitri,
Crystallique fores, aut Mareoticis
Aurum postibus illitum,
Laudandum memori carmine principem
Clarabit, neque barbaras
Decidet tumulo gloria laureas;
Sed frons mitior aspici,
Innubique nitens ore meridies,
Et qui sospitat omnia
Irati vacuus nube supercilî,
Primo gratior Hespero
Formosus roseâ vultus in Iride.
Regum vultus imagine
Regnorum legitur. Pandite lumina, &
Vultum pandite Principes:
Jam vultum, & populi lumina vidimus.
Irasci populum docet,
Qui torvis nebulam nutibus addidit:

Idem

Idem ſupplicii piger
    Maturis faciem riſibus explicet,
Cædeſque, & populi graves
    Iras, & procerum prælia, & aſperas
Regum contuderit minas.
    Vulgus bella fremat: te nihil attinet
Fœdo turbida nubilo
    Mutari pavidis ora coloribus.
Veris janitor aureus,
    Qui campis liquidi paſcitur ætheris
Stellatis Aries comis,
    Picti rura poli frænat, & arbiter
Mundi prata perambulat:
    Iræque, & placidi lenior imperi
Urſis præſidet, & lupis;
    Demitque, & dominis cornibus annuit
Torvis jura leonibus,
    Caſtigare vagos acer, & igneis
Mundi cogere ſepibus.
    Vultur degenerum parcior unguium
Albis parcit oloribus;
    Compeſcit volucrem Bellerophon equum:
Nuſquam monſtra vagantia
    Chiron Æmoniâ figit arundine:
Colludit Geminis Leo, &
    Taurum ſupplicibus conciliat jubis:
Nuſquam ſidera mugiunt,
    Aut latrat Procyon, aut Libyco duplex
Rugitu reboat polus.
    Labuntur tacito flumina ſilentio:
Tranquillæque tacent rotæ,
    Dum currus vigilum volvitur ignium.
Tantùm lanigeræ facis
    Balatu reſonat mundus amabili,
Rixâque, & ſtrepitu vacat;
    Et ſe mundus amans, ipſe ſui propè
Vivis lucet amoribus:
    Naturæque uterum, & parturientia
Zonâ ſidera ſubligat:
    Hanc flexis Aries cornibus inchoat,
Rerum nobile vinculum, &
    Conjunx ſigniferi fibula balthei.

AD DIVAM ELISABETHAM,

Dum inter Divos ab URBANO VIII. PONT. OPT. MAX. *referretur.*

ODE XVIII.

Diva, devexo dominata ponto,
Cujus undosæ meminêre Gades,
Cui Tagus servit, liquidoque rura
Præfluit auro.
Pauperes olim coluisse sedes
Læta, nunc magnas habitare stellas,
Inter & gyros, & euntis inter
Sidera mundi,
Dum tibi Medæ pretiosa silvæ
Damna, per Thuscas adolemus aras,
Thureo Regem, populique celes
Crimina fumo.

Ad Celestem adspirat patriam.

ODE XIX.

Urit me patriæ decor,
Urit conspicuis pervigil ignibus
Stellati tholus ætheris;
Et lunæ tenerum lumen, & aureis
Fixæ lampades atriis.
O noctis choreas, & teretem sequi
Juratæ thyasum faces!
O pulcher patriæ vultus, & ignei
Dulces excubiæ Poli!
Cur me stelliferi luminis hospitem,
Cur, heu! cur nimiùm diu
Cælo sepositum cernitis exsulem?
Hic canum mihi cespitem,
Hic albis tumulum sternite liliis,
Fulgentis pueri domus.
Hic leti pedicas exuor, & meo
Secernor cineri cinis.
Hic lenti spolium ponite corporis,
Et quidquid superest mei;
Immensum reliquus tollor in æthera.

AD

AD PRINCIPES ITALIÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

ODE XX.

Pulchro, Quirites, Pulvere gaudeat
Impubis ætas, & ſtrepitum, & minas
Jam nunc, & audaces tumultus
De tenero meditetur ungui:
Viſoque primùm ſanguine geſtiat
Inter cadentûm ſigna, neque eligat
Quo laſſa poſt pugnam, reclinet
Colla toro, ſolidiſque ſomnum
Commendet armis, aut clypeo ſuper
Effuſus, aut ſe ceſpitis explicet
Per ſumma, non parcus juventæ,
Et decorum pretioſus emptor.
Hoc ſeptus olim milite, Biſtonum
Vallata ſaxo diruit oppida
Regnator Epiri, & timendus
Parrhaſiæ moderator oræ.
Heu quantus armis, quantus adeſt equis,
Quantuſque ſudor depopulantibus
Pangæa Dacis, cùm refuſi
Ferrea diluvies Gradivi
Tumultuoſi turbine prælii
Concuſſit Æmum: Cùm Rhodopen propè,
Sacriſque LADISLAUS armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicoſum Strymona vindice
Turbavit haſta, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum, & natantûm
Scuta virûm, galeaſque volvit.
Magnum illa terris intulerat metum,
Præceps ahenas rumpere copias,
Taboque fumanteis & igni
Auſa cohors operire campos.
Si non honeſti læta periculi,
Bellique metas rumpere pertinax,
Egiſſet armorum cupido
Non humiles iterare pugnas?
Manes avorum quis benè proſperis
Excuſet armis? quæ manus impigrum
Leti Muſurmannum paternis
Immolet inferias ſepulchris;

Quæ nunc (pudendum) illudere pervicax
Persultat armentum, & miserabiles
Deleat peremptorum ruinas
Hinnulei, timidæque damæ?
Eheu cicatricum Hesperiam pudet,
Et mollis otî, & turpis inertiæ,
Iræque, quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis!
Quisquamne tandem (dicite posteri)
Ulturus Urbis nomen & Imperî
Affulget ensis, atque ab ullo
Scuta tholo galeæque pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futurus ensis Dardanios adhuc
Proscindit agros, aut Latina
Arva metit, viridesque silvis
Frondent sagittæ? non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus sacri
Vates Gradivi. jam cruento
Sparsa mari fluitare tela,
Videre totis jam videor Thetin
Pugnare remis, jam Latiæ procul
Turmæ, repercussâque circùm
Æra micant galeæque lymphâ;
Jam plana Triton personat æquora
Clangente cornu: jam video novas
Latè per Ægeum moveri
Cycladas, Æmoniamque longè
Inauspicato sidere lugubrem
Mœrere Lunam: jam profugæ retro-
cedunt Tyrannorum phalanges,
Pænè metu glaciante Pontum.

AD URBANUM VIII. PONT. OPT. MAX.

ODE XXI.

Pone surgentes super orbe curas,
Magne pacati Moderator orbis;
Mitte Threissas calidi phalangas
Fervere rixâ.
Mugiant campo, sine, bella ponto,
Cùm procellosos struit aura monteis,
Cùm gemunt cautes, refugique Calpe
Vapulat undâ.
Regna Rhæteis resonant triumphis,

Rumor

Rumor auratâ volitans quadrigâ
Grata demittit benè feriatis
Omina terris.
Occidit justæ reus hostis iræ,
Hostis hibernæ dominator oræ,
Quà coronatis sinuantur altæ
Turribus Alpes,
Quà nivis latè, saturæque flavent
Imbrium valles: Ubi mitigatus
Sole vicinos jaculante monteis
Liquitur humor.
Ire captivo patiens fluento
Ister assertâ famulatur undâ:
Corripit fluctus, & utroque Rhenus
Margine servit.
Te genu nixi didicêre Medi:
Laxat intentum tibi Maurus arcum:
Te pavent Seres, humerisque Parthi
Scuta reponunt.
Fingit effuso tibi nomen auro
Indus argutâ resonante lymphâ:
Te sonant septem vaga fabulosi
Ostia Nili.

URBANI VIII. PONT. OPT. MAX. POESIS.

ODE XXII.

QUis temperatæ flumine copiæ
Criticulosis influit auribus
Facundus amnis, & sequacis
Agmine luxuriatur undæ?
Rursúmne torvum cantibus Æacum
Delenit Orpheus, quo duce Thraciæ
Aurita reptavère saxa, &
Æmoniæ saliêre rupes?
An Dædalei pectinis arbiter
Vates amicâ Pierias lyrâ
Triumphat aureis, & disertos
Eloquii reseravit amnes?
Qualem pudicis Penea fontibus
Admurmurantem Thessaliæ juga
Mirantur, aut prætervoluto
Attonitus stupet Æmus Hebro:
Qualémve puris Parthenium vadis
Dignantur alto muta silentio

Pangæa, vel circumsonantem
Castaliis Helicona ripis
Parnassus audit, dum nova gaudia
Jam jam futuri veris aventibus
Enarrat agris, & virentem
Exilio remeare Maium.
O quis Latinæ fons opulentiæ
Exuberanti vividus impetu
Bacchatur, & lymphata secum
Corda rapax animosque volvit!
Qui nunc profundo volvitur alveo
Sententiarum, nunc gracili fluit
Torrente linguæ, nunc apertis
Ingenii spatiatur arvis,
Suique latè pronus & insolens
Exire ripam, non tamen obviã
Captivus algi, nec tenaci
Ire piger per aprica limo:
Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit smaragdis, non sine consono
Liquentis electri susurro, &
Murmure prætereuntis auri.
Non stagna Cirrhæ, non ego Phocidos
Desiderarim: te propè vitrea
URBANE Dirce, te fluenta
Virginei comitantur antri:
Olimque simplex collis & invius,
Nunc hospitalis, te duce, Dardanæ
Parnassus immigravit aulæ,
Et Latii rediêre vates.
Magnusque tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet, & Apulæ
Miratur heredem Camœnæ
Pegaseos vacuare fonteis:
Seu dithyrambo liber, inutilem
Verbis catenam demis, & affluis
Impunè; seu rursum severo
Verba placet cohibere nodo.
Sed non profanæ gloria laureæ,
Umbrata Grais tempora frondibus
Adcomit, at conchyliatã
Pulcher honor redimit coronã,
Et dedicatam purpura laureæ
Furata frontem subrubet. hactenus
Florete Vates: jam Latino
Vester honos adolevit ostro.

AD LÆVINUM HIELLIUM.

Laboris commendatio.

ODE XXIII.

NAm quæ purpureis ſumet honoribus
Formoſo melior de grege victima,
Quam cui ſolliciti vomeris aſpero
Uſſit colla labor jugo?
Condit regna labor. Fabricio benè
Findenti patriis jugera ſarculis
Frondent in mediis ſceptra novalibus
Pulchræ meſſis adoreæ.
Raſtriſque & rigidis parce ligonibus;
Uncum, Lictor ait, rejice ſarculum:
Quæ ſevit Cererem, Regna metet manus,
Glebæ fraude ſuperbior.
Jam nunc emeritos ſolve jugo boves,
Jam nunc nobilium colla Quiritium
Æqui flecte memor, parcus & abſtinens
Romani pater Imperî.
Fortunæ memores nunc, age, victimas
Juſto mitte Jovi. quæ modò mugiit
Sacris Pontificum digna ſecuribus
Aras illinet hoſtia.
Numquam puniceis hiſpida crinibus
Martis belligerâ pendula fraxino
Auri deciduis veſtierat jubis
Graium pellis Iaſona;
Si non difficiles imperii boves
Egiſſet dominâ vertere dexterâ
Ferratis chalybum ſaucia dentibus
Colchi littora Phaſidis.
Quamquam fulmineo pectoris halitu
Sorberent animoſum agricolam boves,
Et fumi fluvium & noſtris inhoſpita
Circùm nubila funderent.
Nec quidquam viridùm è ſemine dentium
Bellator jaculis campus inhorruit,
Et latè peperit caſtra virentibus
Criſtatus galeis ager.
Quippe ad Theſſalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu
Tempeſtas peditum, & denſa micantium
Haſtarum interiit ſeges.

MAT. CASIM. SARBIEVII
SOCIETATIS JESU
LYRICORUM
LIBER II.

AD FERDINANDUM II. CÆSAREM AUGUSTUM
ODE I.

Cùm Thracum copiæ excessissent è Pannoniæ finibus.

QUÆ regna, vel quæ dissociabili
Secreta tellus æquore, quæ domus
Euroque & Arctoi Bootæ
Cæsarei sonitum triumphi
Nescivit? O quà Rumor eburneis
Genteisque & urbeis prævehitur rotis,
Audite Cæsar, te superbæ
Herculeas superasse laudes
Flevêre Thebæ: te tumidus procul
Formidolosi laudibus Herculis
Ploravit Hebrus: te frementes
Arcadiæ gemuêre valles,
Non usitatæ monstra protervîæ
Stravisse latè. te Nemees jugo
Dignatur Alcides, & Argis,
Et domitâ tibi cedit Idâ.
Non ille quamquam colla minantium
Fumosque & igneis contudit anguium,
Cristasque & immaneis hiatus
Fulmineo tremefecit ictu:

Quam-

Quamquam gelati marmora Nerei,
Surdisque mutum littoribus mare
Emensus, arcanæ refregit
Regna Stygis, pedicasque captis
Injecit umbris immiserabilis
Prædator Orci; cùm spolio priùs
Taurique, & insani Leonis
Mœnalias decorasset ornos:
Non ille quanquam transtulit aureo
Scalpenda cœlo prælia, quæ procul
Memnonque & Auroræ rubentis
Regna legant, mediisque Vesper
Miretur astris: non tibi debitæ,
Auguste Cæsar, reddat adoreæ
Palmas, triumphalemque laurum, &
Populei diadema serti.
Te pronus ambit flumine supplici
Rhenusque & Albis. Te resluus sonat
Tibiscus, & latè receptâ
Danubius tibi servit undâ.
Te bellicosus Thermodoontii
Regnator Hebri, te sibi destinat
Peltatus Eurotas, & asper
Argolicis Achelous hastis.
Te militaris mœnia Daciæ,
Te Cimber horret; te genibus minor
Brennus, repercussisque lætùm
Vindelici crepuêre parmis.
Te belluosi littora Bospori,
Multoque canum frigore Caspium,
Te Cydnus, & levis Scamandri,
Te refugi pavet unda Xanthi.

AD PUBLIUM MEMMIUM.

Vitæ humanæ brevitatem benefactis extendendam esse.

ODE II.

QUæ tegit canas modò bruma valleis,
Sole vicinos jaculante monteis
Deteget rursum. tibi cùm nivosæ
Bruma Senectæ
In caput feris cecidit pruinis,
Decidet nunquam. Cita fugit Æstas,

Fugit Autumnus, fugient propinqui
Tempora Veris:
At tibi frigus, capitique cani
Semper hærebunt, neque multa nardus,
Nec parum gratum repetita dement
Serta colorem.
Una quem nobis dederat juventus,
Una te nobis rapiet senectus:
Sed potes, PUBLI, geminare magnâ
Sæcula famâ.
Quem sui raptum gemuêre cives,
Hic diu vixit. sibi quisque Famam
Scribat heredem: rapiunt avaræ
Cetera Lunæ.

AD SUAM TESTUDINEM.

ODE III.

SOnora buxi filia sutilis
Pendebis altâ barbite populo
Dum ridet aër, & supinas
Sollicitat levis aura frondeis.
Te sibilantis lenior halitus
Perflabit Euri. me juvet interim
Collum reclinasse, &, virenti
Sic temerè jacuisse ripâ.
Eheu! serenum quæ nebulæ tegunt
Repentè cœlum! quis sonus imbrium!
Surgamus: heu semper fugaci
Gaudia præteritura passu!

AD STANISLAUM SARBIEWSKI FRATREM EQUITEM POLONUM.

ODE IV.

SI transacta retro sæcula respicis,
Si ventura vides; tristibus omnium
Incumbunt tumulis nigra silentia, &
Altæ oblivio gloriæ.
Frustrà belligerum carmine suscitas
Sarbievi SARABETEM, & sibi conscios
Maneis esse vetas, qui benè barbaro
Pridem in pulvere dormiunt.

Armo-

Armorum ſtudio clarus avum nepos
Ad vitam reducem ſplendidiùs dabis;
Nos cantu dabimus, qui tacitos ſacro
Soles ducimus otio.
Multi magna loqui poſſumus: ardua
Raros auſa vocant. Nobilium fluunt
Infecunda Ducum ſæcula; nec bono
Succreſcit ſoboles Patri:
Ætas ſi pariat quælibet Herculem,
Sit fecunda ſatis. ſed ſua ſæpiùs
Tellus monſtra videt, Geryonem, aut Libyn
Antæum, aut validum Gygen.
Ceſſant omnia: nec præpete curritur
Ad majora gradu. cum potioribus
Servant parva vicem. deterior ſubit
Pravis fama nepotibus,
Si ſe quiſque tamen vincere geſtiat,
Olim æquabit avos. Tu modò fortibus
Inſta conſiliis, & rude nobili
Urge propoſitum manu.
Ipſa ad conſpicuas nominis inclyti
Ducent fata fores; quà labor arduam
Emunire domum pugnat, & aureis
Sudor præfluit arcibus.
Nunc ſeu Cæſareo miles in agmine
Scandis turrigeræ mœnia Mantuæ,
Seu te per Ligures, ſive per ultimam
Raptat Gloria Galliam;
Jam nunc ad patriæ bella Poloniæ
Magnam finge animam: jam doceat pius
Pulchræ mortis amor laudibus aſpera
Commendare pericula:
Mox ſeu victa vocent Iſmara, ſeu Getes;
Narratam patrio in pulvere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam ſines
De te ſerpere fabulam.

E rebus humanis exceſſus.

ODE V.

HUmana linquo: tollite præpetem
Nubeſque ventique: Ut mihi devii
Montes reſedêre, & volanti
Regna procul populoſque vaſtus
Subegit aër! jam radiantia
Delubra Divûm, jam mihi regiæ

Turres recessêre, & relictæ in
Exiguum tenuantur urbes ;
Totasque, quà se cumque ferunt vagæ,
Despecto gentes. O lacrymabilis
Incerta fortunæ ! ô fluentûm
Principia interitusque rerum !
Hic ducta primis oppida mœnibus
Minantur in cœlum : hic veteres ruunt
Murique turresque : hic supinas
Pænè cinis sepelivit arces.
Hic mite cœlum, sed rapidæ ruunt
In bella gentes : hic placidâ sedent
In pace, sed latè quietos
Dira lues populatur agros.
Hic pænè tellus tota micantibus
Ardet sub armis : stant acies adhuc
Pendente Fatorum sub ictu,
Et dubio Furor hæsitavit
In bella passu. Parte aliâ recens
Jam mista Mavors agmina mutuam
Collisit in mortem, & cadentûm
Cæde virûm cumulisque latos
Insternit agros : Hic Mareoticæ
Secura merces æquora navigant,
Portusque certatim frequentes
Centum operis populisque fervent.
Nec una Marti causa, nec unius
Sunt arma moris. bellat adulteræ
Ridentis è vultu voluptas,
Inque Helenâ procus ardet orbis.
Hic verba bellis vindicat : hic canis,
Heu vile furtum ! se mala comparant ;
Rarum sub exemplo superbit,
Nec sceleris scelus instar omne est.
Eous illinc belligerâ latet
Sub classe pontus : jam Thetis æneâ
Mugire flammarum procellâ, &
Attonitæ trepidare cautes,
Et ipsa circum littora percuti
Majore fluctu. Sistite barbari,
Ferroque, neu simplex, & igni, &
Naufragio geminate Fatum.
Parúmne tellus in miseras patet
Immensa mortes ? hinc miserabili
Quassata terrarum tumultu
Stare pavent titubantque regna,

Unaque

Unaque tandem funditus obruunt
Cives ruinâ. stat tacitus cinis;
Cui serus inscribat viator:
CUM POPULO JACET HIC ET IPSO
CVM REGE REGNUM. Quid memorem super-
infusa totis æquora portubus
Urbes inundare, & repenti
Tecta Deûm sonuisse fluctu,
Regumque turres, & pelago casas
Jam jam latentes? jam video procul
Merceisque differri, & natantem
Oceano fluitare gazam.
Alterna rerum militat efficax
In damna mundus. Cladibus instruit
Bellisque, rixisque, & ruinis
Sanguineam Libitina scenam,
Suprema donec stelligerum dies
Claudat theatrum. Quid morer hactenus
Viator aurarum & serenas
Sole domos aditurus, usque
Humana mirer? tollite præpetem
Festina Vatem, tollite nubila,
Quà solis & lunæ labores
Cæruleo vehit æthra campo.
Ludor? sequaces an subeunt latus
Feruntque venti? jamque iterùm mihi
Et regna decrevêre, & immensæ
Ante oculos periêre gentes;
Suoque semper terra minor globo
Jam jamque cerni difficilis suum
Vanescit in punctum? O refusum
Numinis Oceanum! ô carentem
Mortalitatis portubus insulam!
O clausa nullis marginibus freta!
Haurite anhelantem, & perenni
Sarbivium glomerate fluctu.

Cato Politicus.

ODE VI.

USu se minui si finerent opes,
Jam nunc plura petam, quàm teneo: sed, heu!
Auri stulta fames ipsa sibi negat,
Quidquid omnibus abstulit.
Laudo divitias, quas animus dedit,
Quas versat facili consilium manu;

Quæ cùm perpetuùm crescere gestiant,
Numquam diminui dolent.
Rex aut Cæsar erit; cui Deus arbitrâ
Seu quid sustulerit, seu dederit manu,
Nullâ parte sui major abiverit,
Nullâ parte sui minor.
At Sors ingenio plebis inanibus
Illudit studiis: nam varias sinu
Cùm dispersit opes, ridet inutili
Vulgum fervere jurgio.
Quantum magna libet munera jecerit,
Stulti diripiant; non ego mobiles
Voto digner opes, quas aliquis meam
Casus verterit in manum.
Quòd si me meritis fascibus ambiunt,
Ipsam Fata domum, sed sine tristibus
Intrent invidiis, ne volitent meæ
Circum limina regiæ.
A virtute datis utar honoribus
Tamquam deposito. cum superi volent
Quæ lætus tenui, lætus idoneo
Tradam sceptra vicario.
Gratam cùm populis egero fabulam,
Seu claro nitidus murice, seu togâ,
E scenâ monitus cedere, non meis
Ultro vestibus exuar:
Et qui conspicuus tot populis heri
Spectabar tacito non sine gaudio;
Ridens è mediâ plebe vicariam
Cras spectabo Tragœdiam.

AD PUBLIUM MEMMIUM.

ODE VII.

Esset humanis aliquod levamen
Cladibus, si res caderent eâdem
Quâ morâ surgunt; sed humant repentes
Alta ruinæ.
Nil diu fœlix stetit. inquieta
Urbium currunt hominumque Fata:
Totque vix horis jacuêre, surgunt
Regna quot annis.
Casibus longum dedit ille tempus,
Qui diem regnis satis eruendis
Dixit: elato populos habent momenta sub ictu.

Parce

Parce crudeles, moriture PUBLI,
Impio Divos onerare questu,
Densa vicinis nimiùm vagari
Funera tectis.
Quæ tibi primùm dedit hora nasci,
Hæc mori primùm dedit. Ille longùm
Vixit, æternum sibi qui merendo
Vindicat ævum.

AD ASTERIUM
ODE VIII.

AT nos inani pascit imagine
Fortuna rerum. ludimur, ASTERI,
Umbris amicorum; & doloso
Verba simul placuêre fuco,
Res esse stulti credimus. at simul
Sors infidelem corripuit rotam,
Gaudent recedenti Sodales
Non eadem dare verba Divæ.
Plerumque falsis nominibus placent
Humana. Rari pollicitis data
Æquamus: & minor loquaci
Relligio solet esse voto.

AD DECIUM.
ODE IX.

AN nos sola parit DECI
Tellus? an patrio degeneres polo
Mentimur genus, & domum,
Quæ nos assiduis circuit ignibus,
Et torpere domestico
Stellatam sobolem non sinit otio?
At si semideum genus
Non falsis canimur fabula Vatibus
Cœlo ducere sanguinem;
Cur nostræ resides (heu nimiùm diu!)
Indormimus inertiæ,
Natalique dies infodimus casæ,
Dum pulchri fuga temporis
Nil cunctante senes prætereat rotâ?
O quisquis volet impiam
Noctem paciferi rumpere sæculi;
Primus Phasin & uberes
Colchos, & veteris mœnia Thraciæ

Pulsis

Pulsis eripiat Getis:
Illum per populos garrula differet
Bigis Gloria candidis,
Et seris recinet Fama nepotibus.
At nos nobilium domi
Laudum livor edet: quatenus (heu nefas!)
Quod Virtus erat, invidi,
Fortunæ tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus:
Et quam certus emit consiliis labor,
Stultæ plebis in agmine,
Laudem casus habet. nam simul abstitit
Nostris Gloria postibus,
Obliquo refugam lumine figimus;
Et læti malè, serias
Laudes non hilari deterimus joco.
At tu cui placitas manu
Pulsat Fama fores, excute te toro,
Mensæque & patriis focis;
Et quacumque sequi jusserit, emica,
Ducentemque præi, neque
Præter succiduis passibus ambula.
Mox hinc Caucason, hinc Athon
Victor belligero corripies gradu:
Tunc quæ maxima fluminum
Seu cum Sole sacris fontibus exeunt,
Seu cum Sole cadunt, nihil
Indignata tui sceptra sub Imperi
Leni pace fluent; suum
Volvent cuncta tuis in manibus diem.
Cur tunc ad patrios ego
Cantem bella focos, segnis & immemor
Sacræ transfuga Gloriæ?
Cur non te potiùs Græcia, barbarum
Cur exuta jugum Rhodos,
Visam non pavidis navita puppibus?
Jam tunc carpere libero
Tempe læta gradu, jam liceat sacrum
Æmi scandere verticem:
Et nunc vitrei margine Penei,
Nunc ad saxi biverticis
Parnassi residem, Pindaricis juvet
Rupes vincere cantibus,
Et pacare rudi prælia barbito.
Jam tunc inclytus & sacer,
Jgnotisque procul gentibus audiar

Magni

Magni carminis artifex:
Tum quæ peſſima præſentibus imminet,
Abſens ulterioribus
Abrumpam ſpatiis invidiam; neque
Occultus patiar mori
Exul Pieriæ civis adoreæ.

O D E X.

MEo beatus, cetera vilibus
Habere Fatis, & miſerabili
Permitto vulgo: quos ſecundo
Per populos vehat axe Rumor,
Quem donet aſtris Gloria, fortiter
Ignarus: & quæ lex ſapientibus,
Idem meas neſcire, & idem
A populo didiciſſe laudes,
Latere clauſo certior oſtio:
At ne malignis Fama calumniis
Me iactet arcanum probroſis
Flagitium ſimulare tectis,
Audax vel ipſo vivere publicus
In ſole civis. Non ego ludicræ
Dixi ſacramentum Minervæ
Innocuus ſine cæde miles:
Sed bellicoſo ſtrenuus ardui
Amore veri, crimina ſæculi
Fraudeſque & indevota laudi
Pectora deſidiamque frango
Ultore verſu. quem nimis aſperum
Exſuſcitando Numina gentium
Regem eſſe nolebant veterno,
Eſſe tamen voluere Vatem.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm illi templum JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, *ſigna contra Oſmanum Byzantinum Imperatorem moturus, exſtrueret.*

O D E XI.

HUc ô beatis ſepta cohortibus
Regina mundi, ſidereos, age,
Molire paſſus, huc curuli
Nube ſuper Zephyroque præpes

Deſcen-

Descende, sacri conscia liminis:
Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, & patronæ
Thuricremi famulantur ignes:
Neu vota Virgo temne vocantium,
Quamquam micantûm regia siderum,
Romæque, Lauretique sedes
Dalmatico potior metallo:
Quamquam nivosi cives Enipei
Te non avaris ornet adoreis,
Ditemque miretur superbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui supinis præcipitem rotis
Solem reclives Americi vident,
Et qui sub Eois renatum
Suspiciunt remeare cunis.
Videtis? an me ludit amabilis
Imago Divæ? jam videor pios
Audire plausus, & sonanteis
Cæruleum per inane currus,
Tristeisque fumos, & nebulæ globum
Latè serenas rumpere copias,
Auroque florenteis, & igni, &
Missilibus radiorum acutis:
Spissæque nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum fervere semitas,
Ventosque, & obluctata longo
Nubila dissiluisse sulco, &
Effusa densis agmina desuper
Errare gyris, non sine siderum
Risu, renidentisque cœli,
Sole cavas jaculante nubeis.
Auditis? O quas prætereuntium
Lyrasque cantusque audio nubium!
Io triumphe! ter procellæ,
Ter liquidæ crepuêre flammæ
Io triumphe! ter resonabilis
Respondit Echo: ter Samogitiæ
Saltus, supinatæque valles,
Et trepidæ sonuêre silvæ.
O ergo nostris præses habebitur
Regina terris: ite, recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Divam.

AD FERDINANDUM II.
CÆSAREM AUGUSTUM.
ODE XII.

JAm minax Albis, domitusque latè
Rhenus assertâ famulatur unda:
Jam fluunt pronis tibi regna FERDI-
NANDE tributis.
Turma pugnaces populata Dacos
Hausit imbellem galeis Tibiscum,
Fessa bellorum, pavidumque telis
Sepiit Istrum.
Ille terrarum fragor, ille magnæ
Fulmen Europæ, Scythici tremendus
Arbiter ponti, piger obsoletis
Abstinet armis.
Jam Sacræ Leges, & amica Legum
Jura civiles cohibent tumultus,
Et Fides, & Fas, & aperta læto
Gratia vultu.
Jura pacatis dominantur agris.
Jura compescunt grave classicorum
Murmur, & currus & hiulca rauci
Fulmina belli.
Pax ubi clausas moderatur urbeis,
Illa vittatis operatur aris;
Illa vicinis studet æmulari
Sidera templis:
Quaque pubenteis graditur per herbas;
Hinc & hinc Divam comitatus albo
Messium fluctu Cerealis undat
Merges aristæ.
Longus herbosis spatiatur arvis
Ordo virtutum; niveæque juncta
Faustitas Paci legit otiosis
Lilia campis.
Ite Rhæteis sociæ triumphis,
Ite, delectos religate flores,
Ite Virtutes, iterate nexis
Serta trophæis.
Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te Jovis quercus, & Apollinaris
Umbra corymbi.

Te volunt lauri, tibi se Latini
Arbor Alcidæ probat, & supinis
Annuit ramis, & amica circum
Tempora serpit.
Quo velis crinem cohibere serio
Mitte cunctari: tibi colla circum
Herculis ritu fluat usitatâ
Populus umbrâ.

AD JULIUM ROSAM.

Invitat eum ad Sacram Poesim in crepusculo D. VIRGINIS MATRIS *pervigilii decantandam.*

ODE XIII.

Quid muti trahimus diu
Segnes excubias? suggere postibus
Dereptum, ROSA, barbiton.
Nos arguta manu fila docebimus:
Tu buxum digitis move,
Et mutis animam suffice tibiis.
Nos cantabimus aureos
Stellarum vigiles, sistere lubricam
Mundi sollicitos fugam, &
Palantûm choreas ducere siderum:
Tu rerum Dominam canes
Et sparsam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis ludere brachiis,
Et nimbos volucrum fundere crinium.
Addes & teretes pedum
Suras non humilem lambere Cynthiam;
Et sutas chlamydum faces,
Indutique togam Solis amabili
Emirabêre fistulâ:
Donec virgineis laudibus, & suis
Placatus resecet moras
Et currum madidis flectat ab Indiis.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm illi dicata navis in Indiam solveret.

ODE XIV.

Diva ventorum pelagique præses
Quæ laboranteis super alta naveis

Summo-

Summoves saxis, uteroque Nerei
Eripis imo:
Si tibi moti cadit ira ponti,
Cùm Thetis molleis imitata somnos
Sternitur latè, bibulisque se re-
clinat arenis:
Mercium felix tua navis esto,
Quæ per undanteis tibi læta fluctus
Floribus remos, hilarique proram
Fronde coronat.
Illa seu primos aditura Seras,
Sive longinquas Orientis oras:
Proferet latè tua fabuloso
Nomina mundo.

AD NARVIAM.

Cujus in ripâ puer admodùm primum Carmen Lyricum cecinerat.

ODE XV.

ALbis dormiit in rosis,
Liliisque jacens & violis Dies,
Primæ cui potui vigil
Somnum Pieriâ rumpere barbito,
Curæ dum vacuus puer
Formosi legerem littora Narviæ.
Ex illo mihi posteri
Florent Sole dies, qui simul aureæ
Infregit radios lyræ,
Jam nec scuta sonat, nec strepitum trucis
Gradivi; sed amabileis
Ruris delicias: sive rubentia
Udo rore rosaria,
Seu molleis violas, sive volubilem
Leni flumine Viliam,
Seu primo graciles vere Favonios.
At tu, NARVIA, quem puer
Tum primùm Calabrâ personui fide;
Ictu pectinis hoc habe
Incisum viridi carmen in ilice:
Quem Phœbus citharæ pater,
Quem lætæ citharis Pierides amant,
Lætum barbita Narviam,
Lætum virginei semper ament chori.

Hæc (dum spontè virentia
Vivent in teneri vulnere corticis)
Addiscent pueri tibi,
Addiscent tacitæ carmina Virgines:
Festo mox eadem die
Dum glebam solidæ lucis & igneas
Electri lacrymas legent
Partiti geminis littora cœtibus,
Alternis recinent carmina Virgines.

Nihil stultè timendum vel concupiscendum.

O D E XVI.

Et me Latinæ non solitum loqui
Jussêre Musæ. Nobilis Orphei
Non erubescendum nepotem
Sarmaticâ redimire lauru, &
Longâ spirantem nec tenui lyrâ
Audite vatem. Nil popularibus
Ambire votis, nil timere,
Nil nimiùm cupiisse, magnis
Edico primùm mentibus. Improbo
Utcumque ponis frena Cupidini
Metumque dispensas; per omnes
Invidiæ potes ire fluctus.
Præcogitati mitior ingruit
Procella fati. Sæpius omnium
Perstare sub rerum tumultu
Anticipes, animumque in omnes
Præmitte casus, seu pelagus super,
Seu fulminantis porta tonet poli;
Stabis, repentinamque mundi im-
mobilis excipies ruinam.
At nec futurum sollicitus cave
In pace bellum. Qui patitur mala
Ventura præsenti timore,
Bis patitur, dubiumque victus
Est ante cladem. Primus tamen
Virtute certes, nec mala fortiter
Clamosus irrites; juvabit
Fortia continuisse verba.
Arcem modesti pectoris innocens
Fortuna transit. Si revoces tamen,
Tecum non æquam duello
Præcipites; redit, atque ab imo

Quæ

Quæ præteribat mœnia succutit.
Stringenda jam tunc sunt sapientiæ
Et arma libertatis. Infra
Consilium cadet omne telum,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna nervo. seu genus impetat
Seu fortè virtutem: vetabo,
Fervidus impetuosa fædis
Vindex reponas verba calumniis.
Erit loquacis pulchra proterviæ
Vindicta, risisse, & sereno
Magnanimum tacuisse vultu.
Se quisque qualem noverit; arguat,
Aut laudet intus. non ego civium
Ab ore pendebo, aut protervis
Invidiæ dabo terga telis.
Hac lege justus se teneat Timor:
Nunc danda cæco jura Cupidini.
Externa vestigamus: at se
Rarus habet, vel habere quærit.
Hic plenus auri, sed vacuus sui,
Infamat omnes naufragus insulas:
Quo vivat, heu stultè cruentum
Alter emit sibi morte lucrum.
Hic dum supremam lustrat Iberiam
Et gestit hospes discere plurima;
Se nosse dediscit, diuque
Ipse sui vagus exul errat:
Alter reducto lentus in otio
Paullùm sepulto distat, inutilis
Belli domique & ante letum
Heu virides malè perdit annos:
Hic hæret aulæ; se tamen improbus
Suosque mores vitat in omnibus,
Et (quæ suprema servitutis
Pœna) palàm miser esse non vult,
Interque diri tormina pectoris
Agit beatum; vanus adultero
Se mœror in risu dolentis
Dissimulat, variatque scenam.
Livescit omnis lætitiæ color
Sub nube curæ, perpetuus licet
Nimbus salutantùm, & clientis
Unda fluat refluatque vulgi,
Omnisque servet limina civitas;
Desertus à se cuncta sibi gemit

Deesse. torquent urbis illum
Divitiæ, populique census.
Desideranti cuncta potentiæ
Commune nil est. esse suum putat
Quodcumque pulchrum est. invidendo
Me mea pauperies ab auro
Cautum removit. Quæ pede proteram
Sint plura, quàm quæ possideam manu:
Hoc magnus, hoc æqualis uno
Cæsaribus, dominabor. omnes
Sprevisse tutò possumus omnia,
Habere nemo; qui tumidus suo
Se librat attollitque regno,
Esse suum populique nescit
Æquale letum. vivimus impares,
Pares obimus. hunc alios supra
Altè curules, hunc Triumphi
Extulerant: cinis æquat omnes;
Et urna, quæ nos colliget, omnium
Mensura rerum est. demite sarcinas,
Grandemque fortunam lacerto, &
Solliciti grave pondus auri:
Dum non onustus, sed moriar meus:
Jam nunc perennes divitias mihi
Nil concupiscendo paravi,
Nil nimiùm metuendo, pacem.

AD APOLLINEM.

Magnificentiam CÆSARIANÆ *liberalitatis ab illo cani oportere.*

ODE XVII.

QUis litterati munera Cæsaris,
Fusasque pronâ divitias manu,
Et tecta, quæ pecuniarum
Auriferis micuêre nimbis,
Laboriosi carminis arbiter
Æternet! O qui sacra biverticis
Delubra Parnassi, & canorum
Imperiis Helicona frænas;
Expergefactis ad sonitum lyris,
Undantis auri flumina concine,
Quæ fusa FERDINANDIANIS
Per populos abiêre rivis.

Non curiosis ille ligonibus
Evisceratæ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus insidiatur auro:
Usuque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexteræ
Per sacra Musarum refundit
Atria, Palladiosque posteis.
At non, ut olim, fabula pauperes
Ditavit agros; dum pretio gravis,
Aurique tempestate dives,
Nobilium pater unionum
Ganges avaro gemmea septies
Tributa solvit Nereidum patri,
Ripasque miranteisque campos
Mygdoniæ lavit amne gazæ!
Hinc illa magnæ regia Palladis,
Fastigiatis Pyramidum jugis,
Æquâ levabit invidendum
Mole caput, famulumque Musis
Prætexet Albim: quæ procul exsulem
Phœbum severæ saltibus Atticæ,
Cirrhâque, & umbrosis reductum
Thessaliæ revocabit antris.
Sic ille Gallus scilicet Hercules
Plebem tonantûm colligat aureo
Nexu catenarum, & revinctâ
Attonitum trahit aure vulgus:
Dulcique rerum defluus agmine,
Ludit recusis in pretium sonis;
Aurumque, & in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

IN D. VIRGINEM MATREM
CARMEN SÆCULARE.

Parodia ex Q. Horatio Flacco.

ODE XVIII.

Reginam teneræ dicite virgines
Visentem roseis astra jugalibus,
Dignatamque volantûm
Currus flectere siderum.
Vos lætam citharis, & sonitu lyræ,
Quem vel Pierii verbere pectinis

Fingit saucius aër,
Vel motæ digito fides:
Vos Marsæ juvenes carmine tibiæ,
Aut rauci strepitu dicite tympani,
Pugnarúmve loquaci
Nympham reddite classico.
Cæcos illa metus, & procerum graveis
Iras, è miseræ limine patriæ,
Vestris mota querelis,
Ad Medos aget & Getas.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO:

Similis est dilectus meus capreæ, hinnuloque cervorum.

O D E XIX.

Vitas sollicitæ me similis capræ.
Quam vel nimbisoni sibilus Africi
Vel motum subitis murmur Etesiis
Vano corripit impetu.
Nam seu prima metum bruma trementibus
Incussit foliis, sive Diespiter
Elisit resonis tela Cerauniis,
Incertâ trepidat fugâ.
Atqui non ego te quærere desinam,
Clamatura retrò, CHRISTE, Revertere: &
Rursus, cùm rapido fugeris impetu,
Clamatura, Revertere.
O seu te Libani terga virentia,
Seu formosa rubræ culta Bethuliæ,
Seu pinguis Solvmæ, sive procul cavæ
Cingunt rura Capharniæ;
Tandem sollicitæ pone modum fugæ.
Nam non effugies, te mihi sedulis
Æther excubiis prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus.
Te neglecta gemunt littora, te procul
Suspirat tacitè aura Favoniis,
Te noctes vigiles, te mihi vividis
Signant sidera nutibus.

AD JOAN. STEPHANUM MENOCHIUM

Rectorem Collegii Romani Soc. JESU,

Cùm Libros de Principum institutione in lucem edidisset.

ODE XX.

Qualis ubi Phrygiâ Jovis armiger educatus Idâ
Audax hiulci fulminis satelles,
Vere novo teneras Aquilonibus experitur alas,
Terrasque nescit, immemorque nidi,
Magna patris relegit vestigia, fulminumque latè
Circumsonanteis visit officinas,
Evincitque Notos, & inertibus evenit pruinis,
Cæloque tensos navigat per imbreis.
Talis inassueto circumvagus ingenî volatu,
Doctus paternæ strenuusque pennæ,
Celsa super Procerum pallatia, despicisque terras,
Summasque rerum pervagaris arceis.
Quaque Pater dubiis populos super immoratus alis
Leges superbis dividit Tyrannis:
Hac neque consilii neque degener ingenî secutus
Æquis adurges nisibus volantem.
Ille tamen dominas fræna averat Insubrum secureis,
Forumque gnavus rexerat Triumvir:
Te rerum exsortem tenuit domus innocentis otî
Auium togatas exuisse curas.
Nec te plebis honos, neq; litibus intonata centum
Verbosa raucis bella sub patronis,
Nec plorata reis subsellia, nec triumvirali
Adjudicatum curiæ tribunal;
Sed jucunda tenent oblivia diffluentis ævi,
Et urbis expers patriæque vita.
Non tamen interea niveos finis exsulare moreis
Aulis potentûm curiisque Regum,
Præceptisque Numas & Legibus anteis Lycurgos,
Valeriosque vincis & Catones,
Dum prohibes tumidum popularibus Ambitum procellis.
Regni verendos obsidere posteis:
Nec pateris mediis adsistere Cæsarum catervis
Cæcasque Fraudeis, desidesque Luxus,
Exsomneisque Dolos, & dulcibus illitum venenis
Aulæ nitorem, barbarumque Fastum,

Quin etiam teneros virtutibus imbuis Quiriteis
    Sacrumque cunis advocas Honestum,
Ignotumque doces vagitibus alloqui Tonantem,
    Rudemque Divis explicare palmam.
Jamque novos debet tibi Martia Roma Scipiones,
    Centumque Magnos, Maximosque centum,
Et Belga Carolos, & Lechica regna Caſimiros,
    Novosque Dacus debet Emericos:
Ferrea paciferum qui ſæcula digerant in aurum,
    Mundique pronas fulciant ruinas;
Et Tiberi Gangen & Gadibus afferant Hydaſpen,
    Et regna primo differant Eoo.
Quorum ſponte fluens ſub fœdera militaris Iſter,
    Rumpat tenaceis Boſporo catenas.
Quos neque fulminea de pectoris emovebit arce
    Inane regni purpuræque fulgur,
Nec quæ diſpoſitis toga luxurioſior lapillis
    Furto pudentis erubeſcit oſtri;
Nec ſolium, nec quæ manus imperioſiore ſceptro
    Mœſtæ minatur annuitque plebi.
Hæc adeò longi cùm perleget otii ſequeſter
    URSINUS, almi prima cura Phœbi,
Triſtibus ignotum te non ſinet immori tenebris:
    Sed te futuro conſecrabit ævo
Temporis egreſſum ludibria, turbineſque rerum, &
    Caliginoſi ſæva jura leti.

AD ANDREAM RUDOMINAM
E SOCIETATE JESU.

Cùm Româ in Luſitaniam abiret in Indiam navigaturus.

ODE XXI.

ERgo minaci credulus Africo,
Tumultuoſi marmora Nerei,
    Pugnaſque ventorum, & tyrannos
        Æoliæ ſuperabis aulæ?
Nec te marinæ torva licentiæ
Imago terret? nec timor æquoris
    Enavigandus, nec protervis
        Ille frequens equitatus Euris?
Sed contumaceis Æoliæ minas,
Iramque ponti ſpernis, & obvios

Mundi

Mundi furores irretortâ
Fronte subis similique vultu,
Quo feriantis mœnia Tusculi,
Aut otiosi iugera Tiburis
Perambulaturus subibas
Egelidos Anienis amneis?
Hoc ore motæ dira protervia
Subsidet undæ. jam video procul
Ad littus acclinata leni
Æquora decubuisse somno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem. scinde tenacium
Moras rudentûm: perge classem
Velivolis animare ventis.
REGINA terrarum & pelagi potens
Formidolosos diruet obices
Periculorum, nec sinistris
Ire dabit tua Fata velis.

LAUDES
INVICTISSIMI POTENTISSIMIQUE
SIGISMUNDI III.
POLONIÆ SUECIÆQUE REGIS.
ODE XXII.

QUam prono Rhodopen pede
Lustro? quæ vitrei littora Phasidis
Vivo prævehor impetu?
Audaceisque Dacas, & facileis mori
Colchos, & rapidum Scythen,
Captivumque gelu transilio Tyram?
O cani juga Carpati!
O formosa rubræ rura Druentiæ,
Quam fontes Hypanis lavant,
Quam lambunt gelidi flumina Vistulæ!
Quis me, quis Moraquæ, precor,
Quis me perspicuæ margine Viliæ
Sistat, qua gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ sidera trajicis,
O quæ nubivagâ Calliope polum
Præterlaberis orbita!
Hic me siste, precor, qua Getico piger

Fervet sanguine Bosporus,
    Nymphæique domos, & cava barbaræ
Plangit littora Tauricæ.
    Hic dulci scopulos carmine colligam,
Hic Graiæ prece tibiæ
    Aram de mediis surgere rupibus
Suadebo. duce me retro
    Descendent resonis marmora collibus;
Et longo procul ordine,
    Arrepent Pariis saxa laboribus:
Musæamque pati manum
    Inscribique volent, & memores tui,
SIGISMUNDE, pati notas.
    Sculpêris volucri proterere impetu
Thressæ cornua Cynthiæ:
    Scalpemus gemini fulmina prælii,
Scalpemus refugum Geten,
    Et captum niveis Nerea vinculis.
Huc & nocte bis & die
    Lectarum venient agmina Virginum,
Et latè violis humum,
    Aramque & folio Solis, & aureis
Pingent marmora liliis.
    Nos & manè ter, & vespere ter sacrâ
Circùm valle sedebimus:
    Hîc vivis dabimus cespitibus super
Verbenas, & olentia
    Sacris thura focis, & rude sutili
Nectemus philyrâ caput.
    Dicemus ter io: ter recinent io
Canæ littora Thraciæ:
    Et victos iterùm carmine Concanos,
Et plausus, & ovantia
    Permistis dabimus classica tympanis.

AD GERMANIAM

Civili bello ardentem.

ODE XXIII.

Quid juvat densis glomerata turmis
    Bella civili tonuisse clade?
Quid juvat latè maduisse pingueis
        Sanguine campos?
Tela Threissis potiora pugnis,
Tela Germani cohibete, tela:

Tela molitur nova pervicacem
Cæsar in hostem.
Parcus irarum, modicusque ferri,
Lenis in cives, sine cæde fusos
Thracas & victos sine clade Cæsar
Sternet Alanos.
Pone crudelis simulacra leti,
Deme loricas, pharetrasque Rhæte,
Mollibus flectit sua regna FERDI-
NANDUS habenis.
Servit extremi tibi potor Istri,
Cæsar irati moderator orbis:
Te repercussis agilis Sicamber
Concrepat armis.
Condito mitis placidusque ferro
Orbis, ingentes senii ruinas
Firmat, & prono fugitiva ducit
Otia mundo.
Martis oblitus, callidæque rixæ
Findit obliquo juga vomer unco:
Et minax olim, modò justus agrum
Demetit ensis.
Cassis instratis resupina cristis,
Alitum vernis resonat querelis,
Fœta nidorum: sociant maritas
Scuta columbas.
Te vagum Solis comitata currum
Fama, per latas spatiata terras,
Narret Eois, doceatque seros
Nomen Iberos.
Audiet Dacos acuisse tela,
Tela Germanis inimica telis:
Audiet contos & iniqua pilis
Pila rotari.
At simul leni rapiente curru
Sparget insonti fera corda succo:
Demet & contos, & iniqua pilis
Pila recondet.

DIRÆ IN HERODEM.

ODE XXIV.

DEvota sacræ progenies domus!
Fatale monstrum! prodigialium
Monstrum parentum! seu Libyssa
Marmaricis lea pevit untris,

Seu

Seu te maligno sidere degener
Pardus maritâ tigride prodidit,
Furoris heredem paterni;
Sive gregis populator Afri
Nudum sub alto destituit jugo;
Seu belluosis fluctibus exspuit
Irata tempestas nocentem
Alitibusque ferisque prædam;
Tuo severas pectore marmora
Duxêre venas, marmora rupibus
Decisa, quas Gætula cælebs
Deucalio super arva jecit:
Te sede primùm livida regiâ
Megæra fixit: Tisiphone dedit
Sceptrum cruentandum, feræque
Imposuit diadema fronti; &
Regale nuper cum premeres ebur,
Adsedit altis fulta curulibus,
Et per Palæstinos Tyrannis
Explicuit sua signa campos.
Tremensque & atrum sanguineâ manu
Telum coruscans, secum Odia, & Minas,
Cædemque, & insanos Tumultus,
Funeraque, & populorum iniquas
Strages, & indignum Excidium retrò
Lactentis ævi traxit, & inclyta
Regnorum, inexhaustasque longis
Cladibus evacuavit urbeis.
Illam & parentum dira gementium
Lamenta, Questusque, & Gemitus retrò,
Luctusque vicatim secuti, &
Irriguis Lacrymæ catervis.
Quòd si caducis decidit amnibus
Præsagus imber, quid pluvias sequi
Cunctantur ultrices procellæ,
Et volucrum strepitu quadrigarum
Incussus æther pigra tonitrua &
Immugientûm fulmina nubium
Compescit, indulgentque metæ
Aëriis vaga tela pennis?
At nil trisulcis Acroceraunia
Dejecta flammis, nil Rhodopes jugum,
Quassæve peccavêre cautes
Æmathiæ, nisi fortè dirum
Inanimatis marmora partubus
Fudêre monstrum: rumpite, rumpite

Monteisque, secundasque Regum
Fulmina præcipitate rupeis.
Exspiret auras; occidat, occidat
Funestus, exsecrabilis, efferus
Sector; crematuramque taxum
Ipse super cumulumque regni
Summum cadaver sumet, & aëra
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monstrum, diffidentûm
Ludibrium Furiarum, & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabileis
Ignava tellus, desuper arduâ
Volvente saxorum ruinâ:
Quam pelagus super & refusis
Bis terque Nereus Syrtibus insonet.
Audimur. ingens sidera verberat,
Spumamque, limumque, & rapaceis
Oceanus glomeravit undas:
Jam nutat æther, jam barathrum prope,
Vastisque campi dissidiis hiant:
Jam fractus illabetur orbis
Sacrilego capiti. i, profunda
Inexpiato pollue Tartara
Tyranne leto: solus & igneum
Insume Cocytum, & frementem
Sulphureis Acheronta ripis.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.

Adjuro vos, filiæ Jerusalem, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam, quoadusque ipsa velit.

Ecce iste venit, saliens in montibus, transiliens colles. Similis est dilectus meus capreæ, hinnuloque cervorum.

O D E XXV.

ME stipate rosariis,
Me fulcite crocis, me violariis,
Me vallate Cydoniis,
Me canis, sociæ, spargite liliis:

Nam

Nam visi mora Numinis
Mî sacris animam torret in ignibus.
Vos ô, vos ego filiæ
Cælestis Solymæ; vos Galaditides,
Vos ô per capreas ego
Erranteisque jugis hinnuleos precor,
Antiqui genus Isaci,
Quæ saltus Libani, quæ viridem vago
Carmelum pede visitis;
Nymphæ nobilium gloria montium!
Ne vexate tenacibus
Acclinem violis: neu strepitu pedum,
Neu plausæ sonitu manus
Pacem solliciti rumpite somnii:
Donec Sponsa suo leves
Somnos ex oculis pollice terserit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit jugis
Formosæ soboles matris, & unicæ
Formosi soboles patris:
Silvarumque super colla comantium, &
Intonsum Libani caput,
Magnorumque salit terga cacuminum, ac
Proceras nemorum domos
Prono transiliens præterit impetu:
Veloci similis capre,
Quæ visis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua
Sublimi volucris fertur anhelitu.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm fame, bello, cœlique intemperie laboraret Polonia.

ODE XXVI.

Aurei regina MARIA cœli,
Mæstæ valleis, Hypanimque latè
Nubium curru super & nivosis
Vise quadrigis.
Aureus tecum puer, & coruscis
Aureæ pennis properent catervæ;
Et Salus, & Pax, & aperta pando
Copia cornu.

A

AD CLAUDIUM RUFUM.

Sibi sepulchra & tumulos Regum Scholam esse.

ODE XXVII.

NON me Democriti sales,
Non me Cecropii porticus atrii,
Non percussa docentium
Delectant calidis pulpita jurgiis,
Vel quæ pectoris impotens
Clamosi celebrat turba Panætij;
Vel quæ Pythagoræ lenis
Doctâ tussi crepant. Me veterum frequens
Memphis Pyramidum docet:
Me pressæ tumulo lacryma gloriæ;
Me projecta jacentium
Passim per populos busta Quiritium,
Et vilis Zephyro jocus
Jactati cineres, & Procerum rogi,
Fumantumque cadavera
Regnorum, tacito, RUFE, silentio
Mœstum multa monent. mihi
Pompeii gelido sub Jove segreges
Artus,& lacrymæ carens
Desertoque vagum littore funus, &
Magni nominis indigum
Corpus, magniloqui verba Panætii
Compensat brevius, neque
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pieriis macer
Insudare libris, aut tacito vigil
Impallescere Socrati:
Si Regum titulos, & tumulis super
Fulgentem premo gloriam, &
Calco nobilium nomina Cæsarum.

AD

AD FAMAM.

LAUDES LADISLAI PRINCIPIS POLONIÆ SVECIÆQUE, AB ILLA CANI OPORTERE.

ODE XXVIII.

Age picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulso titubanteis pede nimbos,
Age, clarus famulantûm quate pennas Aquilonum:
Glacialis rege currum Cynosuræ,
Cata spissos super imbreis equitare,
Simul Euros animavit generoso tuba cornu.
Tibi plausus populari vagus aurâ,
Tibi pulchræ sociali vice laudes,
Famulantur salientûm comitatu chorearum.
Tibi septem Tiberinæ juga ripæ
Saliari cita gyro glomerantur;
Tibi longus per apricum salit ordo thyasorum.
Age, sacrum glacialis jubar Ursæ
Cane Medis, cane flavis Agathyrsis:
Cilicumque & pharetratis Nasamonum cane turmis.
Tibi, Princeps, opulenti liquor Hermi
Grave nomen fluviali linet auro;
Tibi carmen pretiosâ perarabit Tagus urnâ,

MATH. CASIM. SARBIEVI SOCIETATIS JESU

LYRICORUM LIBER III.

AD FRANCISCUM CARDINALEM BARBERINUM, URBAN. VIII. PONT. OPT. MAX. FRATRIS FILIUM.

ODE I.

ABSISTE vulgus. nil humili juvat
Cantare buxo, nil popularibus
Nervis, verecundoque functum
Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ fidus adoreæ,
FRANCISCE, dicam. Te niveis super
Cunis ligustrorum reclinem
Pulcher honos, croceoque Phœbus
Perfudit imbri. te roseus Pudor,
Virtusque primùm, non pueriliter
Risêre nascentem, & supinis
Lilia supposuêre membris.
Tunc & jocoso murmure garrulus
Argúta primis verba leporibus,
Dulceisque vagitus ab ipsis
Crederis edidicisse Musis.
Tunc & caducis ningere liliis
Molleis pruinas, & violaria, &
Nubem rosetorum protervo
In puerum cecidisse nimbo,

Nec

Nec non ſeveri flumina Liberi
Manaſſe credunt, mellaque Dardanos
Erraſſe per vicos, & Urbem
Uberibus ſecuiſſe rivis:
Lævumque vernæ munere copiæ
Riſiſſe Tibrin, & virides procul
Straviſſe per ripam tapetas,
Oenotrios Aniene fonteis
Gratùm allocuto, lenè cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus
Per plana camporum fluentis:
Ite, novos iterate luſus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. naſcitur, & vitî
Sincerus, illimiſque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps amœnæ flumen Etruriæ:
Ille & profundi fervidus ingenî,
Frugemque, virtutum, & Latinis
Reſtituit ſata læta campis:
Auroque fuſum tempus, & aurei
Latè per urbeis flumina ſæculi
Diffundet, & regnata parvo
Rura Jovi, reſideſque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripaſque, miranteiſque ſilvas
Heſperiæ linet amne gazæ.

AD D. MAGDALENAM,

Chriſti necem deflentem.

ODE II.

Cùm tu MAGDALA lividam
Chriſti cæſariem, cùm malè pendula
Spectas brachia, prô tibi
Pectus non ſolitis fervet amoribus!
Non es, qualis eras: tibi
Non mens ſemianimis reſtat in artubus:
Non fronti teneræ nives,
Non vivax roſeis purpura vultibus,
Non notus ſupereſt color:
Sed mors marmoreis pingitur in genis,
Et vitæ gracilis via
Exili tacitè ſpirat anhelitu.

Non,

Non, me si satis audias,
Flores perpetuùm tristia; tertia
Cùm lucem revehet dies,
Mutati referet munera gaudii.
Nam quæ sole caret duplex,
Ridebit geminis tertia solibus.

AD FRANCISCUM CARDINALEM BARBERINUM.

Clementiâ potissimùm Principes ornari.

ODE III.

FElix, qui dubio sorte caput supposuit Jovi,
Nutantiq; polo: nec trepidâ sceptra tenet manu,
Nec sperat cupidus, sed fruitur; nec pavidus tenet,
Sed securus habet. Tu modici lenior imperî,
Nec plausum tacitæ plebis emes, nec miserabileis
Divendes lacrymas nobilium cæde Quiritium;
Te justus populi clarat amor. cetera diffluent:
Hoc uno veniet dives opum copia flumine.

AD EGNATIUM NOLLIUM.

Æqui semper rectoque animo adversus Fortunæ inconstantiam standum esse.

ODE IV.

SIve te molli vehet aura vento,
Sive non planis agitabit undis;
Vince Fortunam, dubiasque NOLLI,
Lude per artes.
Riserit? vultum generosus aufer.
Fleverit? dulci refer ora risu:
Solus, & semper tuus esse quovis
Disce tumultu.
Ipse te clausam modereris urbem
Consul aut Cæsar; quoties minantûm
Turba Fatorum quatient serenam
Pectoris arcem.
Cùm leves visent tua tecta Casus,
Lætus occurres: Præeunte luctu
Faustitas & Pax subeunt eosdem
Sæpè penates.

Dextra

Dextra fors omnis gerit hoc finiftrum,
Quòd facit molles: habet hoc finiftra
Profperum, quem nunc ferit, imminenteis
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, effe magnus
Definit mœror. facilem ferendo
Finge Fortunam; levis effe longo
Difcit ab ufu.

AD PUBLIUM MUNATIUM.

Mœrorem animi colloquiis & cœtibus amicorum temperandum effe.

ODE V.

SI quæ juvabit dicere Saucium,
Permitte, PUBLI, compofitam malè
Loqui cicatricem, & latentes
Parce animo fepelire curas.
Secura ferri robora fæpiùs
Occultus ignis fubruit; & fuper
Minora filvarum caducum
Traxit onus, nemorumque famam
Stravit virentem; quam tonitru levi
Quondam favillâ lambere geftiit
Impunè. Te longus filendi
Edit amor, facilefque luctus
Haufit medullas. fugerit ocyùs
Simul negantem vifere jufferis
Aureis amicorum, & loquacem
Queftibus evacuâris iram.
Olim querendo definimus queri,
Ipfoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis æquè, fi per omnes
Cura volat refidetque ramos.
Vireis amicis perdit in auribus,
Minorque femper dividitur dolor,
Per multa permiffus vagari
Pectora, nec rediiffe quondam,
Pulfus fuperbit. Vife fodalium
Cœtus: & udis fic temerè jace
Infufus herbarum lacertis,
Ad patrii leve murmur Hallæ.

AD MARCUM SILICERNIUM.

Veras esse divitias, quæ à bonis animi petuntur.

ODE VI.

NUmquam præcipiti credulus aleæ
Cum Fatis avidas composui manus,
Ut mecum taciti fœdere prælii
Æquâ pace quiescerent:
Quid Fortuna ferat crastina, nesciam,
Heres ipse mei. Quas dedit, auferet,
Non avellet opes, quæ procul extimo
Semotæ spatio jacent.
Quæ possunt adimi, non mea credidi;
Numquam pauperior, si meus integer.
Regnum, MARCE, mei, si benè de meis
Vectigalia censibus
Intra me numerem. Pars animi latet
Ingens, divitibus latior Indiis,
Quo non ter spatio longiùs annuo
Itur navibus aut equis.
Sed mens assiduum visitur in diem
Hospes sæpè sui; non ebur, aut novas
Mercatura dapes, ipsa sui satis
Dives, si sibi cernitur.

In turpem sæculi Avaritiam.

ODE VII.

FRustrà querelis & gemitu parùm
Deliberato flevimus, arcium
Portas & emunita sævo
Mœnia procubuisse ferro.
Tot civitatum clade super parum
Peccavit ensis, quando labantium
Infirma murorum reperto
Oppida suffodiuntur auro.
Eheu! secundum militis ad latus
Primus resedit sedulus artium
Fossor pudendarum, & decoros
Explicuit sine sole vultus
Vicina juxta pocula lætior!
Cedère servis tela ligonibus!

Plebeius (heu nefas!) equestri
Malleus associatur hastæ!
Pax ipsa bello deterior subit,
Cum vilis auri belligeras amor
Pacavit iras, & repensis
Prælia detonuêre nummis.
Pugnare dignos sole palàm duces
Celant opacæ nobilis obsides
Antri cavernæ. jam caduci
Desuper intremuêre colles:
Nolunt adeso jam dubiæ solo
Pendere turres. excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugêre turpes agricolas agri:
Insons avaris littus ab urbibus
Migravit, & contaminatos
Æquora deseruêre portus.
Natura magnis dum sepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium
Oblevit ora, ut navigatos
Sicaniæ Venetæque merci
Puniret amnes. Vidimus Aufidum
Nusquam repertas, arva per Apula,
Quæsisse ripas, cùm sequacem
Distinuit malus error undam,
Hausitque nubes vallibus integras
Turbo soluto plana per alveo,
Regum piaturus penates
Flagitiis, populique noxâ.

AD ÆLIUM CIMICUM,

in Russiam citeriorem profecturus.

ODE VIII.

ÆLI, non sumus arbores:
Ut quo quisque loco natus, inutili
Duret perpetuùm morâ.
Nolis ceruleas Sarmatiæ domos,
Et canæ juga Russiæ
Intentata mihi, dum Zephyri vocant,
Et siccæ nivium viæ:
Non frustra properis imposuit rotis
Currus Iapeti genus;
Et terram pavidos linquere navitas,

Pictis

Pictis non sine carbasis,
Remorum celeri propulit agmine:
Non frustra patiens equi
Se sternit mediis trames in Alpibus.
Magno dignum iter Hercule,
Naturæ ingenium struxit, idoneis
Dimensum juga passibus.
Quà se præcipiti Gloria vertice
Lasso ostenderet Herculi;
Dignatusque sequi pergeret Annibal,
Regnumque ac Libycos manu
Attollens populos Æoliam super,
Et tristes nebulis domos
Armatam Italiæ infunderet Africam.
Non soli loca quærimus:
Nusquam fixa satis Pergama transeunt,
Teucrique & Dolopes migrant.
Mutant magna suas regna vices: nihil
Perstat, quo genitum est, loco.
Cùm primùm geniti matris inertia
Terræ viscera rupimus,
Moti particulam traximus ætheris:
Cælique ingenio patris,
Cum matre immemores stare, cucurrimus.

PANEGYRIS
ANNÆ RADIVILIÆ
CASTELLANÆ TROCENSIS
DUCISSÆ NESVISII
ODE IX.

Quo te Dearum nomine consecrem,
Vicina caris Nympha Borysthenis?
Themisne, an una Gratiarum
Debitus excipiere Divis
Scribenda Dive? cedit aquis ubi,
Utcumque pernix fertur odoribus,
Cretamque, & immanem relinquit
Oceano Cytherea Delon.
Hinc & severo migrat ab Algido
Parum serenis Cynthia cornibus,
Quamvis anhelantum lacessit
Ira canum, teretesque rumpant

Vis-

Virgulta damæ. Sed tibi dulciùs
Tranquilla rident Palladis otia,
Seu tela non mendax retexto
Bella virûm simulare in auro
Mensem fefellit, seu tibi Cælitum
Vestire nudas spiritus incidit
Aras, & aulæis, & ostro
Pauperibus placuisse Divis.
At non inani fama canit tubâ
Te vi potentis non sine consilî
Ventura tangentem sagaci
Mentis acu celerique curâ.
Tristis videri prodit, & unicè
Sibi serenis pervigil in genis
Lucet venustas: seu coruscum
Cæsariem tibi pingit aurum,
Non indecoræ nube modestiæ
Extinguis aurum vilius aspici,
Gemmasque nolentes latere
Moribus ingenioque celas.
Hinc inde rubris Creta coralliis,
Illinc smaragdis fulguret Iudia;
Cum pura Virtus fulsit, omnes
In tenebris latuêre gazæ.

AD MUSAM.

LAUDES LADISLAI PRINCIPIS POLONIÆ ET SUECIÆ.

ODE X.

CArminum præses citharæque Clio
Dic, ubi molli resupina somno
Fœta rumorum cubet eruditis
Fama sub antris.
Rumpat ignavos, age, dic, sopores
(Nam locum nosti) nimiique fessa
Somnii, tergat niveo morantem
Pollice somnum.
Thespio currum moderante loro,
Solis auratas, age, dic, quadrigas
Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper calvisse tabo.

Narret

Narret Arctoo rubuisse canum
Sanguine Pontum:
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Ostiis septem ; tibi dives æris
Accinet Lydus ; tua volvet ingens
Nomina Ganges.
Te canent solis Garamantes arvis,
Te Dacæ Princeps, pluviæque pauper
Maurus, & Cydni, vitreique discet
Potor Enipei.

LAUDES FRANCISCI CARDINALIS

BARBERINI.

ODE XI.

Quis me citatus pectoris impetus
Denso sedentem propulit aëre,
Currusque nimborum morari, &
Per medias equitare nubeis,
Et plana terrarum, & populi casas
Regumque turreis non sine gaudio
Calcare sublimem, & superbo
Regna super volitare curru ?
Rerúmne falsâ ludor imagine ?
An picta mundi mœnia, & igneas
Arces, coronatumque flammis,
Et liquidum sine labe solem
Prævertor ? hic & patria siderum
Clarusque cœli baltheus aurei,
Campique stellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Quâ parte cœli Principis aureas
Inscribo laudes ? hinc adamantinis
Æternus Orion in armis,
Et gemino prope Castor igni
Fortem reposcunt. hinc gravis Hercules
Famæ propinquum postulat Herculem :
Hinc noctis immunem & veterni,
Parrhasij vocat ora plaustri.
Acrem & timori cedere nescium
Addam Leoni ; quem penes igneæ
Æstatis arvorumque cura, &
Flava Canis Cererisque regna ?
Justam & tenacem propositi manum
Mundi serenis partibus asseri

Expectat Autumni Virago:
Quæ geminam sine fraude Libram
Ævique frænos, & celeres vehi
Compescit horas; hinc tibi patrio,
FRANCISCE, cedentes Olympo
Pleiadas Hyadasque cerno;
Illic laborat Phosphorus hospitas
Laxare nubeis: hinc tibi lucidus
Collumque repentesque cœlo
Scorpius abstinuisse chelas,
Auroque comptum Marmaricus Leo
Crinem totondisse, & radiantium
Opima villorum, & jubatas
Velle polo revocare flammas.
Insculpta cœlo gloria sospitat
Heroas: anni cetera subruunt.
Aulæque sceptroque, & columnis
Excidium sua dixit ætas.

AD AURELIUM FUSCUM.

Omnia humana caduca incertaque esse.

ODE XII.

SI primum vacuis demere corticem
Rebus, FUSCE, velis, cetera diffluent
Vernæ more nivis, quæ modo nubium
Leni tabuit halitu.
Formosis reseces fortia; displicent.
Externis trahimur: si malè Dardanis
Respondens Helenæ pectus amoribus
Famosus videat Paris;
Nusquam per medii prælia Nerei
Ventorumque minas splendida deferat
Graii furta thori. sed benè mutuo
Rerum consuluit jugo
Naturæ Dominus, quod niveis nigra,
Lætis occuluit tristia. qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Consulto sapiet Deo.

AD

AD MOSCOVIAM.

Cùm Principem Poloniæ Moschi in imperium accerserent.

ODE XIII.

MOscua, cur iniquas
Aureis frustrà pharetris diminuis sagittas?
Vulnera cur adacto
Dirigis ferro? cohibe stridula contumaci
Barbara tela nervo.
Jam tibi Mavors facili molliit arma risu:
Jam tibi mulcet iras:
Jam tibi frontem lepido temperat in sereno:
Jam cecidêre tela:
Jam pharetratis clypeus demigrat è lacertis.
Quid lacrymosa torvam
Exaras rugis faciem? quid melius supinis
Fletibus astra poscas?
Quid bono Divi melius mittere Rege possint?

AD HONOREM.

Cùm FRANCISCUS BARBERINUS *Sacrâ purpurâ ab* URBANO VIII. *Pont. Opt. Max. ornaretur.*

ODE XIV.

TE clara Divûm progenies, Honor,
Marsæ canemus carmine tibiæ:
Te meta votorum, & laboris
Dulce lucrum, volucrisque vitæ
Formosa merces! Te decorum patrem
Inter serenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque stellarumque cunas
Imbre super radiorum, & auri
Virtus marito conscia Numini
Effudit illustrem, & genialibus
Toris coronarum reclinem
Sidereâ religasse zonâ, &
Non indecoræ sidere purpuræ,
Grataque risu lucis, & osculis

Miros anhelantem nitores
Celsa super posuisse sceptra,
Et molle fertur fascibus & mitris
Aptasse fulcrum: quas stipulæ modo
Prensasse per ludum, & procaci
Diceris arripuisse dextrâ.
Te prorogati filia Temporis
Germana Recti candida Veritas
Non erubescendis adurit
Ignibus; ingenuoque parvus
Luces honesto, fervidus ardua
Curare rerum. Te patriæ parens
Tranquilla Libertas, Fidesque,
Et duplicis studiosa mundi,
Illiterato quæ procul otio
Fecunda veri tempora dividit,
Arcemque Causarum, & corusci
Prævehitur vaga regna Phœbi;
Te, quæ propinquâ clade superbior
Gaudet cruentis Diva periculis,
Lassare Fortunam duello, &
Per medias docet ire morteis.
Illam impotentûm exercitus imbrium
Insana aquarum rumpere prælia,
Undas refringentemque flammas,
Attoniti pavet ira mundi,
At non & æquo fœdere Comitas
Non temperato pectore conserit
Cultusque, tranquillamque morum
Temperiem, similemque vultum:
Sive æstuosus gurges inhorruit
Civilis undæ, cùm popularium
Æstu procellarum, & dolosâ
Carbasa diripiuntur undâ;
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedêre ventis, cùm placidum sibi
Consensit æquor. Te decoro
Nobilitas comitata gressu
Centum vetustas nectit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceris avorum: nec severæ
Martis opes, Aquilæve desunt,
Censusque & almæ vulgus adoreæ
Anciliorum, & stemmatis, & togæ,
Fascesque, laurique, & frementûm
Turba retro Titulorum inaneis

Exercet

Exercet auras, non fine Plaufibus,
Famæque & aureo Nominis effedo,
Quod turba mirantûm, & curule
Frænigerâ trahit aure vulgus.
Jamque & virentis vere puertiæ
Malas amictum, purpureus fimul
Autumnus irrepfit decoras
Flore genas, per aperta latè
Effulgurantûm culmina fiderum
Effræna curru jungere fulmina,
Nubeifque prætervectum & imbreis
Quadrijugis dare lora ventis
Miramur omnis turba minor pedum:
Supina curvo poplite civitas,
Votifque, & obtutu fagaces
Puniceum jaculamur axem:
Unde & corufcis oppida mœnibus,
Pictumque velis æquor & infulis,
Regumque turres barbarorum, &
Attonitas fpecularis urbeis.
Tu Regna ventorum, & pelagi gravem
Compefcis iram, tu vaga fiderum
Cryftalla frænas, tu frementeis
Lucis equos, vigilefque mundi
Metaris igneis: te penes Æquitas,
Et fepta Tufcis Jura fecuribus
Stipantur; annofæque Leges,
Et niveum fine cæde Juftum.
Tecum fupellex aurea, & afperi
Gemmis tiaræ: Te radiantium
Nexus coronarum, fereni
Regum apices, lituique circum,
Et regiarum fidera frontium,
Mitræque fulgent, & diademata
Ad ufque formofam diei
Invidiam, opprobriumque folis.
At retro flavum lambere pulverem
Livor rotarum, & degeneri folum
Mento cecidiffe, & procacem
Mœret humi pofuiffe vultum:
Plenoque nufquam Divitiæ finu
Gazæque, & omnis turba Pecuniæ,
Et grando gemmarum, & refufi
Per populos vagus imber auri.
Tu lene Tormentum ingenio admoves,
Menteifque dulcis nectare Gloriæ

Plerumque mulces: te feracem
Consilii, facilemque vendi
Emisse doctus circuit Ambitus,
Fucoque & albis vestibus unicè
Formosus, agnoscique duplex,
Et placidæ sine nube rugæ,
Risu serenæ frontis idoneus
Mirè sagacem fallere curiam,
Discrimen obscurum dolosis
Artibus, ingenioque morum.
Spes mille circùm nubibus insident,
Plenoque regni pectore turbidùm
Bacchantur: ut turpes Repulsa,
Et voluceris fuga ridet auræ.
Te quanquam anhelantûm ignea siderum
Suspirat ædes, Principis aureos
Invise posteis. hic ruinas
Imperii, seniumque mundi
Curare solers, desine tristium
Tandem querelarum, & potiùs sacrâ
Incude diffingas in aurum
Sæva Ducum Procerumque tela.

AD APES BARBERINAS.

Melleum venisse Seculum.

ODE XV.

CIves Hymetti, gratus Atticæ lepos,
Virgineæ volucres,
Flavæque veris filiæ,
Gratùm fluentis turba prædatrix thymi,
Nectaris artifices,
Bonæque ruris hospitæ,
Laboriosis quid juvat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si BARBERINO delicata Principe
Sæcula melle fluunt,
Parata vobis sæcula?

AD SEIPSUM.

ODE XVI.

QUid diu vanis feriente nubeis
Vota fallaci jaculamur arcu?

Quid loquor dudum mihi consul ipse,
Ipse Senatus!
Ite mordaces procul ite curæ,
Me vocat notis Helicon viretis,
Me sacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.
O ubi molles Heliconis umbræ,
O ubi Cydnus, violisque pictum
Thespiæ rupis caput! ô sonori
Flumina Pindi!
Me quis ad vestros Aquilo recessus,
Aut quis alatâ Zephyrus quadriga
Deferat fessum, gelidosque Cirrhæ
Sistat ad amneis?
Vos mihi Romam, Phrygiisque centum
Pendulas saxis simulatis ædes;
Vos Aventinum Capitoliique immobile saxum.
Hic ubi lævi cecidêre musco
Virgines undæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiumque labi
Sedulus Almon:
Hippocreneis abiêre rivis
Pegasi fontes, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.
Alter hic Liris fugit, alter Usens,
Alter illimi Thrasimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Plæve
Volvitur auro.
Hic ad Empusæ nemus, & virentem
Æsaris ripam studiosa florum
Aura colludens cumulo jocantis
Obstrepit undæ.
Lenis hic auræ tepor, hic venustas,
Hic nitor rerum, meliorque cœli
Vultus, hic plenis agitata manant
Gaudia ripis.
Hic sales compti, facilesque risus,
Hic levis circùm jocus, & decentes
Gratiæ plenos referunt resecto
Flore quasillos.
Hic mihi septem meliùs renident
Romuli colles, gracilesque venti
Leniùs perflant gelidam supini
Tiburis arcem.

Collis ô ſacri decus, ô magiſtrum
Numen, ô Graiæ fidicen Camœnæ
Phœbe, ſi geſtis procul arduo de-
ſcendere Cyntho,
Huc ades longi mihi teſtis otî:
Tuque (nam me quis prohibet?) repoſta
Affer imprimis mihi, FUSCE, grati
Carmina Flacci.

AD TIBERIM.

Cum Beneficentiæ & Liberalitatis URBANI VIII.
Pont. Opt. Max. Symbolum fore.

ODE XVII.

Tibri ſiſte precor, nec rapidæ regna licentiæ
Jactaris temerè: neu Latii littora Nerei
Undarum nimio deciduus plauſeris agmine. (cum
Quid per plana, per abrupta, per impervia lubri-
Vectigal domino deproperas Nereidum patri?
URBANI patulæ credideris flumina dexteræ:
Tunc ſeu melle fluent, ſeu rutilis ſæcula fontibus,
Fies auriferis nobilior fabula Lydiis.

LAUDES FRANCISCI CARDINALIS BARBERINI.

ODE XVIII.

Hic ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis: ite loquacia
Per tranſtra, facundiſque Muſæ
Carmina deproperate remis.
O qui loquentis flamine ſibili,
Lenique ſacræ nubis anhelitu
Impellis antennas, Notorum
Alba ſuper volitare terga
Doctus, procellas & bijuges celer
Frænare nimbos, huc age Delphicâ
Lauru, coronatamque myrto
Pegaſeæ dominator undæ
Inſcende puppim. Quod timidi priùs
Sulcemus æquor? quod pelagus ſitum
Fundoque virtutum, & refuſæ
Per populos maria alta famæ

Vates

Vates profundæ navita gloriæ
Invisat? illinc alta frementium
Moles procellarum, & protervæ
Fluctibus intonuêre lymphæ.
Hæc illa parci nescia littoris,
Avara cœli, prodiga munerum
Bacchatur, & pecuniarum
Cæruleo pluit aura nimbo.
Hæc illa magni pectoris indoles
Sese ipsa rerum fluctibus erigit,
Curasque & alternis natantem
Consiliis animum remiscet,
Vindex avaræ fraudis, & abstinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
Rerumque prudens, nec cruentæ
Laudis iners, animique parca.
Hinc æstuantûm mota superbia
Subsedit undarum, & procul arduum
Ad littus acclinata blando
Æquora decubuêre somno.
Hoc illud alti Principis otium
Clausum quieti vecte silentii;
Somnique curarum, & labore
Empta quies, animique vesper
Longi repensus merce negotii.
Cùm dulcis inter claustra modestiæ
Sceptrumque & immensis reclinat
Regnum humeris, onerique parcit,
Obliviosus dissipat Hesperus
Regum labores. damna fugacium
Plerumque curarum reponunt
Pervigiles sine nocte somni:
Aulæ nitorem cùm benè nesciæ
Texêre noctes, nobilium simul
Pompam catervarum retexit
Clara dies; rediêre curæ.

AD MILITARES EUROPÆ ORDINES,

De Provinciis Græciæ recuperandis.

ODE XIX.

SI quem cruentæ vultus adoreæ,
Si fusus auro miles, & inclyti
Urunt in argento triumphi
Artifici simulante dextrâ,

Sculptæque laudes, & titulis super
Afflata signis vita Corinthiis,
Cultuque, moresque, & perenni
Pæne loquax sua fama saxo:
Hic si locari post genitis sacer,
Et per nepotum lucidus atria
Quærit videri; destinatam
Funeribus meditetur aram,
Vultumque vultu fingat Achillei,
Dextramque dextræ commodet Hectoris,
Dignus Timantheâ notari
Arte, Syracosioque cælo:
Letique curtâ merce perennius
Lucretur ævum, quos sibi dempserit
Caris redonaturus annos
Conjugibus, puerisque caris.
Hic si timendus gestit aheneis
Horrere squammis, quem litui sonus
Sævique conjurata Martis
Signa vocant, clypeo subire,
Sparsumque crinem versicoloribus
Mutare cristis, & rapidum vehi
Dum per rejectanteis lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ:
Illum palustri consita fraxino
Poscit Methone, poscit Acarniæ
Lacus, Tanagreique saltus,
Aut graciles Marathonis orni,
Gnossusque telis, & resonum gravi
Stymphalon arcu: non chalybum rudis
Lemnos, nec inconsulta ferri
Phocis erit, nec inermis Oeta:
Si rursus idem bella fidelibus
Committat Euris; æquoris impiger,
Veloque & obluctante remo
Orrygiis equitabit undis.
Illi Cytori pinus, & hispidæ
Cupressus Idæ brachia frondium
In transtra, & hærentem carinam
Contrahet; ærisonamque puppim
Non imperito remige muniet
Eubœa: remos Thespia suggeret,
Ausamque despectare nubeis
Veliferam dabit Ossa pinum:
Aut qui comatas educat ilices
Caycus, aut qui limpidus assitas

Mæander

Mæander intercurrit alnos,
Aut dubii vagus error Hebri.
Nec si superbus poscat eques vehi,
Pugnæ scientes Ismara denegent
Pullos, relicturasque retro
Aut Noton, aut Aquilona plantas,
Si bellicosos protrahat Arcadas
Servilis Æmi, sparsa sequi celer
Vexilla, palantemque Lunam
Æmoniis agitare campis.
Illum & Colossis conspicuum dabit
Venalis omni funere gloria, &
Doctis renascentem metallis
Orchomenos vel amica vivum
Non pejeranti marmore Neritos
Ementietur, nec Capitolia
Mutum, Palatinæve moles
Stare sinent sine laude civem.

AD AULUM LÆVINIUM.

Visnovii Poloni Equitis virtus, cujus interempti pro patriâ Cor, per summam barbariem, inter se partiti Turcæ, & depasti sunt.

ODE XX.

EHeu! quò citharæ sciens,
Et Bacchi calidis fervida jurgiis,
LÆVINI, ruit indoles,
Imbellem strepitum, & docta procacibus
Saltum fingere classicis,
Auditoque choros cogere tympano,
Et mensam clypeo super,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælii
Fudit VISNOVIUS globos,
Et Thracum volucres contudit impetus.
Ille & sanguineis super
Fumantûm cumulis hæsit Jazygum, &
Alti navita sanguinis
Portum non soliti nominis attigit.
Illum Thraces Achaicis
Rimati gladiis, pectoris invia
Dimovêre repagula:
Et cor, & tepidâ morte fluens jecur

De-

Devesci, & pia carpere
Ausi sacrilegis viscera morsibus.
At non egregiam quoque
Libarunt animam, nec Mareoticas
Pavit fama libidines,
Aut secura Getæ dentis adorea.
Eheu, stringite posteri.
Ferrum belligerâ stringite dexterâ.
Heu primam gladii sitim
Pubes Odrysiis imbue cædibus,
Confossisque reciprocum
Rursum pectoribus reddite sanguinem,
Dudum in corpore Bistonum, &
Venis immeritum fervere barbaris.

AD PRINCIPEM QUEMDAM AD THERMAS PROFICISCENTEM

Jucundam & honestam vitam fructuosæ & anxiæ esse præponendam.

ODE XXI.

REgias veto manus
Tagi serenis imminere rivis,
Utili placet luto;
Fucumque nobis fluctuantis auri
Flavus allinit liquor:
Ex quo superbi dives amnis Hermi
Sordidum lavit Midam,
Rudique limum duxit è Tyranno.
Ite, mobili vitro
Albive Cydni, lucidive Xanthi,
Ite Principum manus,
Auri coruscas submovete labes.
Rivus integer viti,
Suæque purus consciusque lucis,
Præterit fideliùs
Regumque somnos, Cæsarumque palmas:
Dulce purpuræ decus
Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum:
Midamque Princeps, Tantalumque rides,
Vitreus tibi latex,
Lymphâ sequaceis evocante lymphas,

Lu-

Lubricâ placet fugâ,
Quâ fervet Arnus, garrulumque pratis
Unda promovet pedem,
Ripasque pingit, candidique fontis
Uda volvitur dies.
Hic thymbra poscit, hic amœniores
Humor educat rosas,
Et cana nardus, filiique Veris
Hinc & hinc bibunt croci,
Vivumque potant fluminis pudorem.
Hic comata lilia
Passisque Majus ambulat capillis.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Ne nimium adolescentiæ fidat.

ODE XXII.

NE te, PAUSILIPI, fallat inanibus
Ætas deliciis, quæ simul impigris
Incertum rapuit curriculum rotis,
Effræno citiùs labitur Africo.
Mendax forma bonum deficientibus
Annis præcipitat, vitrea concuti,
Dilabi facilis, cerea diffluere
Hornæ more rosæ, quam modò roscidum
Cum fovit tepidis manè Favoniis,
Dissolvit pluviis vesper Etesiis.
Nunquam quod rapido pollice texuit,
Audet compositum Parca retexere:
Nec reddit refluo sæcula turbine.
Felix ille, cui non breve temporis
Momentum placuit, qui juga mobilis
Ævi deposuit, qui sibi lucidam
Jam nunc sollicito lumine patriam, &
Arcem nobilium destinat ignium.

AD JULIUM ARIMINUM.

Solis animi bonis nos belluis præstare.

ODE XXIII.

NOn Hydaspeis, ARIMINE, gemmis
Non domus flavâ laqueata cedro,

Aurei torrens neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte ſectari, quis amœna præter
Prata, non parco fluat amnis auro.
Sit ſatis Virtus, animoſa ſedeis
Viſere Divûm.
Alter effultos adamante muros
Tollat, aut cæſas Sipylo columnas,
Fodior, inſpectâ Styge quas revulſo
Subruat Orco.
Ditior ſilvis habitat Sabæis
Ales Eois renovata buſtis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piſcis Hydaſpe.
Altet Eois variam lapillis
Subliget zonâ retinente pallam:
Alter inſigneis Tyrio lacertos
Vinciat oſtro.
Gratiùs læves variavit alas
Sparſa nativis philomela guttis;
Pulchriùs Threſſæ maculoſa pingunt
Pectora Lynces.
Tonſa nos veſtit pecus, & luporum
Terga mentimur, neque flava veſtem
Dedecet vulpes, & abacta cæſo
Caſtore pellis.
Una mortaleis numero ferarum
Eximit virtus, volucerque notas
Siderum ſedes animus ſolutis
Viſere pennis.

AD JOANNEM RUDOMINAM.

In funere Georgii Rudominæ fratris.

ODE XXIV.

Qualis triſulci fulminis impetus,
Quem Dædaleis feta vaporibus,
Pinguemve pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
Faſtidioſo cùm ſemel excidit
Immurmurantûm carcere nubium,
Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone ſilvas,
Per arva latè, per juga concito
Graſſatur igni: Jam capitis minor

Aut

Aut Æmus aut percussa Calpe
Non humiles posuêre fastus;
Interque diras Dux equitat faces
Communis omnes per populos Timor,
Et ponè strages, & supino
Deproperata ruunt tumultu
E nube fata, non sine montium
Clamore, longus quem glomerat fragor
Volentis audiri ruinæ,
Et volucrum furiæ Notorum.
Talis superbis irruit hostibus,
Mortis decoro pulvere sordidus,
Et per Musurmannos honestam
Explicuit RUDOMINA pugnam.
Illum futuræ laudis & inclytæ
Mercede famæ Gloria mentium
Regina, nundinata morti,
Per medios rapuit Gelonos.
Quam pone Virtus, & Decus, & comes
Injuriosæ Religio necis,
Per tela, per formidolosos
Quadrupedantûm onagrorum hiatus
Exercitati militis, obvio
Venale fato prostituit caput;
Sed visus haud venire parvo
Magnanimus RUDOMINA leto.
Nam dum duelli lætior, hostica
Opprobriorum murmura vindice
Excusat ense; barbararum
Immortuus aggeribus cohortûm,
Præsecta tandem colla volubili
Lapsu reclinat. Sed famulâ propè
Decusque præsignisque Virtus
Semianimem subiêre dextrâ:
Mox expeditis corpore manibus,
Deprælatrix Gloria siderum
Occurrit, & fulvo reclinem
Ire jubet super astra curru.
At fama latè tergemino Tubæ
Longæva cornu sæcula personat.
Io triumphe, vivit Astris
Ille meus RUDOMINA, vivit.

A D

AD JOANNEM RUDOMINAM,
In funus Joannis Rudominæ patris.

ODE XXV.

QUemcumque mendax fama Quiritium,
Et dedicatis densa clientibus
Corona, juratisque stipat
Imperii comitatus armis,
Quamvis Lacænâ picta superbiat
Sub veste tellus, & famulantium
Juxtà lacertosæ cohortes
Et clypeis radient & hastis;
Nec pervicacis ludibrium Deæ,
Nec concolores consilio Dolos
Vitabit, aut circumsonantes
Nobilium fugiet tumultus:
Nec concitato pectoris impetu
Nitente mentis remigio, soli
Ignavus heres, innatantes
Cæruleum per inane campos
Pervadet umquam: quippe volubili
Negotiorum pulvere sordida,
Gliscente curarum tumultu,
Mens humiles remoratur alas:
At quem supernis sedibus intulit
Mors, & profanis præcipitem procul
Furata terris, quò solutus
Præpetibus RUDOMINA pennis
Exerrat! ohe! quò per inhospitas
Afflata leni pectora flamine
Nubes, inaccessosque tractus
Et superas agit inter arces!
Non usitatis ille volatibus
Prævectus udas terrigenûm domos,
Cœtusque vulgares, beatæ
Non humilis venit hospes aulæ.
Illum ministrâ Religio manu,
Et delicato pectoris essedo
Evexit inconcussa Virtus,
Et superis dedit ire campis.
Exstructa quondam celsa faventibus
Delubra Divis Munificentia
Pensavit auratis Deorum
Hospitiis, famuloque cœlo.

His

Hic vel corusco se propè siderum
Curru locabit, vel propior Deo
E nube reclinis curuli
Sub pedibus sua fata cernet:
Regúmve torvos subter acinaces,
Et Regiarum sidera frontium,
Et tot Tyrannorum videbit
Suppositos radiare fasces.
Et hæc stupebit, quæ propiùs micant,
Obscura crasso serpere nubilo,
Lateque casuras per urbes
Ora sagax oculosque ducet.

IN FUNERE ERNESTI VEIHERI PALATINI CULMENSIS FILII, VITA IMMATURE FUNCTI.

ODE XXVI.

POrrectus imo nec scopulus vado,
Cautesve pronis amnibus imperat
Moras, neque undantem morantur
Fluminibus cava saxa lapsum:
Nec irretento prætereuntia
Tempus retardat sæcula cardine:
Nusquam fatigatos Orion
Solvit equos properante curru.
Annos & horas præpetibus rapit
Latona bigis, irrevocabilis
Decurrit, effetamque prona
Accelerat cariem juventus.
Apollinari nuper in agmine,
Florentis ævi limine vidimus
Stantem VEHERUM, lacrymoso
Præcipitem cecidisse fato.
Mox ut caducis artubus ingruit,
Mors æstuosis torrida febribus,
Ferocientes devoluta
Stamina diripuêre Parcæ.
Candente bysso pensa fluentia
Rupêre nodos: occidis, occidis,
ERNESTE, ceu quondam procellis
Exanimes cecidêre nardi:
Ceu dum per hortos cæruleâ manu
Desævit udus Juppiter, imbribus

Sterni

Sterni reluctantes acanthi
Lassa solo posuêre colla.
Quid Mors superbo pectora turbine
Insana victrix surrigis, inserens
Terris triumphales cupressos,
Et mutilam sine fronde taxum?
Mentis pudicæ candor, & indoles
Firmata faustis sub penetralibus,
Cultusque divinæ parentis,
Fixa locant monumenta terris.
Vidit benignis moribus aureum
Felix Lyceum, vidit imaginem
Virtutis ERNESTUM paternæ,
Et similem proavis Nepotem.
Sævi tropæum funeris ardua
Virtus profundo præcipitat solo.
Sublime Veiherana Virtus
Sidereo caput æquat orbi.
Illam secundis Gratia brachiis,
Altusque curru Rumor eburneo
Ad astra sustulit videndam
Attonitæ volucrem juventæ.

IN PRIMI LAPIDIS JACTU,

Cùm JOANNES CAROLUS CHODKEVISIUS *contra Osmanum Turcarum imperatorem signa moturus, Templum* VIRGINI MATRI *Crosensis Societatis* JESU *Collegii extrueret.*

ODE XXVII.

Divûm locatus consilio Lapis,
Et dedicati liminis arbiter
Quam ritè de cœlo migrantûm
Hospitio superûm coruscat!
Non tot fremebat litus Olympiis
Olim catervis, Graia Corinthio
Dum lustra certatim Tonanti
Instabilis celebraret Isthmos.
Te quippe Divûm turba domesticum
Marmor superni civibus ætheris,
Magnæque Majestas Parentis
Perpetuis habitabit annis.

I, perge

I, perge felix, & latebras cavæ
Telluris intra: quâ tibi tutior
Templi superventura moles
Fortibus insideat columnis,
Hic nempe quisquis sacrificas manus
Inaugurato tinxerit unguine,
Cœlumque, solemnesque sacris
Muneribus cumulabit aras,
Et fronte plenum lætitiæ diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Ostendet aris, & serena
Per solidum feret ora vulgus:
Plebisque denso celsus in agmine
Divina cœlo tendet adorea,
Quæ terra, quæ supplex adorat
Compositis pelagus procellis.
Nec verò surdis sideribus preces
Conchyliato murice fulgidi
Mystæ feretis, dum faventi
Pro CAROLO, Carolique castris,
Optata Divis vota litabitis.
In ore vestro sollicitus suas
Spes ille librat; & Tonanti,
Et Patriæ sua sacrat arma.
Effræna vestrâ detumeant prece
Formidolosæ bella Propontidos,
Et lævus Ister, & Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in essedo
Toto vehatur CAROLUS impetu,
Et concatenatos superbis
Massagetas trahat in triumphis.
Juxtà faventûm cura Quiritium
Densisque Laudes agminibus Ducem,
Et plausus, & de purpuratis
Gloria concomitetur armis.

AD ABRAHAMUM BZOVIUM.

De sacrâ Annalium Historiâ EUGENII IV.

ODE XXVIII.

Qualem è nivosis Eridanum jugis
Primo cadentem leniter agmine
Festæ Napæarum catervæ
Trajiciunt, hilarique circùm

Plau-

Plaudunt natatu: mox ubi prodigus
Et temperati marginis immemor
Prorupit, & præterfluentis
Regna procul populosque lusit
Errore lymphæ; degeneres simul
Ripâque & immensi hospitio alvei
Dignatus amneis, atque aquosum
Immodico bibit ore cœlum,
Silvisque & arvis latiùs imperans
Ripam evagantis seditionibus
Metatur undæ, jam natari
Difficilis, nimiusque campi,
Venti paventem non benè sustinet
Dorso phaselum, lætior arduas
Subire bellantûm carinas,
Et galeis clypeisque longè
Clarus videri, donec Iapygas
Amneis avari fluctibus Adriæ
Summisit, & majore ponto
Velivolum dedit ire Martem:
Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ, prima per Italas
Clamata defatigat urbeis
EUGENII pia cura patris.
Qui bella Regum, & illacrymabileis
Rerum tumultus flectere providus
Mundi laborantis ruinas
Extulerat subeunte collo,
Sacrique Veri solliciti Patres
Quos infidelis littora Bospori,
Rubrive submisêre ponti
Regna, Parætoniive Nili,
Lectum remotis consilium plagis
Rerum potentem visere Tusciam, &
Leges peregrinosque ritus
Dardaniis sociare sacris.
Hic tu profanis cassa furoribus,
Doctisque narras prælia vocibus
Pugnata, clamatumque Martem,
Quà vitrei ruit amnis Arni.
Nec otiosæ more licentiæ
Exaggerato defluis alveo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediusque ripæ:
Mox & citato plenior impetu,
Linguæ sonoro flumine devehis

Clas.

Classemque & evagata longè
Ambracio pia bella ponto.
Quò nos avorum bella trahunt, retro
Sed nepotes ibimus? ibimus
Pulchros redordiri labores,
Et veteres reparare palmas?
Solusne palmas, solus Achaica
Oblivioss nocte silentii
Abducit Abramus tropæa,
Et veteres revocat triumphos?

AD AMICOS BELGAS.

ODE XXIX.

Est & remotos non humilis furor
Lustrare Belgas. Ducite Gratiæ
E valle Permessi vagantem
Pegason, alipedemque sacris
Frænate sertis. Et micat auribus,
Vocemque longè vatis amabili
Agnoscit hinnitu! ut Dearum
Fræna ferox, hilarique bullam
Collo poposcit! Non ego degener
Ignava cursu rumpere nubila,
Terrasque despectare, & omni
Vincere Bellerophonta cœlo.
Jam jamque retrò Carpaton, & procul
Frontem nivalis respicio Craci,
Turreisque Carcinæ, & vetusti
Transilio juga Carroduni
Cinamque Peucem. jam Calaris supra
Zethique pennas & Boreæ patris
(Quamvis Erechtæam maritis
Tolleret Orithian alis)
Albimque, Rhenumque, & liquidum nihil
Tangente Mosam prævehor ungulâ;
Jam jam coruscas Andoverpæ
Cerno domos, dominumque Scaldim.
At tu meorum prime sodalium
BOLLANDE salve! non tibi frigido
Infusus amplexu, verenda
Colla tero. juvat usque sacro
Hærere vultu, sidereum juvat
Multoque fœtum numine cernere
Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Musis

Dilecta

Dilecta cervix, & benè pendulo
Attrita multùm pectora barbito
Sublimis HABBEQUI. ô Deorum
Digne dapes superumque cantu
Condire nectar, numinis in tui
Sinu reclinem Sarbivium sine
Duxisse paullatim beatos
Carminis eloquiique fonteis.
Quis ille vates cominùs obviis
Occurrit ulnis? pectora candidi
Nosco TOLENARI, flagranteis
Nosco genas, animamque semper
A Dis recentem. da Pater aurea
Arcana magni Numinis hospitem
Audire, da grandeis bibisse
Aure sonos, animique totum
Libare florem. Quis placidas faces
HORTENSIANI nesciat ingenî?
Aut quis DIERIXI benignis
Longè oculis animam eminentem
Suique largam? Quo satis HOSCHIUM,
Quo MORTIERI, quo pia VALLII, &
LIBENTIS amplexu coronem
Pectora, quo mihi dulcis HESI?
Heu digna prisco nomina sæculo,
Magnasque in ipsis conscia vultibus
Portare menteis! quæ sereno
Dulcè micans sedet ore virtus?
Quæ fixa vivæ gratia purpuræ?
Qui candor alti proditor ingenî
Salvâque majestate blandum
Alloquium, placidique mores!
Fertur refuso Deucalion mari
Dum mersa totis sæcula promeret
Terris, renascentemque jactos
In lapides animaret orbem,
Mosæque Scaldisque ad vada nescius
Informis auri fortè datam retrò
Jecisse glebam: quâ repentè
Aurea prosiliêre Sæcla, &
Tersêre gratis nubila vultibus,
Irasque, puræ frontis idoneo
Risu remulsêre, & fluenteis
Sponte suâ pretiosiore
Mores metallo, per Rhodanum per &
Fudêre Rhenum. protinus & solum

Vertêre Fraudes; & remotam
Invidiæ petiêre Thulen.
Hinc ille Belgis, oris & eloqui
Cognatus auro fulgor in omnia
Se sponte mittens; ah maligno
Ni nova progenies rigeret
Contacta ferro, nec toties suos
In sæva Reges cœpta resorbeat
Civilis æstus. quò perennis
Quò miseros rapit unda belli?
Efferte vireis, arma domestico
Efferte nido, magnanimum genus
Belgæ Leones; terra tantas,
Quæ genuit, malè pascit iras.
Per vestra frustrà viscera quæritis
Finem laborum. bella diu strepunt
Quæ tertio non rupit hoste
Barbarici tonitru Gradivi.
Avita restat busta recentibus
Cingi trophæis: restat Achaicum
Restat coronari tricenâ
Carpathium Ioniumque classe
Heu quàm patenti naufragum in æquore
Nostri periret dedecus otii,
Quantumque de nostrâ videres
Phœbe cadens oriensque famâ.
Jam tunc Athenis prisca reponeres
Panætianæ regna scientiæ,
BONÆ que desacrata MENTI &
Templa tuis PUTEANE Musis.
Felix & alti Socrate non minor
Veri Magister. Quæ tibi porticus
Ferventis undaret juventæ
Agmine, quæ populis theatra?
Qui te tonantem bella Demosthenem
Heroës alto pectore ducerent,
Aut quæ Melitæo Sophocles
Pulpita succuteres cothurno?
Tunc me per omnes duceret Ædonas
Dacosque Thracasque & Lelegas pium
Vocis BOELMANNÆ tonitru, &
Magniloqui grave fulmen oris.
Quò Spes inani me rapit aëre
Et vector ales? quidquid id est, tamen
Me vate mox iras perosis
Sæcla fluent meliora Belgis.

AD

AD QUINTUM ARISTIUM.

ODE XXX.

Sic est, Aristi: novimus ardua
Sperare tantùm. quis juvenum prior
Magnum repentino lacessat
Carpathium Ioniumque bello?
Immensa magnæ tempora gloriæ,
Angusta vel spe vel facimus metu,
Votisque prensamus futura
Non manibus. sed euntis ævi
Occulta postquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni consilio senes
Nullius exempli, & perennem
Desidiæ trahimus catenam
Per posterorum sæcula. Succute
Ignava bello succute sæcula,
Quicumque plus à Diis honesti
Nominis ingeniique ducis.

AD BALTHASAREM MORETUM PANEGYRIS LYRICA.

ODE XXXI.

Musas amantis gloria BELGII,
Et LIPSIANÆ fidus adoreæ
MORETE, non tibi pudendo
Ad citharam veniente saxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam; quam neque turbidus
Auster, neque emotus refuso
Subruat Oceanus profundo:
Sed quàm recentes cum violis rosæ,
Omnisque circùm copia narium,
Latè coronent, aut perennis
Pampinus ambitiosiore
Irrepat herbâ: quam procul ardua
Pronis adorent saxa Cerauniis,
Septemque qui fulcit Triones
Carpatus, & Rhodope nivalis
Columna cœli. jam mihi nubibus
Digressa moles æthera succutit,
Currusque stellarum & tonantes
Sistit equos, solitoque major

Intrat

Intrat trecentis astra decempedis;
Unde & Latinis celsior Alpibus,
Canamque Pyrenen & Afræ
Despicias juga celsa Lunæ.
Quæ prima, vel quæ testibus ultima
lucido fixis? nominis inclyti
Caligat in portu, & tuarum
Oceanum pavet ala laudum.
Insitatis summa nitent bonis:
Parumque lucet Gloria, quæ simul
Illustrat insignes & imos,
Et proprio magis igne pulchra est.
Ignota Thuscis nomina Cæsarum
Squallent sepulchris: quas tulit extimus
Splendor, verecundis sepultæ
Noctibus occubuere laudes:
Et sæpè Famam Livor ab aureis
Detrivit aris. non Acherontius
Offundet ingratas, MORETE,
Invidiæ tibi vesper umbras:
Sed ipse Livor nominis in tui
Occumbet ortu. tu dominus tui
Divesque, non debes caducæ
Ludibrium opprobriumque Divæ?
Ex quo monentis munere LIPSII
Multo sonantem Socrate porticum
Tyro celebrasti; perennem
Doctus emi benè posse laudem
Impendiosæ merce scientiæ:
Et ipse sacro plurimus otio
Palles, & externis amicus
Ingeniis breve per nepotes
Extendis ævum. Tu tacitam libris
Demis senectam: sæcula Gratiæ
Musæque, & impubes Apollo, &
Mercurius tibi debet annos,
Postquam diserti flumina sæculi
PLANTINIANÆ margine copiæ
Latè refudisti. Sacrorum
Cuncta sedet tibi turba vatum;
Omnisque chartæ virginis æquore
Arundo sudat. Uranies tibi
Nocturna certatim laborant
Otia, pervigilesque Lunæ.
Nam si quid udâ fluxit arundine,
Torrentis ævi corrigit impetus,

Si non recudentis metalli
Duxit onus, celerefque plumbo
Tardavit alas; dum gracilis liber
In certa ductis cornua paginis
Increvit, argutumque Chartæ
Sub gravibus gemuêre prælis
Multo fonandis carmine legibus,
Ni me Camœnæ Pindaricas vetent
Tranfire Gades, & vagantem
Herculeæ moneant columnæ
Cœptam canoro non fine carmine
Finire molem. Sunt alii tibi
Calles, neque unum concitatis
Gloria currit iter quadrigis:
Namque & beati nobilis ingeni
Claudis capaci fæcula pectore,
Herefque Veri, feu quod olim
Socratici monuêre cœtus,
Seu quod trienni nunc geminat potens
Stagira circo: plurimus eloqui,
Pennæque felix; nec latere
Aut humili placuiffe vulgo,
Sed civis omni nobilium bonus
Nofci Senatu, te Latii Pater,
Qui nunc & Europes recline
Portat onus dominæque Romæ,
Doctis clientum cœtibus inferit
URBANUS. io! tu placitum (pedi
Jam ftantis infcribo columnæ)
Principibus populifque fidus.

AD AMICOS

Se ad facra ftudia animum appellere.

ODE XXXII.

Vixi canoris nuper idoneus
Vates Camœnis: jam citharæ vetor
Sermone, defunctumque longo
Barbiton ingeminare cantu.
Jam feriatâ fiftula cum lyrâ
Dependet unco: rumpite tinnula
Vocalis argenti, fodales,
Fila, fupervacuofque nervos.
O quæ cerulcantiffim atria fiderum
Servas, & aurei læve perambulas
Mundi pavimentum, moleftæ
Pelle Themi ftudium Minervæ.

MATH

MAT. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS JESU LYRICORUM LIBER IV.

AD EQUITES POLONOS,

Cùm montem Carpatum redux ex Italiâ inviserit.

ODE I.

ÆTERNA magnis carmina Carpati
Inscribo saxis. Discite posteri,
Castisque discendum puellis
Et pueris geminate cantum.
Frustrà, Poloni, cingimus oppida
Muris, & arceis addimus arcibus;
Delubra si squalent, & altis
Cœlituum viret herba tectis.
Frustrà caduci fulminis artifex
Moles ab altâ turre remugiit,
Si mœsta respondere cantu
Templa negant, Superûmque pridem
Sacro stupescunt æra silentio.
Quòd si nec idem sit Superis honos
Templis in iisdem, nec sub unâ
Lege superstitiosioris
Per ora vulgi relligio fremat;
Cives iisdem non benè claudimur
Portis, & infelix eumdem
Instruimur acies in hostem.
A plebe numen separibus malè
Placatur aris. Scimus ut impias
Vastata Graiorum per urbeis
Sacra suis periêre rixis.

Fumant propinquæ templa Bohemiæ:
Concussa Regni viscera Pannones
Flevêre collatis in unam
Viribus incubuisse stragem.
Hinc inde lævos despice Carpato
Polone campos, quos pecorum ferax
Dravusque Savusque, & bicornis
Frugifero secat Ister amni:
Quanto careret corpore Thracius
Regni tyrannus, si benè mutuas
Menteis & obligata Divis
Barbarus extimuisset arma!
Atqui timendæ Panno potentiæ
Vallârat altis oppida mœnibus;
Pontemque dedignatus, omni
Danubius famularis undâ
Cingebat Urbeis. sed quid inutili
Possent scelestæ præsidio manus,
Quas ira non læti Tonantis
Riserit, indigetesque Divi?
Jam nunc Polonis fata Quiritibus
Edico vates: Dum tibi consona
Votisque cantuque & Sabæo
Thure calent precibusque templa,
Omnis recurvo Lechia poplite
Dum Virgo, primâ, dum mediâ die,
Dum te salutamus supremâ,
Et dubio tibi lucis ortu
Septena coràm flamma Decembribus
Collucet aris; dum tibi patrium
Pæana dicit suppliceſque
Accumulat pia turba ceras;
Noster nivoso Vistula Carpato,
Nosterque ab ipso fonte Borysthenes,
Labentur in Pontum, nec Austrum
Aut Gothicam metuemus Arcton.
Errórne mentes, ambiguas rapit
An clamor aures? vox gravior cavâ
Respondit è nube, & serenùm
Non dubii micuêre Divi.

AD STANISLAUM LUBIENSKI EPISCOPUM PLOCENSEM REGNI POLONIÆ SENATOREM

ODE II.

SUnt & novarum non vacuæ mihi
Laudum pharetræ. prome reconditum
O Musa telum: quem sonoro
Pieridum jaculemur arcu?
Sit meta Præsul; cui modò Plocia
Centum Poloni margine Vistulæ
Eduxit armenta, & smaragdis
Grande pedum, Tyrioque vittas
Inscribit ostro. se speciosiùs
Plerumque doctæ Palladis artibus
Indulget, & Musis amicam
Gaudet Honor redimire frontem.
Pulchro ligari fœdere gestiunt
Libris Tiaræ. Romuleas super
Aras Honori, & dedicatis
Thura ferunt eadem Camœnis
Arsisse quondam: sed vigil ambitus,
Si possit, ipsas Cœlituum solo
Permiscet aras, atque ab alto
Astra rapit Superosque cœlo.
Vester, Camœnæ, vester ad inclytas
Stat Præsul aras. vos adamantinam
Sparsistis electro Tiaram.
Quà vitreo pretiosus amni
Pingit feracem Narvia Mœsiam:
Vos & bicorni Palladium caput
Pressistis auro, & gratulatã
Carmina personuistis undã.
Vos pectus altum, consiliis simul
Abstersit atræ nubila patriæ,
Mulcetis, & fastidioso
Excipitis reducem Senatu:
Quondam & perenni vivere nobilem
Donastis ævo, cùm tulit aureos
Ad astra mores, atque avaro
Egregii monitus PSTROKONI
Invidit orco, candidus eloqui,
Verique dives: vos, miserabili

Bellis inhorrescente Regno,
Consiliis facilique rerum
Firmastis usu; ne popularibus
Fatiscat undis, neu malè pendulis
Dextramque cervicemque rebus
Subtrahat, ille meis legetur
Pars magna chartis; seu tenui lyrâ
Dicam Geloni fœderis otia,
Majore seu plectro Lechæi
Arma virumque canam Gradivi.

AD CÆSAREM PAUSILIPPIUM.

Regnum sapientis.

ODE III.

Latè minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas. latiùs imperat,
Qui solus, exemptusque vulgo
Certa sui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis; neu latus aspero
Lorica cinctu, neu decorum
Arcus amet pharetræque collum.
An Cimber, an te lectus ab ultimis
Pictus Britannis ambiat, an Geta,
Nil allabores; ipse miles,
Ipse tibi pugil, ipse Ductor.
Exile regnum, PAUSILIPI, sumus:
Sed se obsequentem qui sibi subdidit,
Hic grande fecit; si suasmet
Ipse roget, peragatque leges.
Armata Regem non faciet cohors,
Non tincta vulgi purpura sanguine,
Aut nobili stellatus auro
Frontis apex, teretique gemmâ.
Rex est, profanos qui domuit metus:
Qui cùm stat unus, castra sibi facit;
Casumque fortunamque pulchro
Provocat assiduus duello.
Non ille vultum fingit ad improbi
Decreta vulgi, non popularia
Theatra, non illum trophæa,
Non volucri movet aura plausu.
Beatus, à quo non humilem gravis
Fortuna vocem, non tumidam levis

Ex-

Expressit umquam, curiosis
Dum tacitus premit ora fatis.
Ad prima si quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella silentio:
Celare qui novit sinistros,
Ille, potest bene ferre casus.
Ille, & caducis se licet undique
Suspendat auris pontus, & in caput
Unius & flammas, & undam, &
Vertat agens maria omnia Auster,
Rerum ruinas, mentis ab arduâ
Sublimis aulâ, non sine gaudio
Spectabit, & latè ruenti
Subjiciens sua colla cœlo
Mundum decoro vulnere fulciet;
Interque cœli fragmina, lugubre
Telluris insistet sepulchrum, ac
Incolumis morientis ævi
Heres, ab alto prospiciet, magis
Hæc magna quàm sint quæ pedibus premit,
Quàm quæ relinquet; jam tum Olympi
Non dubius moriturus hospes.
Quò cùm volentem fata reduxerint,
Nil interest, an morbus, an hosticus
Impellat ensis, quò supremum
Urget iter. semel advehemur
Quam navigamus semper in insulam:
Seu lata magnis stravimus æquora
Reges carinis; seu Quirites,
Exiguâ vehimur phaselo.
Illo beatum margine me meus
Exponat asser. cur ego sistere
Æterno reformidem quietus
Littore, si peritura linquam?

Celebris POLONORUM *de Osmano Turcarum Imperatore victoria. prælio ad Chocimum Dacico, anno* DOMINI MDC. XXI. VI. *Non. Septemb. commisso parta.*

Galesi Agricolæ Dacici Cantus inducitur.

ODE IV.

DIves Galesus, fertilis accola
Galesus Istri, dum sua Dacicis

Fatigat in campis aratra,
Et galeas clypeosque passim, ac
Magnorum acervos eruit ossium;
Vergente serum sole sub Hesperum
Fessus resedisse, & solutos
Non solito tenuisse cantu
Fertur juvencus: carpite, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Oblita jam vobis vireta
Emeriti, mea cura, tauri,
Victor Polonus dum positâ super
Respirat hastâ, sic etiam vigil
Sævusque. Prô quantis Polone,
Moldavi tegis arva campi
Thracum ruinis! quas ego Bistonum
Hic cerno strages? quanta per avios
Disjecta latè scuta colleis?
Quæ Geticis vacua arma truncis?
Hac acie ibat Sarmata (Thracibus
Captivus olim nam memini puer.)
Hic ære squallenteis, & auro
Concanus explicuit catervas.
Heu quanta vidi prælia, cùm Dacis
Consertus hastis campus, & horridi
Collata tempestas Gradivi,
Ambiguis fluitaret armis!
Suspensa paullùm substitit alitis
Procella ferri; donec ahenea
Hinc inde nubes sulphurato
Plurima detonuisset igni.
Tum verò signis signa, viris viri,
Dextræque dextris, & pedibus pedes,
Et tela respondêre telis,
Et clypeis clypei retundi.
Non tanta campos grandine verberat
Nivalis arctos, non fragor Alpium
Tantus, renitenteis ab imo
Cùm violens agit Auster ornos,
Hinc quantus atque hinc impetus æreo
Defusus imbri. Miscet opus frequens
Furorque, virtusque & perenni
Immoritur brevis ira famæ.
Diu supremam nutat in aleam
Fortuna belli. stat numerosior
Hinc Bessus, hinc contrà Polonus
Exiguis metuendus alis.

Sed quid Cydones, aut pavidi Dahæ,
Mollesque campo cedere Concani,
Quid Seres, aversoque pugnax
Parthus equo, Cilicumque turmæ,
Contra sequacis pectora Sarmatæ
Possent fugaces? hinc ruit impiger
Polonus, hinc Lithuanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen:
Aut qualis alto se geminus jugo
Devolvit amnis, raptaque cum suis
Armenta silvis, atque aperto
Præcipitat nemora alta campo.
Heu quale sævus fulminat æneo
Borussus igni! non ego Livonum
Pugnas, & inconsulta vitæ
Transierim tua Russe signa.
Vobis fugaces vidi ego Bistonum
Errare lunas, signaque barbaris
Derepta vexillis, & actam
Retrò equitum peditumque nubem.
Virtute pugnant non numero viri;
Et una silvam sæpiùs eruit
Bipennis, & paucæ sequuntur
Innumeras aquilæ columbae.
Heu quæ jacentûm strata cadaverum,
Qualemque vobis Ædonii fugâ
Campum retexêre? Hic Polonam
Mordet adhuc Othomannus hastam:
Hîc fusus Æmon, hîc Arabum manus
Confixa telis: hic Caracas jacet
Conopeis subter Lechorum
Non benè pollicitus minaci
Cœnam Tyranno. Spes nimias Deus
Plerumque fœdos ducit ad exitus,
Ridetque gaudentem superbum
Immodicis dare vela votis:
Quò me canentem digna trahunt equis
Non arma tauris? sistite barbaræ,
Non hæc inurbanâ, Camœnæ,
Bella decet memorare buxo,
Majore quondam quæ recinent tubâ
Seri nepotes; & mea jam suis
Aratra cum bubus reverti
Præcipiti monet axe vesper.

PARODIA.

Ex JOANNIS KOCHANOUVII *Poëtarum Polonorum Principis Libri* II. *Ode* XXIV.

Cùm Scythæ citeriorem Podoliam inopinatò invasissent, populariter decantata.

ODE V.

ÆTerna labes, nec reparabile
Polone damnum: Podoliam Getas
Impunè vastare, & dolendas
Ponè Tyram numerare prædas.
Eheu pudendum! Threicij canes
Egêre præ se non popularium
Armenta damarum, paternis
Non iterum reditura lustris.
Pars impudicis vendita Thracibus,
Pars Tauricanos jussa sequi Scythas.
Eheu Gelonorum Polonis
Strata canum caluêre nuptis!
Manus latronum ruris & oppidi
Ignara, nostras irruit (heu pudor!)
Urbes, quibus pellita raptas
Plaustra vehunt revehuntque gazas,
Neglecta quondam sic pecorum lupi
Armenta vastant; quæ neque pervigil
Servat Magister, nec fideli
Cura canum comitata gressu.
Quantum Gelono pectoris addimus,
Si versa turpi terga damus Scythæ,
Jam penè laturo probrosas
Civibus Imperioque leges!
Heu rumpe somnos, & vigiles age
Polone curas, nec revocabili
Diffide fortunæ, aut fugaci
Anteveni tua fata tergo.
Tibi refuso nunc age sanguine
Pulchri Gelonus nominis eluat
Labem, & colonorum cruentis
Damna riget lacrymosa rivis.
Surgemus? an nos distinet aurea
Mensæ supellex? quos manet (heu dolor!)
Hæc mensa convivas? is auro
Nempe bibat, cui dulce ferrum est.

Nervum

Nervum recusis in pretium scyphis
Bello paremus. quæ malè per vias
Sparsit platearum, tuendis
Hæc eadem neget arca muris?
Hæc munerati, nos potioribus
Servemus ausis. pectora non priùs
Quàm vulnerantur scuta: frustrà
Exanimem tegit umbo dextram.
Me prisca lactat fabula: crescere
Per ipsa Lechum damna. sed heu! recess
Ne me refellat fama, Lechum
Damna suis cumulare damnis.

PALINODIA

ad Parodiam JOANNIS KOCHANOUVII.

Cùm Victoria de Turcis parta renunciaretur, ac paulò post STANISLAUS KONIECPOLIUS *Exercituum Regni Poloniarum Ductor Campestris Scythas prosperis præliis fudisset.*

ODE VI.

ÆTerna laudum nec violabilis
Polone merces; sanguine Concanos
Pacem redemisse, & revictam
Uno Asiam Lybiamque bello.
Extrema latè quà rigidos subest
Europa cœlo, cornua fregimus
Lunæ, cui lustrat subactas
Sol oriens moriensque terras.
Io triumphe: Lechiadæ Duces
Egêre præ se signa fugacium
Latè Gelonorum, Polonis
Non iterùm reditura campis.
Pars jussa pacis vivere legibus,
Pars fœderatâ cedere Daciâ:
Io: Corallorum Polonis
Signa ducum micuêre templis.
Gens quæ nivali devia Caucaso,
Undasque terrasque & dubium manu
Concussit orbem; non decoro
Antejit sua fata tergo.
Nocturna quondam sic humili meant
Sub antra gressu degeneres lupi,

Si quando venantûm tumultu
 Avia personuêre lustra,
Quantum cruenti pectoris & Gotho
Dementus hosti, qui modò Livonum
 Terras repentinâque cinctam
 Terruit obsidione Rigam!
Sed ne secundis heu nimiùm pii
Credamus armis: sæpè suum levis
 Fortuna victorem reliquit;
 Et medios secuit triumphos
Contemptus hostis. sic Lacedæmonum,
Sic bellicosi mœnia Romuli
 Crevêre contemptu, & perennes
 Gentibus imposuêre frænos.
Dat ira vires quæ tumido dolet
Ab hoste temni: sunt & inermibus
 Iræ columbis, sunt echinis,
 Sunt apibus sua tela parvis.
Hic ipse qui nunc improbus æreas
Tutùm fluenti Danubio Getes
 Nectit catenas, cùm secundis
 Podoliam populatus armis
Spernet Lecheæ robora dexteræ;
Me vate, tinget sacrilegâ Lechos
 Cervice mucrones, potenti
 Sic Nemesi, placitumque fatis.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM

Divi Davidis Regis & Vatis Lyricæ Poesi Latinam non esse parem.

ODE VII.

JEssæa quisquis reddere carmina
Audet Latini pectine barbiti,
 Audet redordiri superbæ
 Turrigeras Babylonis arces.
Quantus Poloni è vertice Carpati
Ruptis inundat Vistula fontibus;
 Se fert, inexhaustusque tanto
 Iacius ruit ore Vates.
Utcumque Pastor duxit in avias
Armenta valleis, aut gelido super
 Jordane, muscosæque Bethles,
 Aut liquidis Acaronis undis:

Dulci renarrat carmine melleis
Manasse retrò sæcla liquoribus,
Viniquc rivos, & vetustas
Lacte novo trepidasse ripas:
Seu fortè miles belligeras lyrâ
Transsumit hastas, & Superûm pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
Appendit ensem, qui malè pallida
Urat minaci sidera fulgure,
Urbesque Regesque, & tremendo
Regna metat, populosque ferro:
Seu Christianis grande nepotibus
Evolvit ævum, sive adamantinis
Decreta cœli fixa valvis;
Sive hominum Superûmque Patrem
Stellante mundi sistit in atrio,
Cùm torvus alti nube supercilî
Dijudicandorum supremus
Consilio stetit in Deorum.
Illi & propinquus Terror in aureo,
Et Fas, & Æqui strenua Veritas,
Et Candor, assedêre scamno,
Et liquidæ sine nube Leges.
Quis ducat æquo pectine sutilem
E luce pallam? quis sub ianthini
Tentorio cœli sedentem,
Quis rutilis diadema dicat
Crinale stellis? quis memoret Deum
Latè trahentem syrma per aureum
Mundi pavimentum, sequaci
Sidera conglomerare limbo?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit undas, cùm reducem Pharo
Mosen, Erythræisque ducit
Isacidûm pia castra lymphis?
Hinc ruptus atque hinc artifici lyrâ
Pontus rigenti dissiliit freto, &
Circùm pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris.
Vidêre statis te Deus æquora
Vidêre tonsis, & liquido pede
Fugêre: porrectas in altum
Ipse timor glaciavit undas,
Et stare jussit, non humili sono
Terrasque & istos increpuit polos

Arma-

Armatus æther: hinc rubenti
Fulgura dissiluêre rimâ;
Interque crebræ verbera grandinis,
Undasque, flammasque, & trepidantium
Duella ventorum, superbi
Frænigeras Pharaonis alas,
Currusque, & hastas, sanguineum mare
Jam non inani nomine proruit
Latè superfusum: cruentos
Servat adhuc memor unda sulcos.
Tum verò victor quadrijugas super
Sublimis auras se Deus extulit.
Longeque frænatis tetendit
Sacra Notis Zephyrisque lora.
At læta circùm flumina vitreis
Plausêre palmis, & velut arietes
Succussa certatim supinis
Culmina subsiliêre silvis.
Hæc nos nec olim Sarmaticâ rudes
Ausi Camœna: Nec modò Dardanas
Culti per arteis, fortiore,
PAUSILIPI, recinemus œstro.
Satis daturi, si Salomonia
Usumque lenes tendere barbita,
Castam Sunamitim, & pudicos
Carmine sollicitamus ignes.

LAUS DANTISCI.

Memoratur insignis Dantiscanorum de Classe Teutonicâ victoria, & fides erga Poloniæ regnum collaudatur.

ODE VIII.

QUæ puppis aut quis Pegasus ultimas
Tibi dicatum carmen in insulas
Portabit, ô fidus Borussæ
Gentis, Hyperboreique latè
Regina cœli; quæ vitrei super
Sedisse felix margine Vistulæ,
Terrasque liquentesque circùm
Oceani speculata campos,
Injecta septem fræna Trionibus
Doctâ relaxas & cohibes manu,
Utrimque pollens, sive tellus,
Sive tuas tremat unda leges?

Ger-

Gazas tuorum non ego civium
Canam profanus: non ego turribus
Balthim coronari, & trecentas
Portubus advigilare proras:
Non, quòd Britannos naviget, aut tuus
Eoa remus verberet æquora:
Nòn quòd tuis Ormusianæ
Mercibus infremuêre ripæ.
Non, aut propinquas digna Palatia
Æquare nubes, aut superûm canam
Delubra, non imaginosis
Atria conspicienda ceris.
Olim revictos consilio dolos
Dicam Plaveni, cætera distuli
Nondum ausus Amphion perennes
Cantibus ædificare mūros.
Humana quidquid composuit manus,
Humana rursus disjiciet: jacet
Ingens Alexandria, & altæ
Mœnia procubuêre Romæ.
Natura cassos subruit æmulæ
Artis labores. heu malè providi
Casura mortales in altum
Extruimus, colimusque, iisdem
Mox obruendi! Troja premit Phrygas,
Graios Mycenæ: sola Fides super
Turrita terrarum sepulchra
Evenit; & jacuisse gaudet,
Quidquid caduco condidit omine
Non sola virtus. oppida Civium
Virtus tuetur, non ahena
Claustra, Semiramiæve turres,
Non sulphuratis fœta tonitribus
Tormenta, non arx clausa decemplicis
Errore muri; sola diros
Urbe Fides prohibebit hostes.
Hac arte lato Teutonas æquore
Urbs magna fundis; quam neque callidum
Perrupit aurum, nec dolosi
Munera blanditiæque belli.
Nam Fas, & Æqui prisca Severitas,
Simul potentûm limina Civium
Munivit, & dona & repulsos
Arma retrò retulêre gressus.
Mœstùm locuto jam redeuntibus
Signis magistro; nunc ego (prò Pudor!)

Ferat

Ferar per Europen celebris
Fabula, dedecoraſſe ſacri
Leges Gradivi, & degenerem dolo
Armaſſe dextram, non ego (prô dolor)
Ferro Boruſſorum nec auro
Dedecores animos probavi ;
Utrimque fœdus, claſſis in ultimam
Disjecta Thulen, & profugæ rates
Heu turpe vulgabunt Plaveni
Opprobrium : vice plus quaternâ
Tentata noſtris mœnia claſſibus
Stetiſſe: & auri muneribus meas
Ferrum regeſſiſſe in carinas,
Non iterùm reditura dona.
Quem fœderatis nunc ego nuntium
Mittam Sicambris ? quos ego Teutonum
Faſtis recenſebo triumphos ?
Quæ patriis ſpolia ampla fanis ?
Fruſtrà pudendis Fama ſuperſtitem
Narrat ruinis. ô ego naufragus
Periſſe dicar ? donec alter
Me melior pavido triumphus
Excuſet orbi : ſi tamen hoc quoque
Fortuna verſâ jam negat orbitâ,
Me vera non falſo probroſum
Naufragio Libitina condat.

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem eſſe.

ODE IX.

SEcunda cœlo Roma, perennia
Quam jura dantem quadrijugo vehit
Hinc Africa Europeque ſupplex,
Inde Aſia Americeque curru,
Olim cruentis non ſine prælijs
Frænare terras aſpera, nunc potens
Pacis ſacramento quietæ
Belligeras cohibere genteis.
Nec omne terram proſpicit undique
Cœlum, nec omnis parturit omnia
Tellus, & in magnis relucet
Diſcolor ingeniis venuſtas.
Te mite cœlum, te genius loci,
Et quæ bonorum copia plurimo

Se fundit è cornu, colendis
Moribus ingenioque blandam
Fecêre matrem, non tibi nubilæ
Mentes, sed album quæ generosius
Bibêre solem, sunt aperto
Pectora candidiora cœlo:
Verique pugnax, & nivei vigil
Pubes Honesti: fulgurat indoles
Vultuque, cultuque, & fideli
Non dubius sedet ore Candor.
Sunt & benignæ quæ bona pectoris
Ornant Camœnæ, non veteres ego
Vates, & ignotos amico
Carmine sollicitabo maneis:
Testis mearum vivida BENCII
Thalia laudum: testis amœnior
Argenteis GALLUTIORUM
Barbitos insonuisse nervis.
Testis feroci qui premit impetu
Papiniani prælia pectinis
DONATUS: heu testis Tragœdi
Postuma Calliope STEPHONI,
Diversque STRADÆ cultus, & integer
GUINISIANUS candor, & aurei
Lepos PETRUCI; aut qui Latino
Dulcè fluit GODEFRIDUS ore.
Quamquam nec armis desit idonea
Campoque pubes: & tibi Thracium
Deprælaturos Tyrannum
Magnanimos Latium nepotes
Cultuque & almis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon afferant
Armis, Palæstinosque colleis,
Et Solymi juga parricidæ.
Vidi Latinas, vidi ego, ludicro
Latè phalangas fervere prælio,
Primi rudimentum Gradivi,
Dum Ligurum Allobrogumque quondam
URBANUS acres non sine numine
Componit iras, cùm fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet esse ripis.
Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altiùs
TORQUATE fraternâ sonari
Digne lyrâ, Comitum propago

TOR-

TORQUATE Regum, te Latiis gravem
Bohemus armis, te ìvalidùm leves
Sensêre Daci, tu perempti
Non humilis socius BUQUOI,
Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudem
Chiron Achillem, qualis alto
Æmona Protesilaus Æmo.
Dicent COLUMNAS qui gravioribus
Dicent Camœnis edomitum mare, &
Opima Naupacti trophæa, &
Ausonio pia bella ponto.
Non & sonandus non geminus pari
URSINUS œstro? sed benè credidit
Imbelle plectrum, non pharetram,
Aut habilem mihi Phœbus arcum.

AD Q. DELLIUM

Non tam populari exemplo, quàm potiùs rationis ductu vitam esse instituendam.

ODE X.

DELLI, si populo duce
Vitæ degenerem carpimus orbitam,
Erramus; procul arduis
Virtus se nimiùm seposuit jugis.
Illuc quò via tritior,
Hoc est certa minus. Longus inutili
Error nectitur ordine:
Et mores populum, non ratio trahit.
Casu vivitur; & viam
Non metam premimus, quà præeuntium
Per vestigia civium
Insanæ strepitus plebis, & improbæ
Voces invidiæ vocant.
Exemplis trahimur, & trahimus retrò;
Soli nemo sibi est malus,
Nulli vita sua est: dum vaga postero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio sæpe sequentibus.
Me Parnassus & integer
Plebeiis Helicon cœtibus eripit
Sublimem: unde vagantium
Errores animorum, & malè desidis

Vulgi

Vulgi damna patent, juvat
Ex alto intrepidum colle jacentia
Despectare pericula, &
Cautum non propriis vivere casibus.

AD SIGISMUNDUM LÆTUM.

Gloriæ inanis despicientiam & silentium commendat.

ODE XI.

LÆTE, quid cassis sequimur fugacem
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More, vel Parthi, regeritque ab ipso
Vulnera tergo.
Hospes unius negat esse tecti
Garrulus vulgi favor: hic inani
Aure rumores legit, inde veris
Falsa remiscet.
Hic velut nidum positurus hæsit,
Mox ubi vano vacuum tumultu
Pectus illusit, tacitis in altum
Subsilit alis.
Vera laus sciri fugit, ipse pulcher
Se suâ Titan prohibet videri
Luce: qui totus potuit latere,
Major habetur.
Qui premit sacram taciturnitate
Pectoris gazam; benè non silenti
Tutus in vulgo, benè suspicaci
Regnat in aulâ.
Præterit mutas benè cymba ripas;
Quæ simul raucis strepuêre saxis,
In latus cautam sapiens memento
Avertere proram.

AD JANUM LIBINIUM.

Solitudinem suam excusat.

ODE XII.

QUid me latentem sub tenui lare
Dudum moretur, cùm mihi civium
Amica certatim patescant
Atria, sæpè rogas LIBINI.

Me

Me plenus, extra quid cupiam? meo
In memetipsum clausus ab ostio,
In se recedentis reviso
Scenam animi, vacuumque lustro
Vitæ theatrum, sollicitus mei
Spectator, an quæ fabula prodii
Matura procedam, & supremo
Numinis excipienda plausu.
Omnes recenset Numen, & approbat,
Vel culpat actus: quo mea judice
Si scena non lævè peracta est,
Sim populo sine teste felix.
Odi loquacis compita gloriæ
Plebeia: quam cùm Fama faventibus
Evexit auris, sæpè misso
Invidiæ stimulata telo,
Aut invidentûm territa vocibus,
Parùm obstinatis & malè fortibus
Dimittit alis. illa nudam
Plangit humum, lacerosque saxis
Affligit artus. Me meliùs tegat
Privata virtus, & popularia
Numquam volaturum per ora
Celet iners sine laude tectum.
Semota laudem si meruit, vetat
Audire virtus, tutiùs invidi
Longinqua miramur: propinquis
Lævus amat comes ire Livor.

AD CÆSAREM PAUSILIPPIUM.

Adversa constanti animo ferenda esse.

ODE XXIII.

SI quæ flent mala lugubres
Auferrent oculi, Sidoniis ego
Mercarer benè lacrymas
Gemmis, aut teretum merce monilium.
At, ceu rore seges viret,
Sic crescunt riguis tristia fletibus.
Urget lacryma lacrymam;
Fecundusque sui se numerat Dolor.
Quem fortuna semel virum
Udo degenerem lumine viderit,
Illum sæpè ferit; mala
Terrentur tacito fata silentio.

Ne te, ne tua fleveris
Quæ tu, care, vocas, PAUSILIPI, mala,
Quam pellunt lacrymæ, fovent
Sortem: dura negant cedere mollibus.
Siccas si videat genas,
Duræ cedet hebes sors patientiæ.

AD CRISPUM LÆVINIUM.

Rogatus cur sæpè per viam caneret, respondet.

ODE XIV.

Cum meam nullis humeros onustus
Sarcinis tecum patriam reviso
Lætus, & parvo mihi cumque dives
Canto viator,
Tu siles mœstùm: tibi cura Musas
Demit, & multi grave pondus auri;
Quæque te quondam malefida rerum
Turba relinquet.
Dives est quì nil habet; illa tantùm
Quæ potest certâ retinere dextrâ,
Seque fert secum, vaga quò migrare
Jussit egestas.
Quid mihi, qui nil cupiam, deesse
Possit? umbrosi placet una Pindi
Vallis: ô sacrum nemus, ô jocosæ
Rura Camœnæ!
Quæ meos poscet via cumque gressus,
Delphici mecum, mea regna, colles
Itis, & fessum comitante circum-
sistitis umbrâ.
Me Gothus sævis religet catenis,
Me Scythes captum rapiat, solutâ
Mente vobiscum potero tremendos
Visere Reges.

AD MUNATIUM.

Nihil in rebus humanis non tædio plenum esse.

ODE XV.

Nil est, MUNATI, nil, iterum canam,
Mortale, nil est, immedicabilis
Immune tædî. Clarus olim
Sol proavis atavisque nobis,

Partim

Parùm ſalubris, nec maculâ reus
Damnatur una: quidquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, invidiæ caducâ
Fuſcamus umbrâ, non placet incolis
Qui ſol avitis exoritur jugis;
Aut priſca quæ dudum paternam
Luna ferit radiis feneſtram.
Cœlo quotannis, & patriis leves
Migramus arvis; hunc tepidæ vocant
Brumæ Batavorum, huic aprici
Auſoniæ placuêre ſoles.
Fruſtrà; fideles ſi dominum retrò
Morbi ſequuntur, nec tacitus Dolor
Abſiſtit, aut Veiente curru,
Aut Venetâ comes ire cymbâ.
Tandemque nobis exſulibus placent
Relicta, certam cui poſuit domum
Virtus, huic numquam paternæ
Fumus erit lacrymoſus aulæ.
Virtus agreſti dives in otio
Seſe ipſa claudit finibus in ſuis
Plerumque, & inſonti quietum
In paleâ ſolium reclinat.

AD EQUITES POLONOS.

Illos quàm maximè campeſtribus præliis idoneos eſſe.

ODE XVI.

NEc Lechus neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus,
Primus qui docuit ſuis
Urbes Sarmatiæ fidere machinis.
Campeſtres benè Sarmatæ
Campo bella gerunt: ſub Jove libero
Natam militis indolem
Fruſtrà belligero clauditis otio;
Arctis oppida mœnibus
Virtutem cohibent, dum malè fortibus
Addunt conſiliis moram, &
Creſcentes hebetant Martis adoreas.
Sic non vincimus, ut diu
Vincamur; miſeri, ni vetet exteri

Cam-

Campestris manus auxili
Hostem quassa diu cingere mœnia;
Aut vis vivida civium
Rumpentis nebulam more tonitrui
Clauso proruat oppido,
Et murum solido pectore suppleat.
Agrestes meliùs feræ,
Quarum non vacuis jurgia sub jugis,
Sed plano generosior
Campo pugna calet: prodit inertibus
Antris impavidus leo,
Hostem conspicuis sternere collibus.
Aër ingenuis patet
In pugnas aquilis, mollibus evolat
Nidis, cùm violentior
Visis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
Frustrà parma tegit? cur Jovis alitem
Aut cur accipitrem cavo
Gestemus clypeo, si malè Martiæ
Respondet nota dexteræ,
Nec pulso resonat gloria pectori?
Quòd si non vacuum genus
Jactamus timidi, cur fugimus sacrum
Immiscere periculis
Cœlo teste caput, non sine stemmate?
Magno magna ruant loco,
Aut vincant. videat sol meliùs mori
Quos nasci benè viderat,
Et laudis spatium mors habeat suæ.
Hac virtute Chaber vagum
Sub consanguineæ jura Poloniæ
Jussit ire Borysthenem,
Captivique super marginibus Salæ,
Et Silesidos Oderæ,
Metas imperio fixit aheneas,
Quà certo pede gloriam
Stantem non stabilis præflueret liquor.
Nos fœdam Lare patrio
Ætatem tegimus, solliciti parùm,
Quàm vicinus aret Gothus,
Vel quàm frugiferæ rura Podoliæ
Creber diripiat Scythes:
At non & madidi sub jubar Hesperi
Inter pocula nescii
Noctem sanguineo ducere jurgio.

Quòd si prima senes hiems
    Admovit tepido cum pueris foco
Patrum dicere prælia
    Hausto non humiles historici mero,
Fecundam scelerum pii
    Ætatem querimur, quam nova posterûm
Deturpavit inertia.
    Frustrà: si positis mox eadem patres
Inter pocula liberis
    Flemus, quæ miseri sæcula fecimus.

AD VIOLAM.

Kalendis Maii quotannis Pueri JESU *caput coronaturus.*

ODE XVII.

Aurora veris, puniceі recens
Regina campi, cinge mei precor
    Frontem puelli: cur sub auro
        Parvulus heu gravibusque gemmis,
Aut sub prementis sidere purpuræ
Laboret? ô cui pauperies mei
    Regnum dicavit; necte sertum,
        Necte meo diadema Regi.
Parvo coronat munere se Deus
Plerumque; si quæ paupere dat manu
    Dives voluntas: dona magnis
        Parva animo placuêre magno.

AD ROSAM.

Quotannis Kalendis Junii D. Virginis caput coronaturus.

ODE XVIII.

Siderum sacros imitata vultus
Quid lates dudum rosa? delicatum
Effer è terris caput, ô tepentis
        Filia cœli.
Jam tibi nubes fugiunt aquosæ,
Quas fugant albis Zephyri quadrigis,
Jam tibi mulcet Boream jocantis
        Aura Favoni.
Surge, qui natam deceant capilli
Mitte scitari: nihil heu prophanæ

Debeas fronti, nimium severi
Stemma pudoris.
Parce plebeios redimire crineis,
Te decent aræ: tibi colligenda
Virginis latè coma per sequaceis
Fluctuat auras.

AD JESUM OPT. MAX.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie.

ODE XIX.

Dicebas abiens: Sponsa vale; simul
Vicisti liquidis nubila passibus.
Longam ducis, JESU,
In desideriis moram.
Ardet jam medio summa dies polo,
Jam parcit segeti messor, & algidas
Pastor cum grege valleis,
Et pictæ volucres petunt.
At te quæ tacitis distinet otiis
O JESU regio? quis mihi te locus
Cæcis invidet umbris,
Aut spissâ nemorum comâ?
Scirem, quo jaceas cespite languidus,
Quis ventus gracili præflet anhelitu,
Quis rivus tibi grato
Somnum prætereat sono;
Ah! ne te nimio murmure suscitent,
Nostræ diluerent flumina lacrymæ,
Et suspiria crudis
Miscerentur Etesiis.

AD DIVAM VIRGINEM

CARMEN VOTIVUM.

ODE XX.

Regina terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
Flammæ coronavêre, & albo
Sidera circumiêre gyro;

Utcumque viles respicis aureâ
E nube terras lenior excipe
Non antè testudo locutis
Quæ mea cumque sonat Camœnis,
Me torva circùm mugiat horrido
Malea ponto, me fera sorbeat
Charybdis; enantem per ipsas
Eripiet tua dextra morteis.
Importuosi seu jubar æquoris
Audire gaudes, seu Pelagi Pharos,
Seu certa tu mavis vocari
Ambiguis Cynosura nautis:
Seu navis olim credita naufragum
Servasse sæclum, cùm scelerum Pater
Ultor superfuso Gigantum
Obrueret genus omne cœlo:
Me pestilenti Sirius halitu
Afflet; caducum tu benè proteges
Umbrâ clientem, seu comanti
Dulcè vires Terebinthus auro,
Seu celsa gaudes Cedrus in arduo
Nutare Sina, seu Libano super
Cupressus, aut latè Cadanis
Populus aspicienda campis.
Dicam & minoris carmine barbiti
Inter severas nobile Lilium
Florere spinas, & comantem
Flore Deo tremuisse Virgam.
Cingat frementûm me globus hostium,
Dicêre denso Exercitus agmine
Alas, & æqualem reductis
Cornibus explicuisse campum:
Dicêre virgo Turris, eburnea
Dicêre Turris, quam nec aheneus
Perrumpat imber, nec ruinam
Flamma gravi meditata plumbo.
Quòd si canoro carminis alite
Indis morantem Musa cubilibus
Hortetur exire, & nigrantes
Luce novâ reparare terras;
Non & benignis respuis auribus
Aurora dici: surgis & integro
Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inveheris triumpho.
Quocumque gaudes nomine, me tuum
Tuere Mater; si mihi per tuas,

O Virgo,

O Virgo, non immunis aras
Mica salit, Cilicesque nimbi.
Hic Vaticanis non sine laureis
Appendo functum carmine barbitum, &
Olim Polonorum trophæa
Sollicitam cecinisse buxum.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

En dilectus meus loquitur mihi, Surge, propera amica mea, columba mea, formosa mea, & veni. Jam enim hiems transiit, imber abiit, & recessit: flores apparuerunt in Terrâ nostrâ, tempus putationis advenit: vox turturis audita est in terra nostra: ficus protulit grossos suos: vineæ florentes dederunt odorem suum. Surge, amica mea, speciosa mea, & veni.

O D E XXI.

FAllor? an Elysii lævâ de parte Sereni
Me mea vita vocat?
Surge soror, pulchris innectito lora columbis;
Pulchrior ipsa super
Scande rotas, Libaniq; levem de vertice currum,
Has, age, flecte domos.
Ad tua decidui fugiunt vestigia nimbi,
Turbidus imber abit:
Ipsa sub innocuis mitescunt fulmina plantis,
Ipsa virescit hiems,
Intereà sacris aperit se scena viretis,
Sub pedibusque tibi
Altera floret humus, alterque vagantia latè
Sidera pascit ager.
Hic etiam trepidi pendent è rupibus hœdi,
Præcipitesque capræ;
Hinnulcique suis, passim dum flumina tranant,
Luxuriantur aquis.
It leo cum pardo viridis de colle Saniri
Mitis uterque regi,
Cumque suo passim ludunt in montibus agno
Exsuperantque juga.
Plurimus hos circum tacito pede labitur amnis,
Pumicibusque cavis
Per violas lapsæ, per declives hyacinthos,
Exspatiantur aquæ.

Lenè fluunt rivi, muscosus lenè susurrus
Murmurat è scopulis.
In vitreo pisces saliunt hilares crystallo,
Dulcè queruntur aves.
Nec verò, si mœsta placent solatia, cœlo
Flebile murmur abest:
Nam sibi dum vestro regemunt ex orbe palumbes,
Huc sonus ille venit.
Sic dum se viduo solatur carmine turtur,
Gaudia nostra placent.
Cetera non desunt, pronis vindemia pendet
Officiosa botris.
Hic etiam vulgò violas, albentia vulgò
Ungue ligustra leges:
Ipsa tibi, leti succos oblita priores,
Mitia poma cadent:
Ipsæ maturâ labentur ab arbore ficus,
Percutientque sinum.
Intereà falcem vindemia nescit, aratrum
Saucia nescit humus.
Ipsæ sponte virent segetes, innoxius ipse
Messibus albet ager.
Præbent hospitium platani: præbet formosos
Graminis herba toros.
Cædua Panchæos sudant opobalsama nimbos;
Et genialis odor
Adspirat quoties, nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.
Surge; quid indignos ducis per tædia soles?
Surge, age, cara soror.
Ecce tuis ipsæ jam circum frœna columbæ
Ingemuère moris.
Huc age, formosas formosior ipsa columbas
Hospita flecte soror.

AD VIRGINEM MATREM.

Quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

ODE XXIII.

Quando te dulci sine prole solam
Miror, Eoo reducem cubili,
Miror Auroram croceo rigantem
Æthera nimbo,

Mater

Mater at nato simul adstitisti;
Integram miror radiare Lunam,
Ora debentem, radiosque & almo
Lumina Soli.
Cinge maternis puerum lacertis:
Sol eris; vel quæ vigil explicatis
Siderum turmis acies tonantem
Circumit aulam.

AD CICADAM.

ODE XXIII.

O Quæ populeâ summa sedens comâ,
Cœli roriferis ebria lacrymis,
Et te voce, CICADA,
Et mutum recreas nemus.
Post longas hiemes, dum nimiùm brevis
Æstas se levibus præcipitat rotis,
Festinos, age, lento
Soles excipe jurgio.
Ut se quæque dies attulit optima,
Sic se quæque rapit: nulla fuit satis
Umquam longa voluptas,
Longus sæpiùs est dolor.

AD. VIRGINEM MATREM.

Pæan militaris POLONORUM, *quam Divus* ADALBERTUS *Archiepiscopus Gnesnensis* POLONORUM *Apostolus & Martyr conscripsit, Regnoque* POLONIARUM *testamento legavit.*

Poloni acie explicatâ manum cum hoste collaturi populariter decantant. Petrus Skarga olim SIGISMUNDI III. *Polonorum Regis Theologus in Vita* D. ADALBERTI *recensuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.*

ODE XXIV.

DIva per latas celebrata terras
Cœlibi Numen genuisse partu
Mater & Virgo, genialis olim
Libera noxæ:

Dulcè ridentem populis Puellum
Prome formosis bona Mater ulnis,
Expiaturum populos manu de-
mitte Puellum.
Apta dum nostris venit hora votis,
Supplices audi, meliore mentes
Erudi voto; sociâ Puellum
Voce precamur.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem,
CHRISTE, stellatasque, MARIA Divûm
Annue sedes.
Numinis natam tibi crede prolem,
Qui pius credi cupis: ille multis
Pressus ærumnis populos ab imo
Eruit orco.
Ille non umquam pereuntis ævi
Scripsit heredes; & inobsequentis
Præsidem leti, cohibet severæ
Lege catenæ:
Ausus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor. ille necdum
Prævius ductor penetrarat alti
Limina cœli,
Donec informi Deus è sepulchro
Prodiit victor: benè jam supremo
Assides Adam solio perennis
Hospes Olympi.
Nos tuam plebem sobolemque sanctis
Adleges campis, ubi regna Divûm
Gaudii torrens & inundat almi
Flumen amoris.
Saucium nobis latus & cruentas
Ille plantarum manuumque plagas
Sustinet: nobis medicos latus de-
stillat in imbres.
Hoc fide concors, animique major
Turba credamus; scelus eluisse,
Et salutarem patuisse nobis
Vulnere CHRISTUM.
Ite, jam fœdam (monet hora) labem,
Ite, mortales prohibete: magno
Carmen & totam sine fraude mentem
Impendite Regi.
Tu tuâ, VIRGO, Sobolemque Regemque
Ætheris, leni prece; ne malorum

Turbo

Turbo per præceps cumulosque sese
Explicet omnes.
Siderum cives, facilem precati
Siderum Regem, reserate cœlum,
Civibus terræ socialis olim
Turba futuri.
Ille nos, JESU, locus, illa tecum
Regna conjungant, ubi nos canentûm
Cœlitum pridem vocat in beatam
Exercitus aulam.
Sic erit; votis iteramus omnes,
Sic erit, septem. bona verba læto
Profer eventu Pater, & beatos
Pande Penates.

DIALOGUS
PUERI JESU ET VIRG. MATRIS.
CARMEN VOTIVUM.

Ex Cantici Canticor. I. IV. V. VI. & VII. *Cap.*

ODE XXV.

Puer. VIRGO sidereis pulchrior ignibus,
Auro fulgidior, lucidior vitro,
Rubro gratior ostro,
Albâ candidior rosâ.
Virgo. JESU purpureo clarior Hespero,
Lunâ splendidior, Sole serenior,
Vernis gratior arvis,
Hibernâ nive purior.
Puer. Sic fulges oculis, ut geminus propè
Qui cùm lusit agris fons Eseboniis,
Clausum stare quieto
Se miratur in otio.
Virgo. Sic luces oculis, ut geminæ propè
Lucent, seu fluvio, sive liquentibus
Lotæ lacte columbæ
Assedêre canalibus.
Puer. Ornant ingenuæ colla tibi comæ,
Lydis lota velut purpura fontibus
Summis aut Galaadi
Declines capreæ jugis.
Virgo. Ambit pulchra tuas cæsaries genas,
Qualis frondifluis palma viret comis.

Qualis corvus in ipsis
Plumarum tenebris nitet.

Puer. VIRGO, lenè tuis verba fluunt labris,
Hyblæo veluti mella fluant favo,
Aut demissa solutis
Errent flammea tæniis.

Virgo. JESU, dulcè tuis ora natant sonis,
Infuso veluti pocula cæcubo,
Aut humecta caducis
Gemment lilia roribus.

Puer. Mammæ sunt similes hinnuleis tuæ,
Qui tondent teneris lilia morsibus,
Dum se fessus anhelo
Inclinet senio dies.

Virgo. Certant NATE tuis uberibus botri,
Botri, quos viridis parturiit Cypros,
Aut quos educat almis
Engaddus viridariis.

Puer. Quisquis VIRGO tuas aspiciet genas,
Pœnis aspiciet mala rubentia
Ramis: cetera claudunt
Imo se bona pectore.

Virgo. Quisquis, NATE, tuis hæserit in genis,
Pictam dispositis artifici manu
Liliisque, rosisque,
Emirabitur aream.

Puer. Qui te non amat, est barbarior feris,
Pardis asperior, tigride sævior,
Impacatior ursis,
Iracundior anguibus.

Virgo. Qui te non amat, est marmore durior,
Saxis horridior, surdior æquore,
Inconstantior auris,
Immansuetior ignibus.

AD AURAM.
ODE XXVI.

AUra, quam veris tepor & serenã
Thraciæ vectant animæ quadrigã,
Huc ades, quà te vocat hospitali
Populus umbrã.

Hic tibi liber Zephyrus comas per-
sultet & ramos, vagus hic supinas
Increpet frondes teneroque vexet
Gramina lusu.

Dum

Dum per apricos revoluta flores,
Vitreæ somnum fuga suadet undæ,
Meque suspensamque comante perfla
Barbiton alno.
Sic tibi cœlum, lepidoque soles
Rideant vultu: pede sic liquenti
Ros tibi manet, tacitâque se sus-
pendat in herbâ.
Sic tibi Seres Cilicesque campi
Sospiti centum geminent odores:
Sic adulantes violis rosarum
Pecte capillos:
Sic meo chordas quatiente plectro
Inter admisso digitos acutùm
Sibilo ludas, lyrico comes Po-
etria vati.

NOE VATICINIUM.

Luxuriam præteriti, & Idololatriam futuri sæculi dequeritur.

ODE XXVII.

Demersa latè sæcula cùm Noë
Enavigaret, naufraga dicitur
E puppe prospexisse regna,
Et malè jam pelago latentes
Flevisse terras: Sæcula, sæcula
Libido fœdis mergit amoribus;
Totoque restinguendus orbis
Oceano, simul omnis uno
Peccavit igni, scilicet impiis
Polluta Regum limina nuptiis
Spectante frustrà Sole possent
Stare diu? Pudor, heu! nefasque
Nascentis ævi, turpis amor, nihil
Intaminatum liquit: & innocens
Natura deformis nocenti
Supplicium grave pendit usu.
Incesta fœdi fecimus omnia,
Et digna perdi. Marmoreis ubi
Urbes coronatæ Colossis?
Aut ubi turrigeræ potentûm
Arces Gigantum? queis, modò liberi,
Festo choreas agmine plausimus;

Delphines insultant plateis,
Et vacuas spatiosa cete
Ludunt per aulas, ac thalamos pigræ
Pressêre phocæ: defluit illito
Aurum lacunari, & refixæ
Ad pelagus rediêre gemmæ.
Jam nec vetustis sculpta scientiis
Famosa moles perstat, & aureis
Inscripta majorum sepulchris
Funditus occubuêre saxa.
Ingens egestas, & simul omnium
Jactura rerum, flagitium, Dei
Cultuque delubrisque & aris,
Heu miserum malè nudat orbem!
Jam jamque coget sæcula proprium
Nescire Numen: nec scelerum grave
Pensare permittet nepotes
Supplicium. simul omne ripas
Habebit æquor, rursus & inclyta
Tellus in herbam surget, & aureus
Titan inaurabit recenti
Arva die, populisque magnus
Crebrescet orbis. non eadem fluet
Ætas, & auro deterius diem
Producet argentum, ac sonoro
Belligerum gemet ære tempus:
Tandemque ferro sæcula corruent.
Et, qui malorum summus apex, Dei
Oblita me rerum parentem
Sacrilego colet igne tellus:
Falsumque numen (prô pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe discrevisse, & omnem
Naufragio recreasse mundum:
Mox stare terras, currere flumina,
Frondere silvas, arva virescere
Jussisse paulatim, & nitenteis
Frugibus explicuisse campos.
Me Bactra Cœlum, me Babylon Jovem,
Me Susa Solem, me Pharii suum
Dicent Osyrim, me bifrontem
Ausoniæ colet ora Janum.
At, ô potenti qui regis æthera
Terresque sceptro; verte, Pater, Pater,
Undasque terrasque & trisulcum
In caput hoc jaculare telum,

Fœdus-

Fœdusque jam nunc ſtragibus obruar
Labantis ævi: barbaricis ego
Solus ſupervivam pudenda
Materies tituluſque ſacris?

AD DIVINAM SAPIENTIAM.

Cùm novi è Germaniâ, Galliâ, Italiâque motus bellici nunciarentur.

ODE XXVIII.

O Mens quæ ſtabili fata regis vice,
Ut nos pulchra tui ſeria conſilii,
An te noſtra viciſſim
Delectent, age, ludicra?
Nam tu cùm variâ ſpargis opes manu,
Effuſas lepido non ſine jurgio
Raptamus, puerorum
Sparſas turba velut nuces.
Hic cùm ſceptra capit, frangit; hic antequam
Geſtet, fracta videt. Fluctuat, heu! miſer,
Alternâque potentum
Mundus diripitur manu.
Punctum eſt, ſors avidis quod ſecat enſibus
Inter tot populos. hoc precor unicum
Pauper: Secum avidi dum
Pugnant, tecum ego rideam.

AD EQUITES POLONOS

Anno MDCXXX.

ODE XXIX.

Quos fera gignent ſæcula poſteros
Narrabo vates, ſtemmata patriis
Delete ne ceris, Quirites,
Egregiis geminanda factis
Olim minorum. ſi quid avi rudes
Inominatâ geſſimus alite,
Reducet in laudem, nepotum
Auſpicio meliore virtus.
Non ſcuta fruſtrà, non galeas decent
Gryphesque pardique, atque leonibus
Vexilla nequidquam, & chimæris
Sarmaticæ micuêre parmæ.

Quis

Quis ille ductor Balthida Lechicis
Incendit armis? quod juvenum recens
Examen Arctoum Polonis
Increpat Oceanum sub armis?
Jamque & minaces bella fremunt Gothi,
Hinc Martis, atque hinc rupta tonitruis
Immugit unda, jam propinquæ
Prœlia conseruêre proræ.
Proh! quantus armis in mediâ quoque
Formosus irâ, quantus in arduum
Assurgit ensem, quantus hastâ
Per Gothicas juvenis phalangas
Exultat? O lux, ô veterum recens
Sidus Jagellonum, ô patriæ Pater,
Primaque bellantis per undas
Sarmatiæ Cynosura salve.
Turrita saxis se tibi Suecia
Murisque pandit: jam tibi patrii
Cultus, & heroos revinxit
Laurigerum diadema crines.
Jam Vilna latè, jam veteris Craci
Festo plateæ carmine personant:
Tu Tiphys alter, tu severus
Belligero dare fræna ponto.
Princeps agrestes, & nimiùm diu
Terræ tenaces Martis adoreas
Latum refudisti per æquor,
Ausus humo pelagoque magnum
Miscere nomen. te niveis super
Attollet altum Fama curulibus,
Quà vesper atque Aurora sacrum
Purpureo lavit amne crinem.
Hæc tum madenti vespere, Sarmatæ,
Canenda seris bella nepotibus
Bis terque sub noctem lyrâque, &
Nisoviis iterate nervis.
Cras aut biremem, aut rursus equum citi
Scandetis. Eheu! quæ nova barbaris
Effusa tempestas ab oris
Fulminat? agricolasque latè
Camposque, frugesque, & pecorum procul
Armenta vasto proruit impetu?
Immunè, pro pudor! Polonas
Thracia depopulatur urbes?
At ô virorum quisquis amicior
Marti, citato scande ratem pede;
[illegible]

Qui

Quà pontus & neglecta Thracum
Claustra vocant, vacuæque turres,
Perrumpe muros, dirue mœnia,
Invade portas, sterne solo domos:
Heu! sterne Byzanti pudendis
Templa diu famulata sacris.
Io triumphe! Sarmata Bosporo
Et belluosæ fræna Propontidi
Injecit, Eoumque seris
Imperium reparavit armis.
At vos secundâ tempora Milites
Umbrate lauru, dum gemino super
Procedit Arctoïs triumpho
Victor, Agenoreumque retrò
Frontis minorem, & compedibus gravem
Ducit tyrannum; dicite consono
Utrimque plausu: Tu tuorum,
Tu patriæ Pater, atque Cæsar.
Post hæc avito Pax bona parieti
Suspendet enses; & patrias novæ
Narrabit ad tædas maritæ
Emeritus sua bella conjux.
Mox & quod atrâ Mars rapuit manu,
Castæ reponent prole puerperæ;
Novique reptabunt per arcus
Scuta per & galeas nepotes,
Jam nunc protervi, nunc etiam truces
Ad sæva ferri fulgura: sed diu
Neglecta pacabunt juventam
Otia, Palladiique ludi.
Suâ quietus quisque sub arbore
Cœnam pudici cum sociâ tori,
Gratisque, prosternet propinquo
Pocula prætereunte rivo.
Non aut malarum jurgia litium
Emptusve judex, sed bona veritas
Componet iras, aut jocosi
Vina super epulasque amici.
Non spes honorum, non studium lucri,
Cogent potentem visere curiam.
Tractusque longinquos viarum,
Et viduos numerare menses.
Quem mane siccum prima dies domo
Dimittet, illum sera dies domum
Potum reducet, & maritæ
Excipient sine lite cœnæ.

Mox ad paterni ruris amœnior
Surget labores: sive suas leo
Æstivus ad messes vocabit,
Sive redux ad aratra taurus.
Sed ipsa messis sponte fidelibus
Insurget agris, non segetem graves
Urent avenæ, non feraces
Surget iners paliurus agros:
Sed alba rubris lilia cum rosis
Canæque nardi flantibus annuent
Hinc inde ventis; atque in omni
Alta Ceres fluitabit arvo.
Tunc ipsa labens æthere Faustitas
Passim per urbes nectet & oppida
Lætas Napæarum choreas,
Quam niveus Pudor, & solutis
Per colla passim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus
Priscoque gavisæ sequentur
Naiades Dryadesque cantu.
Hæc vera dicar tunc ego præscius
Dixisse vates: tunc mea carmina
Discenda grandævi parentes
Virginibus puerisque dicent.
Frustrà: Nam in urnâ surdus & immemor
Jacebo pulvis, me tamen integræ
Lauri coronabunt jacentem, &
Circùm hederæ violæque serpent.

AD JANUSSIUM SKUMINUM TISZKIEUVICIUM PALATINUM TROCENSEM.

Cùm BARBARÆ NARUSZEUVICIÆ *conjugi carissimæ justa persolveret.*

ODE XXX.

Si tibi pollicitum numen, si fata fuissent,
Æternos fore conjugis annos;
Jure per assiduos, Procerum fortissime, fletus
Ereptam quererère, JANUSSI.
Quem Pietas, quem non moveat non tristibus um- (quam
Arx animi concussa procellis,

Et

Et Pudor, & proni niveo de pectore sensus,
Et regina Modestia morum,
Aut bona sedulitas, aut non incauta futuri
Præsagæ solertia menti ?
Provida sed longum magnis virtutibus ævum
Non audent promittere Fata :
Nec possunt, si quæ maturavêre, profanis
Astra diu committere terris.
Nunc adeò parces longis onerare querelis
Depositum repetentia magnum,
Ingentes animi gazas, & robur, & aureo
Incoctum benè pectus honesto.
Sic Tanaquil, sic quæ cunctantem Claudia rexit
Virgineâ cervice Cybellen,
Quæque maritali successit Thessala fato,
Et Latiis vaga Clœlia ripis ;
Ante diem raptæ vivunt post funera, vatum
Perpetuos in carmine fastos.
Illa quidem non si surdos ad carmina Manes
Orpheâ testudine vincam,
Eductas adamante fores, & ahenea rumpat
Elysii pomœria muri,
Reddaturque tibi. Stat nulli janua voto,
Nullis exorata Poëtis.
Sunt tamen exiles insigni in limine rimæ
Quà possint arcana videri,
Hic ego, si nullos fallunt insomnia maneis,
Aut vidi aut vidisse putavi
Errantem campo in magno, quem gemmea circum
Perspicuis stant mœnia portis :
Auro prata virent ; arbor crinitur in aurum ;
Crispantur violaria gemmis,
Quæ nec Apellæus liquor, nec pulchra trigoni
Assimulent mendacia vitri.
Centum ibi formosis in vallibus Heroinæ
Æternum Pæana frequentant.
Stant virides campo stellæ, madidisque corusca
Connivent sibi sidera flammis.
Illa inter medias parvo comitata nepote
Et roseo vivacior ore,
Ibat ovans, grandemque sibi, grandemq; nepoti
Nectebat de flore coronam.
Cetera me vetuit magni caligo sereni
Mortali percurrere visu.
Nec tu plura velis, satis est, cùm fata dederunt
Æternis mutasse caduca.

AD

AD PHILIDIUM MARABOTINVM

O D E XXXI.

VIdes ut altum fluminis otium
Rerum quietâ ludit imagine,
Solemque lunamque & sereno
Picta refert simulacra cœlo.
Talem severæ lege modestiæ
Compone mentem: seu caput horridis
Fortuna circumsultat undis,
Seu placidâ tibi mulcet aurâ,
Innube semper rideat aureo
Pectus Sereno: quò meliùs sacros
Deique Naturæque vultus
Non dubiis imitetur umbris.
Pulchrum est quietâ mente volatili
Instare Vero, nec trepido gradu
Urgere naturam, nec inter
Ambiguas fluitare caussas:
Sed mente fixâ ducere liquidos
Rerum colores, & capitis sacrâ
Ab arce prospectare Verum, &
Fixa suis sua rebus ora.
Frustrà protervis frœna damus feris,
Si nulla nostræ frœna proterviæ
Aptamus. excussêre cœlo
Non vacui Phaëtonta frœno,
Sed lege, currus, qui refugit sui
Rex esse, regni nesciet exteri:
Quicumque dat sibi, regendo
Ille potest dare jura mundo.
Ut mentis almo cuncta premas sinu,
Ipsum severis te preme legibus:
Sic tu probis solers minister
Consiliis, ego fidus auctor.

AD ALBERTUM TURSCIUM.

De suis somniis & lyricis.

O D E XXXII.

TURSCI, seu brevior mihi
Seu pernox oculos composuit sopor,
Pennas somnia levibus
Affigunt humeris? jamque virentia

Lætus prata supervolo,
Quà se cumque novum mollè tumentibus
Campis explicuit nemus,
Herbosæque patet scena superbiæ:
Mox & nubibus altior,
Mistus fluminëis ales oloribus,
Vivos despicio lacus,
Et dulci volucrem carmine mentior.
Jam tunc nubila, jam mihi
Blandis dissiliunt fulmina cantibus;
Et quæ plurima circuit
Collum, puniceâ vincior Iride.
Idem jam vigil, & meus,
Non ingrata simul somnia dispuli,
Cùm ter mobilibus lyram
Percussi digitis, immemor & ducis
Nil sectator Horatii,
Sublimis liquidum nitor in aëra;
Et nunc littora, nunc vagas
Siccis trajiciens passibus insulas,
Nil mortale meî gero, &
Jam nil sollicito debeo ponderi.
TURSCI, sæpè tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro
Veris fabula casibus
Mutem Parrhasii nomina Balthici.
Frustrà: nam memor Icari,
Addo stultitiæ consilium brevi:
Nam, seu dormio, me torus;
Seu scribo, stabili sella tenet situ.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm in inclytâ Vilnensi Societatis JESU *Academiâ Curriculo Philosophiæ finem imponeret, Scholasticam prælecturus Theologiam.*

ODE XXXIII.

ET jam quietis anchora puppibus
Littus momordit. solvite carbasa,
Proramque, malumque, & virenti
Remigium religate lauru.
O cui frequenti plurima supplicat
Stagira portu; si tibi consona
Respondet ex omni juventus
Turre, Palæmoniique flammis

Risêre

Risêre montes; si tibi pervigil
Depræliantûm exercitus ignium
Hinc pugnat atque hinc, atque ahena
Pulvereo tonat ore moles:
Emancipatis adde clientibus
Gratam laborum, nec vacuam tui,
O VIRGO, pubem; sive castris
Sive tibi famuletur aris.

AD QUINTIUM TIBERINUM.

ODE XXXIV.

DIvitem numquam, TIBERINE, dices
Cujus Eois potiora glebis
Rura, Fortunæ sine fæce pulcher
Rivus inaurat;
Quem per insigneis geniale ceras
Stemma claravit: vaga quem per urbes
Quem per & gentes radiante vexit
Gloria curru.
Pauper est, qui se caret; & superbè
Ipse se librans, sua rura latam
Addit in lancem, socioque fallens
Pondus in auro,
Cæteris parvus, sibi magnus uni,
Ipse se nescit, pretioque falsæ
Plebis attollit, propriaque se mi-
ratur in umbrâ.
Splendidam verâ sine luce gazam,
Turgidum plenâ sine laude nomen
Mitte; te solo, TIBERINE, disces
Esse beatus.

AD PAULUM COSLOVIUM.

ODE XXXV.

JAm pridem tepido veris anhelitu
Afflarunt reduces aura Favonii;
Jam se florida vernis
Pingunt prata coloribus:
Stratus frugiferis Vilia puppibus
Grato præterabit rura silentio,
Quamvis proximus omni
Collis personet alite;
Quamvis & viridi pastor ab aggere
Dicat gramineâ carmina fistula,

Et

Et qui navita debet
Plenis otia carbasis.
Æquas Palladiis, PAULLE, laboribus
Interpone vices. Cras simul aureo
Sol arriserit ore
Summorum juga montium,
Scandemus viridis terga Luciscii,
Quà celsâ tegitur plurimus ilice,
Et se prætereuntûm
Audit murmura fontium.
Illinc è medio tota videbitur
Nobis Vilna jugo; tota videbitur
Quæ Vilnam sinuosis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quæ radiantibus
Fulgent fana tholis, & geminam super
Despectabimus arcem,
Magni regna Palæmonis.
Ut longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi! nam tria tertio
Surrexêre sub anno
Priscis templa Quiritibus;
Et quà conspicuis se Gediminia
Jactant saxa jugis, & Capitolium,
Et quæ tecta superbis
Intrant nubila turribus.
Auget magna, Quies: exiguus labor
In majus modico provenit otio.
Hinc & terga virentûm
Latè prospice collium.
Quæ nunc mobilibus nutat Etesiis,
Segni cana stetit sub nive populus:
Qui nunc defluit, altâ
Hæsit sub glacie latex:
Qui nunc purpureis floret ager rosis,
Immoto sterilis delituit gelu:
Verno quæ strepit ales,
Hiberno tacuit die.
Ergo rumpe moras, & solidum gravi
Curæ deme diem. quem tibi candidus
Spondet vesper, & albis
Cras Horæ revehent equis.

AD

AD EQUITES POLONOS ET LITHUANOS.

Amphion, seu Civitas benè ordinata.

ODE XXXVI.

Exteros mores prohibete pulchrâ
Lege, Thebani; patriasque leges
Et pios ritus, & avita gnatos
Sacra docete.
Templa Fas sanctum, Fora lustret Æquum;
Veritas, & Pax, & Amor, per omnes
Ambulet vicos: scelus omne castâ
Exulet urbe.
Nullus est murus sceleri. per altas
Urbium turres, triplicesque portas
Pœna perrupit. Vigilant in omnes
Fulmina culpas.
Concolor Vero Dolus, & superba
Exulet regni sitis, & cupido
Defidis lucri, tacitoque segnis
Copia luxu.
Publicos discat geminare census
Sæva paupertas; & in arma ferrum
Sit satis, rapto malè pugnat olim
Miles in auro.
Sive res bellis agitanda, sive
Pace; collatas sociate vires.
Alta centenis meliùs recumbunt
Templa columnis;
Inter errantem scopulos carinam
Certiùs plures docuêre stellæ:
Fortiùs proram gemino revincit
Anchora morsu.
Gliscit æterno sociale nexu
Robur. arcanas opulentiorum
Ira per rixas agitata magnas
Eruit urbeis.
Hæc ubi dulci modulante nervo
Dixit Amphion; ter eunte fluctu
Substitit Dirce, ter opaca movit
Terga Cytheron.
Saxa repserunt, scopulique, circum
Devio campos petiêre saltu,
Et nemus, pronusque silex ab alto
Monte cucurrit.

At simul Vates tacuit; per omnem
Barbaræ rupes coïere murum, &
Septies clausæ steterunt aheno
Cardine Thebæ.

AD JOANNEM PALMIUM.

Ex Joannis Cochanovii Poetarum Polonorum Principis Lib. II. Oda XX.

Cùm Regni Poloniarum Ordines positis ad Vistulam Castris STEPHANUM *I. Regem Poloniæ dicerent.*

ODE XXXVII.

PALMI, futuri Regis inutileis
Omitte curas. Dudum adamantino
Cui fata subscripsêre libro
Sarmatici diadema regni,
Non Auster illum, non Boreæ domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex est, POLONI; quem potenti
Rex Superûm jubet esse voto.
Hic ipse (quamquam se propior daret
In regna Princeps) miserat extero
A sole Regem, qui relictâ
Vela retrò citò ferret aulâ.
Quò vana pulchræ nomina gloriæ?
Quò pictus auro miles, & inclyti
Cessêre Gascones? Inani
Spes tumidæ crepuêre vento,
Fortuna naveis, & dubias agit
Fortuna pugnas, hæc popularibus
Utcumque se miscet catervis,
Ambigui regit ora vulgi.
Absiste verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus arduâ
In rupe. Rex esto, priore
Quisquis emet sibi Regna cursu.

AD LIBERTATEM.

Cùm ULADISLAUS IV. *maximis ad Vistulam Comitiis Rex Poloniæ renuntiaretur.*

ODE XXXVIII.

NAm quæ revisas limina dulciùs
Mavortiarum maxima gentium

Regina

Regina LIBERTAS, Polono
Orbe magis, Litavisque campis?
O providentis filia Consili,
O Faustitatis mater & otii
Beata nutrix, ô Poloniæ
Primus honos columenque gentis,
Quæsita multo sanguine gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
Ipsâque Majestate major,
Et Patriæ melior Magistra
Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, & imâ nube super levem
Suspende currum; quà refusus
Vistuleas tibi propter undas
Hinc Lechus, atque hinc Littavus aureis
Collucet armis, quà tibi civium
Tranquilla tempestas ovanteis
Implet agros, prohibetque tota
Latè videri. Non tibi sedimus
Servile vulgus: sed genus inclyti
Mavortis, æternus Deorum
Sanguis, Hyperboreoque clari
Ab usque Lecho, legibus additum
Optare Regem: fallere nescit
Quemquam, nec invidere nati,
Extera nec metuisse sceptra,
Suòque magni. Publica clariùs
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cùm magna libertatis umbra
Sceptra simul populumque texit.
Tunc non coactis nobile viribus
Omne obsoleto vitat in otio
Latere robur; tunc aperto
Ingenium volat omne campo,
Ad usque palmam: tunc faciles, neque
Duri Quirites conspicuo palàm
Parere Regi, per cruentum
Laudis iter sequimur volentem
Quacumque ducit. Sic gelidum caput
Ausi nivalis scandere Carpati:
Æmique victores nigrum cal-
cavimus Æmoniæque collum.
Sic Thracis olim littora Bospori,
Sparsumque latè terruimus Geten,
Baltimque inaudacemque Cimbrum;
Et spoliis Asiæ superbos

Num-

Numquam otiosi vincere Teutonas,
Metas Poloni fiximus imperi, &
Ternam Boleslai columnam
Triplice protulimus tropæo.
Præter-triumphis-vecta Borysthenem
Volgamque pubes, belligeri super
Aras Alexandri, & Laponi
Cæruleus Aquilonis arceis.
Scit lævus Ister, scit vitreis ubi
Jungit Bootes æquora pontibus.
Fractoque jam Mæotis arcu
Sarmatici mala longa belli.
Quo Rege terris pulchra Parentium
Exempla Gnati reddimus? Annue
O pulchra Libertas, & orbis
Consilio trepidisque Regum
Obsessa votis, dulce supercili
Remitte pondus. quem tibi Maximus
URBANUS, Augustusque grati
Congeminat vice FERDINANDUS;
Pro quo perorat mundus, & ipsa quem
Gaudes rogari; regnet ab ultimo
Primus SIGISMUNDO, & vetusto
Proximus à JAGELONE sanguis.
Ut nulla possunt fallere præscios
Futura vates! O hominum salus,
O cura LADISLAE Divûm,
Lechiacæ dominator oræ
Salve! secundis te Lechici Patres
Et Martiorum castra Quiritium
Regem salutavêre votis:
Jam galeis tibi nutat omnis
Hastisque pubes: Jam resonabiles
Campi jocosâ vocis imagine
Collesque certatim, & profundæ
Plausibus intonuêre silvæ.
Ter visus omni se Pater Histula
Movisse ripâ: ter tibi frondeam
Flexisse cervicem, & reclini
Carpathus attremuisse pinu.
Qualem peracto sæcula te retrò
Debent Novembri! jam tibi Gloria
Bellique maturus Cupido
Non humileis stimulavit iras,
Quamquam recentis mulcet amœnior
Caligo Regni. quantus in impium

Assurgis, absentemque vincis
Consiliis animisque Moscum!
Qualis minaci præturis impetu,
Et quantus iræ! sive acie levi
Campos inundare, & repenti
Mœnia terrificare bello;
Deliberato seu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Jagelonidæ
Ab hoste laudari cruentâ
Et metui peperere dextrâ:
Sic dum priores æquat avos Pater,
Egit timeri fortis, & improbam
Mulctavit, exhaustitque factis
Invidiam, sobolique tantùm
Majora liquit. tu gemino potes
Avi Patrisque nomine duplicem
Miscere laudem; sive pacis,
Sive gravis per acuta belli,
Cùm læta poscent, consilii celer;
Cùm mœsta rerum, strenuus ingeni, &
Immotus innixúsque semper
Ipse tibi, patiensque curæ,
Rerum sub alto pondere rectior
Majorque stabis. Sic tibi Sarmatæ,
Sic fata juravere, toto
Sic Superi statuere cœlo.

MATH.

MAT. CASIM. SARBIEVII SOCIETATIS JESU

LIBER EPODON.

AD

PAULUM JORDANUM URSINUM

BRACCIANI DUCEM.

Bracciani agri amœnitatem commendat, ad quam per ferias Septembres secesserat Româ.

ODE I.

HUC ô quietis apta Musis otia,
    Levesque Ludorum chori;
Huc feriantûm Phœbe Musarum pater,
    Huc hospitales Gratiæ;
Huc delicatis ite permisti Jocis
    Non inverecundi Sales:
Hic otiosi mite Bracciani solum
    Vago coronemus pede.
Clemens supino clivus assurgit jugo,
    Cœlumque paulatim subit,
Et solida subter terga scopulorum arduo
    Securus insessu premit:
Arcique jactat inter alta turrium
    Insigne propugnacula,
Timenda quondam Cæsarum turmis ducum,
    Timenda magno Borgiæ,
Cùm per minantûm militum æratos globos
    Metuenda jaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæsarem, & quassum metu,
    Adusque promissum NIHIL.
Hic ille magnus frænat Etruscas opes
    URSINUS Heroum decus,

Hæc:

Heres avitæ laudis, & princeps caput
Magnæque laus Oenotriæ.
Circum coruscis scena quercetis viret,
Cœlumque verrit frondibus,
Suosque colles vestit, & patentibus
Sese theatris explicat.
Admota muris ponè Nympharum domus
Aprica præbet littora:
Ripamque Baccho jungit, & vallum propè
Lentis flagellat fluctibus.
Majore nusquam stagna Neptuno sonant,
Aut æstuantis Larii.
Aut qui severo tangit Albanus lacu
Inenatabilem Stygа:
Aut quæ procellis gaudet, & magno fremit
Superba ponto Julia:
Nec major usquam spumat, & rupes truci
Benacus assultat salo.
Intonsa curvo monte circumstant juga,
Mitesque despectant aquas.
Nivosus illinc terga Romanus movet,
Cœloque diducit minas:
Illinc caducis ilicem quassat comis
Sublime Cymini caput:
Crudumque Boream frangit impotentibus
Dépræliaturum Notis,
Terrisque latè regnat, & cœli minis
Opponit hibernum latus.
Amica sternit interim lacum quies,
Fluctusque fluctu nititur,
Et ipsa secum pigra luctatur Thetis,
Aquæque colludunt aquis:
Quas vel carina, vel citata turgido
Findit phaselus linteo:
Pinnâque latè vitreum cogens pecus
Volente lino truditur,
Setâque piscem ducit, & raris procul
Lacum coronat retibus.
Hinc alta lucet divitis Pollæ domus,
Hinc pinguis Anguilaria:
Trebonianas hinc amica vineas
Vadosa plangunt æquora:
Hinc delicati fundus Aureli nitet,
Lymphæ salutaris pater:
Undîque morbos arcet, & vivacibus
Luem fluentis eluit.

At quà superbum fontibus nomen dedit,
Suumque Flora marginem,
Vivis perennes decidunt saxis aquæ,
Camposque decursu lavant,
Patremque longè Tybrin, & regem sonam,
Romæque servitum fluunt.
Sincera circùm regna naturæ nitent,
Et artis immunes loci:
Adhucque virgo sulcus, & montes adhuc
Molleis inexperti manus,
Meramque Bacchus Tethyn, & Bacchum Thetis,
Et pinguis invitat Ceres.
Hinc ille lætus surgit, & tenacibus
Inserpit ulmis Evius,
Udoque cornu turget, & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
Vineta rident Massici,
Aut quæ Falernis educata solibus
Sublucet uvæ purpura.
Sed nec Falisci glaream malit soli,
Nec pinguis uber Rhætiæ;
Nec flava tantùm culta felicis Cypri,
Graiùmve dilexit Rhodon:
Quantùm suis superbit, & sese suis
Miratur in canalibus.
Circùm beatis imperat campis Ceres,
Lateque rura possidet:
Et arva flavo messium fluctu tumens,
Motuque culmorum natant.
Innube rarus inquinat cœlum vapor
Aut tensa nimbis vellera:
Aut è Boreis bella ventorum plagis,
Raucusque silvarum fragor
Auditur usquam: non protervis insonant
Exercitati Syrtibus,
Euris & Austris contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.
Tantùm serenus Vesper, & tenerrima
Etesiarum flamina,
Albique soles, & serena lucidis
Aspirat aura montibus:
Puramque cœlo provehunt Horæ facem,
Et Phœbus Horarum pater
Peculiari luce colles irrigat,
Pronâque perfundit die.

Ramis tepentes ingruunt Favonii
    Jocantis auræ sibilo,
Et temperatis provocant suspiriis,
    Lenique somnum murmure.
At non loquaces interim nidi tacent,
    Matresque nidorum vagæ,
Sed aut maritis turtur in ramis gemit,
    Et saxa rumpit questibus,
Aut læta latè cantibus mulcet loca
    Famosa pellex Thraciæ,
Silvisque coram plorat, & crudelibus
    Accusat agris Terea:
Quæcumque mœstæ vocibus dicunt aves,
    Respondet argutum nemus.
Affatur alnum quercus, ornum populus,
    Affatur ilex ilicem,
Et se vicissim collocuta redditis
    Arbusta solantur sonis.
Huc ô Quiritûm ductor, huc Oenotriæ
    O magne regnator plagæ
JORDANE, tandem plenus Urbis & fori,
    Rerumque magnarum satur,
Sepone curis temet, & domesticis
    Furare pectus otiis.
Hic vel tuarum lene tranabis vadum
    Opacus umbris arborum,
Tuosque colleis inter, & tuas procul
    Perambulabis ilices:
Vel cùm Decembri campus, & primâ nive
    Vicina canescent juga;
Nunc impeditas mollibus plagis feras,
    Silvamque præcinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
    Teloque deprendes aprum;
Jactoque cervos collocabis spiculo,
    Furesque terrebis lupos.
Quòd si Latinæ laus ALEXANDER plagæ,
    Sacræque fidus purpuræ,
Tecum paterno feriabitur solo,
    Seseque curis eximet;
Tuique cives, hospitesque civium
    Toto fruemur gaudio.

AD

AD FONTEM SONAM,

In patrio fundo, dum Romà rediisset.

ODE II.

FONS innocenti lucidus magis vitro
Puràque purior nive,
Pagi voluptas, una Nympharum sitis,
Ocelle natalis soli,
Longis viarum languidus laboribus
Et mole curarum gravis
Thuscis ab usque gentibus redux, tibi
Accline prosterno latus:
Permitte siccus, quà potes, premi; cavâ
Permitte libari manu.
Sic te quietum nulla perturbet pecus,
Ramúsve lapsus arbore:
Sic dum loquaci prata garritu secas,
Et lætus audiri salis;
Assibilantes populetorum comæ
Ingrata ponant murmura
Tibi, lyræque Vatis: haud frustrà sacer
Nam si quid URBANUS probat,
Olim fluenti lenè Blandusiæ nihil
Aut Sirmioni debeas.

PALINODIA

ad secundam libri Epodon Odam

Q. HORATII FLACCI,

Beatus ille qui procul negotiis.

LAUS OTII RELIGIOSI.

Cùm amœnam Collegii Societatis JESU *Vilnensis Nemecinæ villam per Sextiles Ferias inviseret.*

ODE III.

AT ille, FLACCE, nunc erit beatior,
Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
Solutus omni jurgio;
Nec solis æstum frugibus timet suis,
Nec sidus hiberni Jovis,
Rixasque vitat & scelesta curiæ
Rapacioris limina.

Ergo aut profanis hactenus negotiis
    Amissa plorat sidera;
Aut in reductâ sede dispersum gregem
    Errantis animi colligit,
Postquam beatæ lucra conscientiæ
    Quadrante libravit suo.
Idem, propinquâ nocte, stellatas vigil
    Cùm vesper accendit faces,
Ut gaudet immortale mirari jubar,
    Terrâque majores globos,
Et per cadenteis intueri lacrymas
    Rimosa lucis atria,
Quæ CHRISTE tecum, VIRGO quæ tecum colat
    Perennis heres sæculi!
Volvuntur aureis interim stellæ rotis,
    Pigrumque linquunt exulem,
Per ora cujus uberes eunt aquæ,
    Somnos quod avertat graveis.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
    Jam Phœbus attollit caput,
Mentis profundus & sui totus minor
    Irata flectit Numina:
Vel cùm sereno fulserit dies Jove,
    Aprilibusque feriis,
Assueta cœlo lumina, in terras vocat,
    Lateque prospectum jacit,
Camposque lustrat, & relucentem suâ
    Miratur in scenâ DEUM.
En omnis, inquit, herba non morantibus
    In astra luctatur comis:
Semota cœlo lacrymantur, & piis
    Liquuntur arva fletibus:
Ligustra canis, & rosæ rubentibus
    Repunt in auras brachiis;
Astrisque panda nescio quid pallido
    Loquuntur ore lilia,
Et serò blandis ingemunt suspiriis,
    Et manè rorant lacrymis.
Egóne solus, solus in terris piger
    Tenace figor pondere?
Sic & propinquas allocutus arbores,
    Et multa coram fontibus
Rivisque fatus, quærit auctorem DEUM
    Formosa per vestigia.
Quod si levandas mentis in curas vigil
    Rur:s suburbani domus,

Quales

Quales Lucisci, vel Nemecini Lares,
Udúmve Besdani nemus
Rudeis adornet rusticâ mensas dape
Siccos sub Augusti dies;
Jam tunc sub ipsum limen, aut domesticâ
Lenis sub umbrâ populi,
Exspectat omnis hospitem suum penus,
Et concha sinceri salis,
Pressique meta lactis, & purus calix,
Et hospitalis amphora,
Et fraga, raris verna quæ dumis legit,
Jucunda panis præmia.
Non me scari tunc, non Lucrinorum gravis
Sagina mulorum juvet:
Sed cereus palumbus, aut turtur niger,
Aut anser amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, nec simplex olus,
Et quæ suprema colligetur, ac gravi
Patella nil debet foro.
Post hæc vel inter læta quercetis juga,
Vel inter amneis juverit
Vitare tristeis post meridiem Notos
Sub æsculo vel ilice;
Nigrúmve littus, aut opaca lubricis
Tranare stagna lintribus,
Jactâque fruge ludibundum ducere
Tremente piscem lineâ.
Remugit ingens interim tauris nemus,
Umbrosa balant flumina;
Et aut in antris garriunt acanthides
Aut in rubis lusciniæ.
Hinc per rubeta pastor errantes capras
Vocante cogit fistulâ:
Illinc herili messor è campo redux
Alterna plaudit carmina,
Et pressa sectos plaustra per sulcos gemunt
Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus ponè confidentium
Dulcis manus sodalium;
Nec inficetâ sermo differtur morâ,
Sed innocentibus jocis,
Multoque tinctus, sed verecundo sale,
Innoxium trahit diem.
Hæc si videret fænerator Alphius,
Olim futurus rusticus,

Quam collocarat Idibus pecuniam,
Nollet Kalendis ponere.

DE PUERO JESU.

in VIRGINIS MATRIS *sinu.*

ODE IV.

AMemus. an Massilus, aut nostris riget
Alpinus in venis silex?
Amemus. en ut pronus è Matris sinu
In nostra pendet oscula;
Qualis severa vel Gelonorum puer
Mollire posset pectora!
Ut lumen oris, ut renidentes genas,
Ut bina frontis sidera,
Nivesque colli, quasque purus & tener
Titan inauravit comas,
Eburneasque tendit in collum manus!
Ut annuit totus rapi!
Ut hospitali vagit admitti sinu,
Stringique brachiis rogat!
Amemus; aut si non amare possumus,
Repentè possimus mori.

Ad pedes CHRISTI *in cruce morientis Auctor provolutus.*

ODE V.

HInc ut recedam, non trucis ferri minæ,
Non nudus ensium timor,
Unquam revellent à tuâ JESU cruce
Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter & cœlum ruat,
Versique tempestas maris,
Mixtusque flammis nimbus, & ter igneis
Caducus aër imbribus:
Jacebo fixum pondus, & certum mori,
Suique non usquam ferens;
Tuosque clavos & tuas amantibus
Ligabo plantas brachiis.
At tu sereno, nam potes, vultu tuum
Tuere, JESU, supplicem:
Et hoc Patri quem reddis, haud evanido
Me stringe paullùm spiritu.

CAR-

CARMEN SÆCULARE DIVINÆ SAPIENTIÆ,

In anno sæculari MDC XXV.

Cùm URBANUS VIII. *Pont. Opt. Max. portam auream aperiret.*

In gratiam PAULI FRIGERII *Romani publicè, de Philosophiâ disputaturi.*

ODE VI.

DIva terrarum pelagique præses,
Dicta sublustres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
Sidera frœnis,
Patris æternas imitata flammas,
Pura sinceri soboles Sereni,
Mentis arcanum jubar, & coruscæ
Filia lucis;
Par Patri natum sine matre Numen,
Candor aspectu sine nube Veri,
Ingeni proles, genialis almi
Pectoris ardor;
O sacer mundi lepor, ò decoræ
Fabra naturæ facies, paternæ
Mentis exemplum, liquidi serenus
Luminis imber;
Patris interpres, similisque voci
Nata fecundo Genitoris ore,
Vena virtutum, generosa pulchri
Mater honesti;
Ante formosi vaga regna cœli
Prima natales habuisse cunas,
Ante vagitus & anhela parvi
Murmura ponti;
Antè quàm Phœbi celerisque Lunæ
Vesper alternos revocaret ortus,
Antè quàm montes, & opaca staret
Montibus arbor.
Antè quàm tellus, & aquosa Tethys
Regna dissepta sociaret undâ,
Et cavas circùm sonuêre fluctu
Littora cautes;

Cœlibi Patris generata partu,
Cœlibi Patris generanda partu,
Lumen, & verum semel elocuti
Copia Veri;
Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, & iniqua magnæ
Bella naturæ premis, & quaternæ
Jurgia causæ.
Tu tuos causis imitata vultus
Dividis toto simulacra mundo,
Numinis formam studiosa vili
Effingere limo:
Cùm Pater sacro redimiret igni
Siderum crines, tenerumque Solem,
Et rudes Lunæ radios honesto
Comeret auro;
Pondus, & Leges, faciemque rebus
Ipsa fingebas: variæque rerum
Te penes Normæ, Numerique, & Ars, &
Lucidus Ordo.
Tu vagas zonâ cohibente stellas
Ausa nascentem religare Phœbum;
Ausa nascentem nebularum amictu
Involvere terram.
Cresce, dicebas, spatiosa cresce,
Fertilis frugum pecorisque tellus:
Hinc jugis, illinc medii dehiscant
Vallibus agri.
Cresce, dicebas: simul ipsa mersum
Erigit ponto caput, & refusis
Hinc aquis, illinc steterunt oborti
Collibus agri,
Quæ simul multâ tibi risit herbâ.
Lætior celsas reparare sedes,
Arduum molita tholum volantis
Nube columnæ,
Diceris vastos equitasse supra
Nerei campos celer, & curules
Africi pennas super, & jugalis
Terga Favonii:
Rursus obliquo redeunte gyro
Ipse per fluctus, tibi navis ipsa;
Ipse per campos, tibi currus, aptis
Ipsa quadrigis:
Docta sublimes peragrare tractus,
Docta terrestres reserare vectes,

Orbis

Orbis obſcœnum chaos, & latentis
Ultima mundi.
Clara te Lunæ ſtupuêre templa
Soſpitem flammis iterare plantam:
Inter & nimbos & acuta ſicci
Regna Promethei.
Ad tuos lenis venit Aura frænos:
Hinc & hinc Ignes, patienſque lori
Pontus, & tractas ſine fraude Tellus
Audit habenas.
Te Dies, & Nox, & Hiems, & Æſtas,
Ver, & Autumnus, properique Menſes,
Et leves Horæ, rapidoque cingunt
Sæcula paſſu.
Te vehit claro Cynoſura plauſtro,
Te nec iratâ mare ſiſtit undâ, aut
Pertinax Euri furor, aut inelu-
ctabilis Auſtri:
Nec minax Cauri Zephyrique frater,
Cùm truces iram ſtruit inter imbres,
Aut freto pulſum Boream vadoſâ
Oppugnat arenâ.
Te renaſcentis videt ora Phœbi,
Quæ vel excuſſo glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero;
Quæque devexo tegit aſtra nimbo,
Quæque ſublimis ſpeculatur Urſæ
Hiſpidas arces, & inhoſpitalis
Frigora brumæ.
Jamque mortales ſimulata cultus
Inter humanas maniſeſta turmas,
Barbaram gaudes lepido catervam
Ducere ludo:
Inter & cœtus, ſolidamque plebem
Libero geſtis volitare greſſu, &
Ire per vicos, populique denſas
Ire per urbes:
Utilis morum, placideque fortis
Certa permiſſi dare jura Recti, &
Siderum ſolers, patrioque mentem
Didita cœlo.
Qualis umbroſâ Libanitis aurâ
Cedrus, aut læto cypariſſus amni,
Qualis attollit caput è Cadanis
Silva viretis;

Qualis Eois rosa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam præterfugientis humor
Educat undæ:
Vere tu vincis veniente flores,
Vincis Autumno remeante vites:
Vincis & succos, & odora Medi
Vulnera trunci:
Myrrheas vincis lachrymas, & udos
Balsami rores, & inevolutos
Cinnami libros, voluceremque ficci
Corticis auram.
Pampinus multâ tibi cedit uvâ,
Cedit effusis terebinthus umbris,
Ver & Autumnus simul os decoris
Extulit arvis.
Sceptra te circum, Trabeæque, & altæ
Turba fortunæ, famulique retrò
Nimbus argenti fluit & frementum
Vulgus honorum.
Prona te longè coluere regna,
Et per insignes gradientem & imos,
Et minas Regum super, ac Tyrannorum
Ardua colla, &
Pauperum cœtus humerosque vulgi
Ire sublimem. Tibi lætus Afer,
Et pedum Maurus minor & supinis
Sarmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notæ dominator actæ,
Et ferax Iapon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi sistra Nilus,
Te sonet pulsis Arimaspus armis,
Te Lyci potor, utreique dicat
Civis Enipei.
Prodigus laudes tibi fundat Ister
Ostiis septem; tibi manet ingens
Tibris, immensâque vehat sonorum
Mole tributum.
Tuque neglectas miserata gentes,
Nuper, heu! fœdis malè pulsa rixis,
Cassa bellorum refer, heu! pudendis
Otia terris:
Si tuam votis veneramur urbem
Omnis Europe, Latiumque supplex

Prona certatim tulimus quaternis
Oscula portis.
Pelle vesanas, Dea, pelle cædes,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella duravêre sonora crudo
Sæcula ferro.
Neu nimis nostris inimica culpis
Oderis cerni: dominamque Romam
Nubium curru super, & nivosis
Vise quadrigis.

AQUILÆ RADIVILIÆ

Nuptialis Pompa.

AD PRÆSULEM VILNENSEM

Dithyrambus.

ODE VII.

Surge Musa nuptiales
Æmulata voce plausus,
Per feracis arva Vilnæ
Quære flores, carpe frondes:
Carminumque mille fœta
Vere pulchro cinge, pulchro rore sparge tempora.
Parce nunc Horatiano
Alligare verba nodo:
Parce: molliora blandi
Quære plectra Claudiani;
Mitte bella, differ arma,
Hospitisque Dithyrambi voce Vilnam persona.
RADIVILÆ stemma ceræ
Alitem Jovis ministrum,
Qui per auras, qui per ignes,
Mille gyros, mille tractus
Remiges fatigat alas,
Barbitique Carminumque voce, cœlo devoca.
Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum satelles,
Mitis ignium Tyranne,
Nubiumque turbinumque
Linque serus officinas,
Carpe frondes, & paterno sterne nidum stemmati.
Carpe flores, quos maritis
Parturivit ALBA campis,
Carpe frondes, quas paterni

Educa-

Educavit unda Chroni:
Quæ vel adbibêre Vilnam,
Vel propinqui lene murmur audiêre Viliæ.
It volantis aura prati,
Nexilis florum procella
Pingit Euros, & remisti
Liliis pluunt acanthi:
Ludibundi veris imber
Spargit arva, spargit urbes, tecta spargit urbium.
Ille nubium viator
Pulcher ales, ut virentem
Nube dividit pruinam!
Proque grandinum molesto
Dejicit ligustra nimbo,
Et roseta pro rubenti rubra jactat fulmine.
Jactat herbas, quas jocantis
Ludit inter ira venti,
Quas adhuc severiore
Ore bruma non momordit,
Sed Favonius tepenti
Fovit ore, fovit udis Æolus suspiriis.
Ite bella, quæ cruentis
Ira colligat catenis,
Perque viva regna Floræ
Nuptialis insolenti
Vere frondeat November,
Quà maritus alba calcat, quà marita lilia.
Æstuantis arva ponti
Vexet innocenter Eurus,
Ad fugacis agmen undæ
Ter quater reverberatis
Aura rideat cachinnis;
Ludicri fluenta persent sibilis Etesiæ.
Magne Præsul, quæ profano
Ominamur ore vates
Auspicata verba, Sacro
Omineris ore Præsul,
Littavæ fidus coronæ,
Littavi lumen Senatus, sol WOLLOWI-
CIADUM.
Sit perennis ille torrens
Illa vena jugis auri,
Eloquentis ille linguæ
Amnis irriget Senatum:
Architecta gratiarum
Illa longùm verba pronis imperent Quiritibus.

Publica

Publica Europæ Calamitates.

ODE VIII.

NEc satis est nos posse mori cùm fata reposcunt,
Aguntque morbi lucis & vitæ reos?
Ipsi etiam exiguum bellis commisimus ævum,
Omneisque ferro rupimus leti moras,
Ipsi ultrò in strictos adversi incurrimus enses,
Et mutuum cadendo laudamus nefas.
Jamque adeò pulchræ populos rapit ambitus iræ,
Urbeisque longâ pace defungi pudet.
Regna placet genteisque suæ miscere ruinæ,
Fractique subter orbis occasu mori.
Jam Rhodanusque Padusque atque ingens Albis, & ingens,
Rhenus cruentâ decolor ripa fluit.
Jam tria lustra metunt rubras de sanguine fruges,
Nec dira avarum terruit falcem Ceres.
Nec minùs incertos metimus sine finibus agros,
Et muta stricto jura sub ferro silent.
Intereà miserum gladiis divisimus orbem;
Et cùm triumphis causa vel prædæ deest.
Barbara longinquum post æquora quærimus hostem.
Mundusque Reges inter incertos labat.
Scimus & occulto pacem prætexere bello,
Dum victa fessis arma respirant minis:
Ingeniumque jocis, risu corrumpimus iram,
Felixque tractat arma virtutis dolus.
Hoc etiam placuit stricto satis esse negare
Perire ferro, ni parùm crudelibus
Addimus ingenium fatis, habilique veneno
In nos cruentam mortis armamus manum.
Ergo iterum (prô triste nefas!) prô dedecus, & jam
In se cadentis ultimum mundi scelus!)
Fraude malâ parvi spatium contraximus ævi,
Per heu tacenda pulverum contagia!
At meliùs (si tanta brevis fastidia vitæ
Et una leti cura mortaleis habet)
Omnia terrarum superi convellite claustra,
Omneisque dissipate littorum moras.
In nos rupta ruant fundo maria omnia ab imo:
Trisulcus in nos igneâ missus manu,

Quà scelerum duxêre viæ ruat ignis; & unà
    Hinc se Sicano Balthis impingat mari:
Inde Caledonium sese committat Ibero,
    Euxinus illinc Adriæ jungat latus.
Æmus & ignotæ lateant sub fluctibus Alpes;
    Mœotis altum mergat Atlantis caput.
Omnia sint unus magnarum campus aquarum,
    Nullique latam limites signent humum.
Et maria & magni perdant sua nomina montes,
    Dum mergat omne Thetys humanum genus.
At superi (nam vos & tunc mortalia tangent
    Perire nostrum sæpè non passos genus)
Tunc aliquâ de gente pium servate nepotem,
    (Sed ille gentis nesciat mores suæ)
Deucalioneis iterùm qui credulus undis,
    Ingens in una sæculum servet trabe.
Nam simul agglomerans sese super Amphitrite
    Humana terris eluet vestigia,
Jam parcente Deo, jam subsidentibus Euris,
    Jam se refuso temperante Nereo,
Incipient summi paulatim emergere montes,
    Rarosque primùm margines æquor pati:
Ilicet ex omni rupes assurgere ponto,
    Terrasque circùm curva lunari freta:
Tunc, vagus oblitos ubi sol respexerit agros,
    Novis aprica floribus pingi juga:
Tunc raræ circùm campis nutare cupressi,
    Tunc omne lætâ fronde vestiri nemus:
Jamque suas inter decurrere flumina valleis,
    Et arva puris murmurare fontibus.
Protinus ex unâ redeuntia sæcula puppi
    Latè patentes orbis implebunt plagas;
Et virideis ripas ac molle sedentia latè
    Ramalibus vireta distinguent casis.
Sed tellus communis erit, sed nullus avaris
    Stabit colonis arbiter fundi lapis:
In commune fluent sancti sine nomine fontes,
    Nascentur omni liberæ fruges agro.
Tunc bona prospicient purgatas sidera terras,
    Tunc ægra nullo sole pallebit Ceres.
Non Aquilo gracileis, non eruet Eurus aristas,
    Sed innocentes & calore languidi
Mulcebunt violas, mulcebunt lilia soles,
    Omnique lenis annuet vento seges:
Vina fluent vulgò rivis, felicia vulgò
    Per rura current lacteo fontes pede:

Sponte

Sponte suâ dulces salient in pocula lymphæ,
Sincerus & sævire nescius liquor.
Ergo sui quivis luxum non noscere mensâ,
Suoque dives esse nec magno sciet.
Nam neque marmoreas ingentia tecta columnas,
Nec æreas delubra lassabunt trabes.
Frondibus implicitæ texent pallatia silvæ,
Aramque Divis cespes aut saxum dabit.
Sed pietas tunc major erit, cùm testibus astris
Insons sub alto turba degemus Jove.
Aurea tunc vestis sanctum texisse pudorem,
Tunc mollis ostro mensa muscosus lapis.
Nectar erunt hausta puris ex amnibus undæ,
Lectæque ramis aut humo dapes erunt.
Potus erit vicisse sitim; spectacula, coràm
Miscere sanctos simplici risu sales;
Mox choreæ, mox jucundi per gramina ludi,
Et lætus ac securus in turbâ pudor.
Apta dabunt fessis virides umbracula rami,
Herbosa molleis ripa præbebit toros.
Non impendebunt placidis laquearia somnis,
Sed alta mundi signa labentur super.
Et vagâ præbebunt pictæ spectacula noctes,
Velox euntis scena dum transit poli.
Intereà tacitam non rumpent arma quietem,
Raucique pulsus aeris, aut murmur tubæ,
Non dubias navale nemus descendet in undas,
Non ulla puppes bella trans pontum vehent.
Omnia pacis erunt: totum venatio ferrum,
Et innocens telluris insumet labor.
Et ne belligeris iterùm grave cædibus aurum,
Laboriosus eruat lucri furor;
Ipsa sibi incumbens concussi pondere mundi
Condet profanas altior tellus opes.
Quò me dulcis agit longo dementia cantu?
An & Poëtas sæculi rapit furor?
Et nihil, aut tantùm everso promittere sæclo
Acerba fati vis & irarum sinit?
An lacrymas longo flendi corrupimus usu,
Et stultis ipsis ridet in malis dolor?
Quidquid id est; tamen arma pii deponite Reges,
Nudate primi publicum ferro latus:
Primi animos, primi socias conjungite dextras,
Et vester omneis alliget gentes amor.
Pugna sit hæc tantùm, junctos concordibus aris
Quis sanctiore Cœlites voto colat;

Quis

Quis meliùs priscas componat legibus urbeis,
Quis æquiore temperet sceptrum manu:
Cujus pulsa priùs populos Astræa revisat,
Tutoque pulset Veritas aulam pede.
Non placeat virtus pretio, non curia censu,
Non infideli septa Majestas metu.
Jura voluptati sanctum præscribat Honestum,
Piasque leges utili Justum ferat.
Sic olim quod Musa gravis promisit Horatî,
Præstabit ævum certior Regum fides.

AD ILLUSTRISS. D. JANUSSIUM SKUMIN TYSKIEVVICZ PALATINUM TROCENSEM,

Capitaneum Turborgensem, Novonolensem, Braslaviensem, &c.

QUATUOR LEUCÆ VIRGINIS MATRIS,

Seu publica ac solemnis ad Ædem divæ Virginis Matris Trocensem Processio.

Prima leuca seu Ponari.

ODE IX.

IMus? an frustrà fugiente brumâ
Omnis Aprili via risit herbâ,
Et cavæ valles, viridique lucent
Arva sereno?
Imus. inscriptæ sinuosa Divæ
Signa jam lenes rapuêre venti;
Ni vetent rumpi, revocentque tensi
Serica funes.
Interim pictis taciturna nusquam
Pompa sub signis fluat. Illa magni
Te MARIS STELLAM, dubiisque Virgo
Sidus in undis.
Illa nil sancti dubiam pudoris
Te canat Matrem, facilemque clausi

Ætheris

Ætheris portam. Tibi præpes alti
Civis Olympi
Hinc & hinc pressis reverenter alis
Attulit pacem. Tibi magna pacem
Debeat tellus, melior reversi
Nominis Eva.
Tu graves demes populo catenas,
Tu diem pulsis revocabis umbris;
Tu bonis pelles mala, læta mœstis
Fata reduces.
Esse te magni populus sciemus
Numinis matrem, modò missa per te
Vota non umquam Deus obstinatâ
Respuat aure.
Mitis, & blandâ prece singularis
Virgo placari, scelerum solutos,
Et bonos flecti, vacuosque noxæ
Suggere sensus.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem
Et sacros nati genitrix tueri
Annue vultus.
Hæc ter alterno modulata cantu
Turba, carpemus viridis Ponari
Roscidas valleis, & amœna præter-
Arva-vehemur.

Secunda leuca seu Vaca.

ODE X.

PRotinus, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, ubi se recurvo
Collium flexu viridis reducit
Scena theatri.
Audient magnæ titulos parentis
Pinei montes; Viliamque circum
Ter repercussæ recinent MARIAM
Vocis imago.
Audient colles, & opaca longè
Colla submittent, trepidæque circùm
Attrement pinus, humilique supplex
Populus umbrâ.
Sed priùs magnum triplici Tonantem
Voce placamus: placidumque Christi
Pectus, & nostris vacuam querelis
Flectimus aurem.

Inde

Inde ter ſancto redeunte cantu
Sancta clamaris: nemorumque rurſus
Murmur, & fractæ referet MARIAM
Vocis imago.
Te ſuâ geſtit genitrice Numen,
Virginum Virgo; genitrice geſtit,
Quiſquis optatâ tibi cumque carus
Veſcitur aurâ.
Caſta tu pulchri genitrix amoris,
Tu ſpei mater: tibi pictus almi
Campus Edeni, faciliſque vitæ
Germinat arbor.
Tu domus veri; tibi certus uni
Aureas æther reſerare valvas
Gaudet: æterni geminant tibi ſu-
ſpiria colles.
O potens olim profugos tueri
Civitas ſontes, decus ô Sionis,
O Dei præſens domus, ô repoſti
Fœderis arca!
Sive tu purum ſine fraude vitrum
Conſulis formæ, reficiſque vultus,
Blanda ſeu triſteis imitaris inter
Lilia ſpinas;
Sive præſago Gedeonis arvo
Vellus haud ullo temeraris imbri,
Uda cùm circùm madido laboret
Area cœlo;
Seu negas circùm crepitante flammâ
Pulcher exuri rubus, & paventes
Increpas ramos, foliiſque læto
Ludis in igni.
Inde Jeſſæi ſolium nepotis,
Virgo ſe toto tibi ſternit auro:
Hinc tibi ſurgit ſuperas eburna
Turris ad auras.
Te ſuas Virgo ſimulant refuſa
Mella per cellas; & amœna ſerum
Rura, quæ muris gelidique claudunt
Fontibus horti.
Hic tibi ſurdas fuga lenis Euri
Excitat frondeis, ubi purus undæ
Humor occultâ nemorum volutus
Murmurat umbrâ.
Hic cadens lævi tibi lympha lapſu
Præfluit valleis, & aperta prata

Inter,

Inter, impellit violas perenni
Aura cachinno.
Tot tibi Virgo bona liberali
Defluunt cœlo ; tibi tanta terris
Labitur semper renuente sisti
Gratia rivo.
Tu polo missas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis institori.
Tu diem ducis, placidoque manè
Lumine rides :
Qualis Eoos ubi tollit undis
Lucifer currus, roseisque loris
Undat, errantes per aquosa ludunt
Cærula flammæ ;
Qualis aut Phœbe radiante plenùm
Lucet argento : mare qualis intrat,
Aut mari surgit rutilus diurno
Phœbus in auro.
Qualè, dum puro taciturna cœlo
Siderum se fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria cœli.
Quod tibi nomen pia Virgo summâ
Voce dicemus ? solium superni
Audies Regis radiare magno
Majus Olympo.
Quidquid es, quidquid bona mater esse
Et cani gaudes, manibus remulce
Quem manu gestas, puerumque nobis
Flecte Tonantem.
Nos tuâ tutos prece servet infans,
Si tibi primæ geniale noxæ
Crimen exemit, placidoque jussit
Sidere nasci :
Si tulit vero puer ales ore,
Te nurum cœli fore : si pudici
Nil minor floris genitrix severâ
Lege piaris :
Si nihil terris, gelidive debes
Legibus leti ; choreasque Divûm
Inter & plausus, repetis sequaci
Astra triumpho.
Ille qui leni pede pulsat altos
Siderum campos, viridesque stellas,
Lucis intensum jubar inter, inter
Lilia ludit,

Agnus;

Agnus; heu noſtris onerata culpis
Colla reflectat, leviterque moto
Ad preces cornu, miſero quietem
Annuat orbi.
Hæc ter effati, pia ſigna campis
State, dicemus: pia ſigna campis
Protinus ſtabunt, gelidi ſecundùm
Flumina Vacæ.
Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtæ dapis. ille menſam
Textili lino ſuper, hic virenti
Ceſpite ponit.
Promitur ſimplex penus, & ſupino
Concha ſinceri ſalis è caniſtro;
Faginus juxta ſcyphus, innocentis
Arma Lyæi.
Sunt & antiquo quibus herba circum-
Fulget argento: poſitoſque Vaca
Pone crateras fugiente præter
Frigerat undâ.
Hinc dapes, illinc cyathos coronant
Sutiles herbæ; mihi Solis æſtum
Eximet parcè cichorea ſparſo
Mitis olivo.

Tertia leuca ſeu vicus Galli.

O D E XI.

JAm vetat lentas properata menſas
Hora. ſurgamus: rapido ruit de-
clivis è cœlo, geminatque pronus,
Surgite, Veſper.
Surgimus. rurſum tibi Virgo campis
Signa velluntur: tremebunda limbis,
Aura colludit, graciliſque tenſas
Diripit Auſter.
Tum quibus parcâ dape non dolendæ
Vocis acceſſit bona pars; O alma
Numinis ſalve genitrix, fidelis
Turba canemus.
Dum ſuas debet lapidoſa Vacæ
Viliæ lymphas; tibi magna laudes
Mater & plauſus & utrâque debet
Carmina ripâ.
Illa quæ circùm geminis Gerarum
Rura ſederunt opulenta clivis,

Sunt

Sunt tibi bello monumenta parti,
Diva, triumphi.
Quâ lyrâ, vel quo satis ore dicam
Ipse captivos Litalis Gelonos,
Inclytum prædæ decus, & trophæum
Nobilis iræ?
Cùm ferox belli duce te Vitoldus
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor auroram, tumidique fregit
Cornua ponti.
Quantus ingentem clypei sub umbrâ
Texit Europen, Asiæque qua se-
cumque tempestas daret atque ab omni ef-
funderet Istro.
Rectus Eoam stetit in procellam,
Qualis armatas hiemes, & omnem
Sustinet Calpe Thetin, atque inexpug-
nabilis obstat.
Quantus hinc lato metuendus atque hinc
Limitem ferro secat, & decorâ
Cæde formosus, mediâque laudum
Pulcher in irâ
Ardet; hibernos velut inter imbres
Ardet Orion, ubi traxit omni
Astra vaginâ, rutilusque stricto
Fulminat igni.
Ille seu pictis equitata Bessis
Arva permensus, gelidumque Volgam,
Sive Pelleas bibit insolentem
Phasin ad aras;
Barbaros templis tibi victor arcus
Virgo suspendit: Scythicosque cinctus,
Et tibi sacro clypeorum acervos
Ussit in igni.
Alta scit Taphri domus, & potentis
Sarbaci versæ meminêre turres;
Rupta cùm Thracum quateret tremendo
Castra tumultu.
Ille dum denso jaculorum in imbri
Hinc Dahas illinc ageret Gelonos,
Ipsa nimborum cuneis & omni
accincta tonitru
Turbido latè manifesta cœlo, &
Ter quater tortas jaculata flammas,
Ignium curru super & rubenti
Nube tonabas.

Sensit

Sensit Euxini tremuitque lævum
Littus, & motæ crepuere rupes,
Ter quater nigram retegente sævâ
Luce Mæotim.
Sensit, atque ipsos Tanais pavens refugit in fontes: dubitante ripâ
Substitit paullùm, trepidoque Phasis
Palluit auro.
Sic ames nostris bona Virgo sæpè
Hostibus nosci: tibi sic per omneis
Viliæ ripas Litali reponant
Signa nepotes.
Sic ab extremo tibi victor Occâ
Arma de victis referat Suanis,
Et novas solvat nova vota LADISLAUS ad aras.
Hæc & alternis geminata votis
Plura dum sicco canimus sub æstu,
Obvium fessos nemus hospitali
Excipit umbrâ.
Ludor? an mollem foliorum ad auram
Lenè vocales modulantur alni,
Et leves lymphæ, trepidique grato
Murmure rivi?
Ipsa te Virgo sonat alnus, ipsa
In tuas vivax salit unda laudes,
Audit & longè tua discit ipse
Nomina lucus.

Quarta leuca seu Troci.

ODE XII.

Ultimus restat labor altiores
Ire per lucos, & aprica circum
Stagna lunari, tumulosque lento
Vincere cantu.
Hic tibi casto Salomonis ore,
Dictus ad sanctas hymenæus olim
Nuptias, mutum nemus & silenteis
Perstrepet alnos,
Quod tuis, Virgo, benè dormit ulnis
Sola sopitum potes osculari
Numen, & flammas animæque sanctum
Sugere florem.

Sola

Sola fragranti melius Falerno
Uber adstringis, quoties ab imo
Corde spiravit genialis intimæ
Halitus auræ.
Mille Phæacum Cilicumque mille,
Nympha, te circum volitant odores:
Blandus hic costi liquor, inde piguis
Sudat amomi:
Sola te mulcet tamen aura, si quæ
Dulcè spirantis venit ore nati,
Cujus illimi tibi lene nomen
Manat olivo.
Sive Bacchei tibi fortè succi
Regis arcanæ patuêre cellæ,
Regis arcano meliora ducis
Ubera vino:
Sive diffusis oluêre nardis
Regis instructæ tibi, Nympha, mensæ;
Regis optatos tibi nardus una
Spirat odores.
Si Palæstino metis in vireto
Myrrheos flores; tua solus ille
Nexilis myrrhæ religatur inter
Ubera nodus.
Si tibi dulces amor est racemos
Pinguè gemmanti resecare Cypro;
Unus è multis tibi ridet ille,
Virgo, racemus.
Solis æstivos licet inter igneis
Hinc & hinc latis spatiosa ramis
Pinus, & pronâ tibi se reclinet
Frondibus ilex;
Sola te mulcet tamen æstuantem
Si quâ frondosâ cadit umbra malo,
Cujus ah durâ tibi natus olim
Fronde pependit.
Plura dicturis procul è Trocanis
Arcibus turres, placitusque dudum
Virgini collis, mediàque templum
Apparet in urbe.
Protinus votis genibusque supplex
Sternimur vulgus, quater, Alma, Salve
Virgo, dicturi; quater illa motis
Annuet aris.
Virgines jam tum puerique Divæ
Supplici frontem redimite certa &

Virginem gratâ puerumque laudis
Dicite rixâ.

Virgines. Ceteris ornant moritura frontem
Serta: te virgo moriente numquam
Flore Carmelus tegit, & perenni
Fronde coronat.

Pueri. Ceteri frontem metuente demi
Implicant auro: tibi concolori
Luce nativum capitis I E S U
Fulgurat aurum.

Virgines. Qui tibi Virgo per eburna vidit
Colla diffuſos ſine lege crineis,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit aheno.

Pueri. Qui tibi vidit niveis, I E S U,
Hinc & hinc ſparſos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

Virgines. Qualè ridenti radiant Sereno
Semper illimes Heſebonis undæ,
Talè connives oculis jocanti
Diva puello.

Pueri. Lacte perfuſæ veluti columbæ
Vitreas ſemper ſpeculantur undas,
Sic in intacta retines, I E S U,
Lumina matre.

Virgines. Cui genas vel cui ſimiles canemus
Virginis vultus? ſimiles canemus
Punico, cùm per ſua lucet ultrò
Fragmina, malo.

Pueri. Cui genas vel cui ſimiles canemus
Parvuli vultus? ſimiles canemus
Areis, quas Sol variæque ſcribunt
Floribus horæ.

Virgines. Atticos longe redolere ſuccos
Dicimus Virgo, quoties diſerta
Lenè ridenti tibi mella manant,
Lenè loquenti.

Pueri. Lilium J E S U niveis hiare
Dicimus labris, quoties odora
Dulcè ridenti tibi myrrha ſpirat,
Dulcè loquenti.

Virgines. Mille quod telis clypeiſque tecta
Turris adverſo micat icta Soli,
Matris adverſo micuêre longè
Colla puello.

Pueri,

Pueri. Quod Therapnæi breve ver Hymetti,
Quod Palæstini sapiunt liquores,
Matris è collo sapiunt reclinis
Colla puelli.

Virgines. Quo tibi Virgo maduêre succo
Virgines palmæ? maduêre succo
Qualis in siccas lacrymante myrrha
Liquitur herbas.

Pueri. Quis tuis fulgens hyacinthus ardet
O puer palmis? hyacinthus ardet,
Qualis aut sceptri sedet aut corusca
Arce coronæ.

Virgines. Quæ jugis Cretæ viridisve Cypri
Tanta Lesbois fluit è racemis,
Quanta maternis tibi Virgo manat
Copia mammis?

Pueri. Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aspirat, Cilicumve rura,
Quantus aspirat tua dulcis inter
Ubera JESU.

Virgines. Zona quæ fluxam vetat ire pallam,
Flavet intextâ tibi, Virgo, fruge,
Quam pudor circùm niveoque stipant
Lilia vallo.

Pueri. Quæ tibi cinctus revocat rejectæ
Vestis, arcanis vigil est eburna
Zona sapphiris, tacitoque pectus
Circuit igni.

Virgines. Cùm levi plantas cohibente socco
Virgo stellantem graditur per aulam;
Æream credas aciem canoro
Ire triumpho.

Pueri. Crura cùm picto religavit ostro
Et stetit celso puer ore: credas
Ponè suffixo geminas in auro
Stare columnas.

MATH. CASIM. SARBIEVI SOCIETATIS JESU EPIGRAMMATUM LIBER UNUS.

I.

AD TARQUINIUM GALLUTIUM

è Societate JESU *Oratorem & Poetam Clarissimum.*

Cùm ei sua de Divino Amore Epigrammata traderet.

DUM tibi divinos jussi ferremus Amores,
Urget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus: hic pugnat, & ille:
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic jaculum jacit, ille jacit: pugnatur: Amoris
Tela Timor, vitat tela Timoris Amor:
Ut tibi divinos tandem ferremus Amores:
Victus uterque fuit, victor uterque fuit.

II.

RELIGIOSUM PAUPERTATIS VOTUM.

Si dederit homo omnem substantiam domus suæ pro dilectione, quasi NIHIL *despiciet eam.* Cant. 8.

VEnalem nuper cœlo mercabar amorem.
Quis credat? qui se venderet, ipse fuit.
Aurum donabam: sed emi se noluit auro.
Cùm largirer opes, rejiciebat opes.

Omnia donabam: sed noluit omnia. totum
Quod superest (inquam) si placet, aufer, Amor.
Risit: & æthereo quid inutile quæris Amori
Sollicitus pretium? da NIHIL (inquit) Emes.

III.

HASTILUDIUM FORTUNÆ ET DIVINI AMORIS.

Dotalis Fortunæ annulus, orbis. Seneca.

Deus est Sphæra: cujus centrum est ubique, circumferentia nusquam. Proclus.

MEta volaturæ steterat teres annulus hastæ,
Annulus ad dociles pervia meta manus.
Annulus orbis erat: Fortuna ciebat ad orbem,
Et simul æthereus tela ciebat Amor.
Fortunæ mediam teres annulus induit hastam:
Major, ait, nobis meta petetur, Amor.
Et temerè jactum jaculatus in æthera telum,
Nusquam meta mea est, inquit, ubique mea est.

IV.

Veniat dilectus meus in hortum suum. Cant. 5.

PUlcher Amor sumpsit rudis instrumenta coloni,
Et sua deposuit tela suasque faces:
Et manibus stivam rapuit; castique laboris
Ad sua ruricolas junxit aratra boves.
Ilicet, ut facili subvertit vomere corda,
Castaque virginibus Gratia crevit agris;
Flos, ait, unus abest: sunt cetera millia florum,
Ut nullus possit, CHRISTE, deesse, Veni.

V.

De S. MAMMETE *Mart. à leonibus, qui erat objectus, intacto.*

PArvus in extremam MAMMES, descendit arenam;
Squallebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædam venantûm turba ferarum,
Et potuit sese vincere longa fames.

Unde

Unde protervorum jejunia victa leonum?
Sic docuit Martyr: sic didicêre feræ.

V I.
De eodem.

PRætor inhumanis, MAMMES, te dentibus offert;
Immaturus adhuc, parvule, Martyr eras.
Præside mansueti sed plus sapuêre leones,
Pro puero mores dedidicêre suos.
Norant septenni faciles ignoscere prædæ;
Cui Prætor rabidas jusserat esse feras.
Parcere si placidi puero scivêre leones,
Illi Prætores, tu leo Prætor eras.

V I I.
Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris? Cant, 8.

QUò tandem meus avolavit ille,
Formosissimus ille Natus, ille,
Quo tandem meus avolavit Infans?
An jam Bethlemium reliquit antrum,
Natalesque casas, & hospitalis
Fortunata petit fluenta Nili?
Obstent culmina, fabulosus obstet
Æmus, Pelion, Ossa, Pindus, Othrys;
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Nimbis ocyor, ocyor procellis,
Pergam per saliceta, per rubeta,
Per deserta, per asperos hiatus,
Per spineta, per iliceta pergam.
An rursus Pharias perosus oras
Damnato redit exul è Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Ut pulsum celer assequar Puellum;
Stent inter scopulique, frondeisque
Silvæ verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis,
Vadam per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per invios recessus,
Per querceta, per æsculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis juga calcat Hermonæi,
Carmelique super nivale tergum

Formosis spatiatur in viretis
Quà circumfluus elegante ripâ,
Singultantibus evolutus antris
Jordanes sonat, & remurmurantes
Sese fluctibus alloquuntur undæ?
Ut pulsum celer assequar Puellum,
Pardis ocyor, ocyor leænis,
Curram per filiceta, per fruteta,
Per pineta, per obvias paludes,
Per saxeta, per arboreta curram.
An nostri vitiis iniquus orbis
Centum Tænarios triumphat hostes,
Stellarumque procul favente pompâ
Phœbi scandit equos, & ordinata
Molli sidera temperat capistro?
Ut lætum celer assequar Puellum,
Fulgetrisque curruliisque flammis,
Aurigantibus Africis & Euris,
Et blandis Zephyris Favoniisque
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderii vehente pennâ
Spirantûm vehar essedo Notorum,
Vernarumque rotis Etesiarum.
Sed quò me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipse me Puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus:
Obreitatur agros, nihilque de me
Respondentia sciscitatur arva:
Sic & me fuga ludit & Puellum.
Stabo. quemque vagum nequit, videbo
An possit DEUS invenire stantem.

VIII.

De D. MARIA MAGDALENA.

Per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea. Cant. 3.

ET gemit, & miseris singultibus astra lacessit,
Et salso teneras irrigat amne genas.
Et cava per, per acuta celer, per inhospita fertur:
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lacryma cursus?
MAGDALIS in lacrymis navigat ipsa suis.

I X.

De puero JESU *nato.*

QUid eſſe poſſit hoc puello carius,
Cui mellis ore plena manat copia,
Illinc plenis balſamum rivis abit,
Et liberale nectar amne labitur,
Stellæ ſerenis illigantur crinibus,
Puraque cirri luce cervicem rigant,
Et è biſulcâ ſiderum natus face
Pectit coruſcas aureus pecten comas?
Sed exoletâ naſcitur Puer casâ,
Et exquilino natus in fimo jacet,
Dextraque culmum prenſat, & fœnum premit;
Cœloque coram nudus, & coram gelu
Injurioſâ ſtringitur Puer nive.
Quid eſſe poſſit hoc Puello vilius?

X.

CASTA SED FECUNDA.

Memeres uberum tuorum. Cant. 1.
Ibi dabo tibi ubera mea. Cant. 7.

VElle meas, mi Sponſe, canis te ſugere mammas:
Sic quæ Sponſa fui, jam tibi mater ero.
Ipſa tuas etiam memini me ſugere mammas:
Sic qui Sponſus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterùm bibimus de mammâ ſæpiùs unâ:
Sic ſoror ipſa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor, unus Amor, quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, ſi tibi nullus eris.

X I.

Surge Aquilo, & veni Auſter, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant. 4.

AStra rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et roſa ſub nimio ſole precatur aquas.
Quid faciat? ventos Amor advocat, advocat imbres:
Irriguo quorum rore revixit ager.
Quàm pulchri flores! quorum laſſiſſima cultu
Spirat humus ventis, ſudat Olympus aquis.

XII.

DE PUERO JESU CASTITATIS AMATORE,

Ego flos campi. Cant. 2.

ETesiarum Gratiæ, vagorumque
Favoniorum, Sarmatæque tibicen
Septemtrionis, & Britanne eum Cauro
Apeliota, Regis Æoli turmæ,
Circumvolate præpetes meum florem,
Blandoque lenem sibilo salutate:
Dulcesque malas, floreamque cervicem,
Corallinumque floris aurei labrum
Non flante naso, nec tumentibus buccis,
Sed complicatis osculemini labris:
Sed antè frontem mystacasque nimborum
Abradat Auster, & novaculâ veris
Morosus udam tondeat Notus barbam,
Ne recta puris obstet osculis seta.
Tum verò sudi gratiâ decens vultus
Tam delicatum basiabitur florem,
Et lenis auræ murmur insusurrabit.
Adsint & omnes graminumque florumque,
Omnesque castæ Chloridis venustates;
Suasque vadant ordinata per turmas,
Argenteorum castra lilietorum,
Et aureorum copiæ rosetorum:
Omnes supinâ supplices comâ, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Novamque veris gratulentur ætatem.
Neu sit pudori, liliisque, nardisque,
Pronisque calthis, cernuisque verbenis,
Rogare velle floridæ juventutis
A liberali Rege prærogativam,
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra convocentur ad signa
Sub castitatis Rege militaturi,
Tecti rubente fusilis comæ cristâ
Duces acanthi, militesque verbenæ,
Amazonumque prima turma caltharum.
Eant & Indi protinus granadilli,
Et expeditis spiculisque clavorum,
Hirtisque spinis, lanceisque, flagrisque,
Contra furores audeant Dionæos
Veneficorum senticeta philtrorum,

Herbosa contra tela, Cyprios flores,
Amasiosque dimicare Narcissos.
Morare miles? & vocante Bellonâ,
Sparsi per horros otiamini flores?
Flos ecce vestri primus agminis Ductor,
Pro castitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocavit in campo,

XIII.

Lampades ejus, lampades ignis. Cant. 8.

O Ego si fierem medio sita cardine tellus!
Sponse, tua starem pendula Sponsa manu.
O ego si fierem liquido torrentior amni!
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris!
Fingerer obsequiis promptius ipsa tuis.
O tandem, nisi sim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel esse nihil.

XIV.

Trahe me: post te curremus. Cant. 1.

MI JESU, sine te per opaca, per invia tendam;
Et potero longas te sine ferre moras?
Felix, Ah felix olim tua MAGDALA, quæ se
Nexuerat vinctis ad tua crura comis!
Sic comes illa tuum numquam linquebat Amorem:
Tu captivus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego sum tua MAGDALA, CHRISTE:
Ergo trahas vel me, sponse, vel ipse mane.

XV.

Ad omnia versatilis.

CAstus amor ramo pharetram commendat & arcum;
Arma valete: novum me vocat, inquit, opus.
Plana per æquales se straverat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hic Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus est, sed trochus, inquit, abest.
Eia cor huc prodi, clamo: cor prodit, & inde
Dum putat esse trochum, cor mihi versat Amor.

XVI.

XVI.

D. MAGDALENA *sub cruce flens.*

AH sitio! clamas: absunt his rupibus undæ;
Sola fluunt oculis flumina, sola bibe.

XVII.

Revertere Sulamitis. Revertere dilecte.
Cant. 2. & 6.

INsequeris, fugio: clamasq; Revertere JESU:
Et reduces ad te flecto repente vias.
Insequor, ipse fugis: clamoq; Revertere JESU:
Et faciles ad me flectis amice vias.
Assequeris, fugio: fugis, assequor: ô bonus error!
Obsequii felix ô in amore fuga!
Ad te, ne fugias, tua me fuga, CHRISTE, reducet:
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

XVIII.

SACRI STUDIOSUS OBSEQUII CADAVER EST.

Fortis est ut mors dilectio. Cant. 8.

UT scires, quo, CHRISTE, tui flammarer amore;
Non unus pro me nuntius ivit amor.
Cor ad te misi; cor non est, CHRISTE, reversum:
Mitto voluntatem, CHRISTE; nec illa redit.
Ut tandem totam posset tibi dedere mentem,
Intellectus erat missus; & ille manet.
Nunc animam mitto: quòd si non illa redibit,
O ego quàm vivum, CHRISTE, cadaver ero!

XIX.

Epitaphium vivo.

ET vivo, & morior. quid inanes demoror auras?
Quid juvat ambiguis nectere fata moris?
Construe perpetuis halantem floribus urnam,
Et tumulum nobis pone superstes Amor.

Hic ſepeli miſerum,&lacrymis adſperge jacentem
Et duo marmoreis carmina cæde notis.
Et vivo, & morior. poſſis in amore Viator
Et quo vivo, mori; & vivere, quo morior!

X X.

BERNARDINO HOSTI *miſſa Imago* CHRISTI *cruci affixi.*

ME ſegnis non figis Amor? ſunt omnia præſtò:
Crux arcus. jaculum CHRISTUS, & Hoſtis ego.

X X I.

Super rivulos aquarum.

ERrabam nuper vitreas prope Tibridis undas,
Quà ſolet ad ſcopulum naufraga lympha queri
Dicebam: Mea lympha,meos lacrymeris amores,
Nam me jam lacrymæ deſtituêre meæ.
O ego ſi poſſem fieri tam prodigus amnis!
Æternâ fluerem pulchra per arva fugâ.
Hæc ego: ſed tacitas ſuſpendit lympha querelas;
In me mutari forſan & ipſa cupit.

X X I I.

Imago B. STANISLAI KOSKÆ *Romana.*

QUis te tam lepidâ mentitur imagine pictor?
Quæ tam viva tuas temperat umbra genas?
Tu palles, pallet. quòd ſi rubet illa, rubeſcis.
Tu vitâ, vitâ non caret illa ſuâ.
Tu ſine corde manes; manet hæc ſine corde: loquente
Te, loquitur; viſus te jaciente, jacit.
Par eſt laus vobis, diſparque: fidelis imago
Illa tui; ſed tu STANESILAE Dei.

X X I I I.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

POrrigo dum terris aures, dum ſurrigo cœlo!
Clamat, Ama, tellus; clamat Olympus, Ama,
Sint ingrata licet, gelidum mare ſuadet amare,
Fulgur

Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos ignisque mihi commendat Amores,
Saxa repercussis vociferantur aquis.
Non opus est posthac nobiscùm, CHRISTE, loquamur:
Orator nostri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Divinus.

COr mihi clamat, Amor clamat: Cor dormit, & ille.
Ambo tacent: surgit Cor mihi, surgit Amor.
Cor mihi plorat, Amor plorat: Cor ridet, & ille.
Ambo canunt: plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Téne verecundi Cor Amoris dixero fratrem?
Téne mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Nescio, quid sit Amor Cordi, quid Cor sit Amori?
Hoc scio quòd totus Cor ego, CHRISTUS Amor.

XXV.

Osculetur me osculo oris sui. Cant. 1.

QUærebam nostris si quis daret oscula labris,
Dum meus, heu! longo tempore Sponsus abest.
Oscula poscebam cœlum: dabat oscula cœlum:
Sed satiare meas non potuêre genas.
Oscula poscebam terram: dabat oscula terra:
Sed fuerant tactis asperiora petris.
Terra vale, cœlumque vale, dabit oscula Sponsus:
O essent, quot sunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

Meliora sunt ubera tua. Cant. 1.

HInc mihi se Tellus mensâ ponebat in unâ,
Invitans tacito murmure: Sponsa sede.
Illinc se paterâ mare propinabat in unâ,
Increpitans rauco vortice: Sponsa bibe.
Tunc ego: Terra tuos nolo, Mare nolo liquores:
Tu mihi, Sponse, fames; tu mihi, Sponse, sitis.
Audiit, & geminum Sponsus mihi protulit Uber:
Tu mihi, Sponse, cibus; tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. ALOYSIO *astante.*

Quàm benè siderei vultus imitatur Ephebi,
  Et simili ridet lacteus ore puer!
Hic niveis par est, niveis par ille ligustris:
  Ille rosâ, multâ purpurat iste rosâ.
Pura verecundo sublucent lumina sole:
  Et roseus teneras stat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
  Dicite, sint similes, dissimilésne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANgele, GONZAGA es, si pictas exuis alas:
  Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VEnatum cœli croceos Amor ibat in agros:
  Sed, qui corda pius depopulatur Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
  Et procul in jaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre sagittæ,
  Protinus æthereæ procubuêre feræ.
Quid clausum tam sæva juvat custodia cœlum?
  Pandit amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris & JESU.

SUrge, volaturas Amor ejaculare sagittas:
  Es mihi meta Deus, sum tibi meta Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, sagittis.
  Ut fiat jaculis saucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea, CHRISTE, sagittis,
  Ut fiam jaculis saucia præda tuis.
Quàm tibi, CHRISTE, capi, venari tam mihi dulce:
  Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.

Vulnerasti cor meum. Cant. 4.

ILla ego sidereis deprompta Sagitta pharetris,
Quam pius ad Superos ejaculatur Amor,
Quæro meam, sed quæro meo sine vulnere metam;
Nam mea non didicit vulnera ferre manus.
Quis credat, potuisse dari sine vulnere metam?
Hic requiesce meo vulnere, CHRISTUS ait.
Accelero, metamque premo sine vulnere: sed jam
Ne possem vulnus figere, vulnus erat.

XXXII.

B. ALOYSIUS *pingitur inducto super tegam linteo.*

PUlchra Dies, & Nox pulchræ germane Diei,
Artificem puero fortè locabat acum:
Altera prætextam, longam dabat altera pallam;
Illa nigram, niveam neverat illa togam.
Quos puer ut riguos in se conspexit amictus.
Et Nox, & moto fulsit ab ore Dies.
O formose puer! quò se formosior esset,
Ipsa puer te Nox induit, ipsa Dies.

XXXIII.

Donec aspiret dies, & inclinentur umbræ.

QUid nocti lumen, luci quid quærimus umbram?
Nocte dies nobis est Amor: umbra die.

XXXIV.

Fortis est ut mors dilectio. Cant. 8.

MOrs & Amor gemini pugnant de laude triumphi,
Mors pharetrà, pharetrâ conspiciendus Amor.
Mors ait, Expugno certis ego corpora telis:
Expugno flammis pectora, dixit Amor.
Major, ait, mihi, Mors, victoria cedit Amore:
At mihi major, ait, gloria cedit, Amor.
Tentarent & tela, pares nisi diceret esse
Victor utroque Deus, victus utroque Deus.

XXXV.

Inversa & humi jacens retrò B. ALOYSII *Corona.*

Qualis ubi liquidæ riguis singultibus undæ
  Proluit aprici culta Galesus agri:
Talis in assiduos lacrymis ALOYSIUS imbres
  Liquitur, & puris pectus inundat aquis.
Scilicet ex istis nascuntur lilia rivis,
  Déque pio vivus flumine potat ager.
Quid mirum ? si versa retrò, si spreta Corona,
  Quam dominus fletu conserit, occat humum ?

XXXVI.

Ejusdem posita retrò Corona.

Aurea cùm felix diademata poneret heres,
  Visa sibi raptis flere Corona comis.
Cumque suos iterùm vellet circumdare crines,
  Ad domini caros procubuisse pedes.
Ipse sed acciduam pedibus calcasse coronam
  Fertur, & ingratas posthabuisse preces.
Illa retrò revoluta, jacens ; Lux Principis olim,
  Umbra mei posthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis est dilectus tuus? Cant. 5.

Qualis erat, tuus ille ? tuus pulcherrimus ille ?
  Dicebat nuper barbara turba mihi.
Arripio dextrâ pennam, lævaque tabellam,
  Et noto, CHRISTE, tuo quidquid in orbe noto.
Pingo rosas, aurum, gemmas, viridaria, silvas,
  Arva, lacus, celeri sidera pingo manu ;
Et tabulam monstrans, Noster pulcherrimus, inquam,
  Qualis erat, vultis discere ? talis erat.

XXXVIII.

Caput ejus aurum optimum. Manus illius tornatiles aureæ. Cant. 5.

Ponite gemmifero frondentia serta metallo,
  Pulchra triumphales ponite sceptra manus,
Rex meus est JESUS: Rex formosissime Regum,

Tu mihi Dictator, tu mihi Cæsar eris.
Qui sceptri fulgore caret, qui luce coronæ,
Rex, ait, ille tuus? Rex erit ille meus.
Cui caput est aurum, manus est tornatilis auro,
Illius est Sceptrum, dextra; Corona, caput.

XXXIX.

In idem sacrum Canticum.

VItis eram; nostros carpebat nemo racemos:
Flumen eram; nostras nemo bibebat aquas.
Arbor eram; nostrâ nemo consedit in umbrâ:
Ductor eram; nostrum nemo tenebat iter:
Phœbus eram; nostro lucebat lumine nemo:
Pastor eram; nostras nemo secutus oves.
Quid faceret JESUS? Aurum placet omnibus: Aurum,
Ut placeam, posthac omnibus, inquit ero.

XL.

Veni de Libano Sponsa.

ET fugis, & fugiens clamas, Quid Sponsa moraris?
Non fugis, ut fugias: ut capiare, fugis.

XLI.

De Pullato & Linteato ALOYSIO.

QUem pullæ cernis squallentem in funere pallæ
Hunc nimius sacro terruit igne Deus.
Quid niveum, Pictor, pullo superaddis amictum,
Et tegis hibernâ torrida membra nive?
Hæc, ubi sidereos juvenis conceperit æstus,
A minimo Domini vestis amore fluet.
Perge tamen liquidas gelidâ nive spargere flammas;
Ut liquidum à flammis discat amare gelu.

XLII.

Pullatus post Prætextam ALOYSIUS.
Alluditur ad Mincium, hospitalem cygnis fluvium paternum ALOYSII *solum.*

VEctus oloriferi juvenis propè flumina Minci,
Ibat in herbosos Castilionis agros.
Hic nivei dominum cùm mirarentur olores,
Squallida

Squallida mutatâ pallia ferre togâ;
Pullatum flevêre ducem, visusque repentè
Plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atq; aliquis, Quin nos etiam nigrescimus, inquit,
Quando tam niveus sponte nigrescit olor?

XLIII.

Oculi B. ALOYSII *lacrymabundi.*

QUis modus, ô oculi, nimiis manare fluentis,
Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluvios liquidis abeunt duo lumina rivis,
Et lacrymæ gemini fluminis instar eunt.
Intereà medio fluitant suspiria luctu,
Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium, socii, naves & vela paremus:
Sunt, quibus in cœlum velificemur, aquæ.

XLIV.

B. ALOYSIO *consuetam meditationi horam impendenti Roseum imminet Sertum.*

PUlchra coloratis ubi pingitur Hybla rosetis,
Sicanias triplex colligit Hora rosas.
At modò quòd croceos religant tibi serta capillos,
Unde repentinis emicuêre comis?
Te Matutinæ pietas modò detinet Horæ,
Illa tibi vivo tempora flore ligat.
Quot tibi mille legent formosos Sæcula flores,
Unica millenas si legit Hora rosas?

XLV.

De eodem Serto.

IPsa Corona, rosa est puero? puer ânne Coronæ
Ipse rosa est? puer est ipse Corona, Rosæ.

XLVI,

B. ALOYSIUS *sacro lumine circumfusus.*

NOx erat, & posito juvenis requierat amictu:
Venit Amor; positâ se tegit ipse togâ.
Sic ibat! sic ipse nigrâ sibi veste placebat!
Sic erat in refluo plurima ruga sinu!
Intereà tacito vestes uruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces.

Manè

Manè vigil positos juvenis repetebat amictus,
Et circumfusæ luxit in igne togæ.
Non miror juvenem tacitis arsisse favillis;
In tacitas, miror, non abiisse faces.

XLVII.

Oculi B. ALOYSII.

BIsgeminos olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frænare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nusquam mittere velle manu:
Et chalybum nodis, & aheno vecte solebat,
Et vigili clausos sollicitare serâ.
Parva tamen caris custodia visa lapillis,
Quæve moram furto tollere posset, erat.
Ergo pro geminis ALOYSI munus ocellis,
Accendit geminas casta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, custodia gemmis
Firmior esse potest, tutior esse nequit.

XLVIII.

Lilia manu præfert ALOYSIUS.

HÆc, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Unde verecundas explicuêre comas?
Non generant similes Pæstana rosaria flores,
Nec simili Pharius messe superbit ager:
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis,
Nec parit æquoreis pulsa Carystos aquis.
Cùm nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget è castâ lilia nata manu?

XLIX.

PETRO MALASPINÆ *Rectori Florentino Societatis* JESU.

SCitata est flores nuper Florentia: cingat
An bona spina suas, an mala spina rosas?
Optavêre malam, tangi quæ fortè volebant:
Nam mala tacturos pungere spina nequit.
Optavêre bonam, tangi quæ fortè negabant:
Nam bona tacturos pungere spina solet.
Sic demum variam clausit Florentia litem,
Esset ut alterutris affixa spina Rosis:
Nullus ut has tangat, tangantur ab omnibus illæ;
Sit bona Spina Malis, sit Mala Spina Bonis.

L. De

L.

De capto OROMUSIO,

Quæ urbs vulgò ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

ANnulus est Orbis, pulcherrimus annulus orbis,
Indutus digitis Lysia pulchra tuis.
Non tamen ille fuit pulcher sine divite gemmâ;
Dives OROMUSII nam sibi gemma fuit.
Gemma fuit, non est: subiti nam turbine belli
Nuper Erythræo perdita gemma luto est.
Ergo tuam quæres pulcherrima Lysia gemmam
Inter barbaricos Persica busta sinus.
Ecce meos (inquis) poscunt mea regna lacertos,
Ecce meas poscunt Chinica claustra manus.
Non opus est humeris: OROMUSIA gemma videtur:
Ipse satis pollex, ut capiatur, erit.

L I.

JOANNI DE LUGO, *dum post morbum ad intermissam de Pœnitentia doctrinam rediret.*

FErtur inornatis nuper Metanœa capillis
Flesse, repentinâ cùm raperêre febri:
Fertur & indomito frœnos laxasse dolori,
Et lacrymis madidos exhibuisse sinus.
Cùm rursus domito repetis tua pulpita morbo,
Fertur inornatas dispofuisse comas:
Et domitos hilari risu frænasse dolores,
Et lacrymis vacuos explicuisse sinus.
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipsæ
Si gaudent Lacrymæ, ridet & ipse Dolor?

L I I.

Ad PONTILIANUM.

E Templis quoties redeo, Paulive sacello,
Occurris reduci, PONTILIANE, mihi,
Ac subitus quæris: placuêre palatia Pauli,
Et Pelusiacâ secta sacella Pharo?
Cùm dixi nitidis placuisse palatia tectis,
Et placuisse suis ardua templa tholis;

Tu rursum, fontesque tibi circosque placere,
Vastâ placere crepas amphitheatra tibi.
A placitis cessa, ne Roma Placentia fiat:
Ipse Placentinus ne videare, tace.

L I I I.

AUGUSTINO VIVALDO *primùm in Lithuaniâ, ac deinde Romæ Provinciali Præposito Societatis* JESU.

CUm te Parthenope Patrem, cùm Parma vocaret,
Optaretque suum Trinacris ora Patrem;
Roma suas dominis mundi de montibus arces
Prospicit, & studiis invidet una trium.
Quid faciam? Parmæ cedam? Trinacria flebit:
Parthenopæ cedam? Parma queretur, ait.
Trinacriæ cedam? Siren & Parma querentur.
Quin potiùs tantum fortior ipsa Patrem?
Cedite jam Natæ, Matri concedite Patrem:
An non vester erit, si meus, inquit, erit?

L I V.

De timido A N S A F U L V I O.

DUm bellicosus nuper A N S A prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites triumphalis
Jam cœna vobis præparatur in Cœlo.
Dixit: sed ipse jam moventibus signis,
Et buccinarum tympanique rumore
Perterrefactus, ordiente Bellonâ,
In civitatem primus A N S A profugit.
Interrogatus inde, cur fugam mallet,
Et cur ad astra nollet ire cœnatum?
Hac luce, fallax inquit A N S A, jejuno.

L V.

AUGUSTINO VIVALDO *Præposito Provinciali Romano Societatis* JESU.

CUm te nuper Honor liquidis circumvagus auris
Altus inauratis insequeretur equis;
Trans Alpes Helicenque volas, ubi prensus Honori
Dignaris meritâ Littava fræna manu:

Cùm

Cùm tamen ingratos aſpernareris honores,
Italâ feſtinâ corripis arva fugâ.
Hic Latias iterùm caperes cùm juſſus habenas,
Et victus meritis erubuiſſet Honor;
Non pudet à merito, dixit, me præſide vinci,
Sed vinci toties à fugiente pudet.

LVI.
Ad PLAUTUM.

Sive peregrinas mittam tibi, PLAUTE, Camœnas,
Sive Meduſæis fuſile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
Nec meliùs magno cum Cicerone loqui.
Non poteram meliùs? laus hæc mihi falſa videtur
Quæve vel inviti ſtipitis eſſe poteſt.
Laudari puto me meliùs potuiſſe, ſed à te
Laudari meliùs non potuiſſe puto.

LVII.
Mater NERONIS *ad* NERONEM.

Quò gladium vibras? utero, mammiſne minaris?
Ah reprimat cæcus barbara tela furor!
Lactabam mammis, utero te, nate ferebam:
Dignus erit veniâ, forſan uterque locus.
Erramus, qui te miſeras malè fundit in auras,
Dignus uterque mori: Cæſar utrumque feri.

LVIII.
Eloquentia FRANCISCI *Cardinalis* BARBERINI.

Qualis odoriferi per aprica roſaria Pindi,
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ:
Talis Apollineæ Procerum doctiſſime linguæ,
Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ poſuêre ſilentia Cirrhæ,
Victaque Pegaſeus comprimit ora liquor.
Sæpè loqui docto poſſit cum Principe Roma;
Diſcet ab egregio Principe Roma loqui.

LIX.
Ejuſdem ſacra Poëſis.

Cùm tibi Pierios velaret Purpura crines,
Viſa ſibi raptis Laurea flere comis.

Illa

Illa fuit nostris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura, cede comis.
Risit, & è summo respondit Purpura vultu:
Cingo meas, inquit, Laurea, cingo comas.
Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit, Purpura Regis erit.

L X.

Ad Adm. R. P. MUTIUM VITELLESCUM *Præpositum Generalem Societatis* JESU.

EXcubat in medio tibi pulchra Modestia vultu,
Et niveus roseo regnat in ore Pudor:
Simplicitas oculis, sacrâ Facundia linguâ,
Ridet in ingenuis Gratia viva genis:
Majestas humeros, placidam Clementia frontem,
Pura verecundus pectora Candor habet:
Præ foribus famuli, video famulæque morantur:
Virtutem Dominam quis neget esse domi?

L X I.

Cerea NERONIS *effigies in abdito reposita.*

DUrus & in molli figit NERO vulnera cerâ:
Mollis & in duro cera NERONE furit.
Cerea quid frustrà Solem devitat imago?
Ipse suo iratus diffluet igne NERO.

L X I I.

In ceream Pueri JESU *effigiem.*

EXprimit & verum mentitur cera Puellum,
Et docet & verâ fallit imago notâ.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat;
Et quas ille genas, has gerit illa genas:
Tu tamen his oculis, hoc vultu luderis hospes.
Id fieri possit quâ ratione rogas?
Materiâ peccat, non peccat imago figurâ:
Cerea materies, melleus ipse fuit.

L X I I I.

In maritimam Pali munitionem Ducum URSINORUM.

PUlvereis simulant dum rauca tonitrua flammis
Martiaque artifici fulmina nube ruunt;
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab undis
Sulphureo afflatum sustulit igne caput.

Ecquis

Ecquis, ait, nostri tranquilla silentia regni,
Et resides bello sollicitavit aquas?
Jamque sibi duci volucres ad fræna quadrigas,
Tritonemque cavâ prælia flare tubâ,
Armarique Notos Tempestatesque jubebat,
Et Thetin armatis vellere signa jeris;
Cùm procul URSINI fluitantia signa Gradivi
Prospicit impulsis velificata Notis.
Ursus erat signum, picto quà sutilis Urso
Pensilis è summâ carbasus arce fluit.
Heus, ait, inceptis Hiemes absistite pugnis,
Et vos cæruleæ ponite bella feræ:
Novimus excussum jaculantia monstra profundum
Quæ fera concepto mugiit igne, nova est.

LXIV.

Ad COSMICUM DE QUINCTO.

MUlum QUINCTUS emit: sed cæcum, COSMICE, mulum.
Unum oculum mulus non habet: ille duos.

LXV.

De LUDOVICO XIII. *Galliarum Christianissimo Rege:*

Cùm primo Regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuisse percrebresceret.

LUdo vices, LUDOVICUS ait, Mars risit; &, Ohe
Lude meas, inquit, Rex LUDOVICE, vices.
De puero, ni Rex esses LUDOVICE, vererer:
Et puer, & Rex es; regie lude puer.
Jacta Rupellani cecidit simul alea belli,
Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices, ut sunt tibi prælia ludus:
Sic LUDOVICE, tibi vincere, ludus erit.

LXVI.

Libellus de Pietate Christianâ laudatus.

PIETATIS iste est liber;& auctoris tamen
Nomen tacetur: ipsa conscripsit, reor.

LXVII.

Ad TIMANTEM *Pictorem.*

PInxisti pulchrum pulchrâ cum Matre Puellum:
Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.

Pictorem MARIÆ meliùs vis pingere LUCAM?
Quis scit an errores corrigat ille tuos?

LXVIII.

De A. PERSII Satyris.

VIs PERSII tetricas videre noctes?
Auditor lege scripta, lector audi.

LXIX.

Tumulus conjugis PAULI SAPIEHÆ duos inter equites hastatos.

QUis jacet hic? magnâ magnus de stirpe SAPIEHA.
Quis propè? SAPIEHADES sunt prope signa nurus.
Quo clarus conjux? clarissimus omnibus: armis,
Pace, fide, patriâ, religione, toro.
Quid certant equites? certant, quis vivere possit,
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

LXX.

In cothurnatum Gallicum.

VEctari rauco pudor est tibi, Gallice, curru?
Cur ergo rauco non pudor ire pede?

LXXI.

Ad JOANNEM CAROLUM CHODCEVIC *ducem Exercituum Poloniæ adversus* OSMANUM *Imperatorem Turcicum: Cùm Gymnasium inviseret.*

SPernere si nolis vatis præsagia Musæ,
Nil in te juris, CAROLE, casus habet.
Vilneæ nuper dum mandat Apollo Thaliæ,
Grammaticâ nomen flectere lege tuum,
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæsitat, alget;
Hæc hilari tandem voce Thalia refert:
CHODKEVIC, ait, est indeclinabile nomen:
Robore bella gerit, Casibus ergo caret.

LXXII.

In stemma ejusdem W. literam duodecimam inversam.

MAgnus Alexander, Magnus Pompeius habetur,
Magnus habebaris CAROLE, Magnus Otho,

Scilicet

Scilicet hos Magnos Magni fecêre triumphi:
Te major Magnum, CAROLE, palma facit.
Perlege ftemma tuum: Vincis te, Vincis & hoftem;
Hic quæ terra legi non putat, aftra legunt.
Si dubitas: hoc ipfe Deo da ftemma legendum;
De cœlo Magnum Maximus ipfe leget.

LXXIII.

Ad ROBERTUM *Cardinalem* BELLARMINUM.

De piis de Æterna felicitate, & Gradibus, &c. libellis.

Quos SOPHIA MELECIA *Palatina magno ftudio paulò ante mortem evolverat.*

INgens gloria temporum tuorum
BELLARMINE, Pater beatiorum
Facundiffime cygne gratiarum:
Conatufque tuos, tuafque noctes,
Sanctæ pignora lucubrationis,
Victuros Pyliam libros fenectam
Palatina pio terebat ufu,
Nec torpere finebat, anguloque
Aut fegnes humili jacere menfâ,
Cœli delicias, gradufque cœli:
Queis, facrâ pariter tuaque pennâ,
Æternam referas beatitatem:
Et gemmantia templa nundinaris,
Lamentis, Gemituque, Lacrymifque.
Iftos illa diu legens libellos
Feftinabat, & omnibus lacertis,
Remis omnibus, omnibufque velis
Ad cœli properabat ufque portum.
Nunc denfis lacrymis laboribufque,
Et denfis lacrymis doloribufque
Cœli nobile nundinata culmen,
Formofis fpatiatur in viretis.
Quid dici melius beatiúfve,
BELLARMINE, tuis poteft libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXIV.

Ad CÆCILIANUM.

CUm modò MAGDALIOS cecinifles carmine fletus,
Et rapidos AFRÆ, CÆCILIANE, focos;

Continuò madidæ properata volumina chartæ
Ad nos perferri, CÆCILIANE, jubes:
Legi. Judicium quæris de carmine? dicam.
Digna fuit lacrymis MAGDALIS, AFRA focis.

LXXV.

De novo Gymnasii Florentini ædificio, cujus instauratio sub adventu CAROLI *Austriæ Archiducis cœpta.*

ARnus, an umbrosas inter liquidissimus alnos
Permessus Latiis luxuriatur agris?
Æsar, an Ausonias subterlabentia turreis
Flumina Castaliis vociferantur aquis?
Pindus, an audaces mediis in nubibus Alpes
Piniferis comunt frondea colla jugis?
Quidquid erit: veram referet Florentia Cyrrham
Quam novus Austriacâ condit Apollo lyrâ.

LXXVI.

SCAZON.

Aulam fugit ALOYSIUS.

FAllacis Aulæ pompa, criminum mater,
Quæ turbulentæ pulverem bibis pompæ,
Rituque semper fluctuantis Euripi
Et huc & illuc ambulando, cursando,
Confabulando, garriendo, ludendo,
Et usque & usque & usque consalutando,
Quotidiano mersa navigas cœno,
Centumque pictis curribus lutum rumpis:
Sis ô beata, delicata, formosa,
Morum Charybdis Aula, pectorum Circe,
Dolosa Siren, innocentiæ labes,
Fraudum satelles, officina fucorum:
Eas superbis semifulta lecticis,
Eas sereni luce pulchrior Phœbi,
Et per supinæ colla plebis incedas:
Habe venustos, aureos, capillatos,
Pictos, perunctos, deque scrinio totos
Anteambulones laudis & trahas pompæ;
Dum noster aulas ALOYSIUS vitet,
Centumque velis, & rudentibus centum,
Centum phaselis, palmulisque devitet.
Habe capaces patrimonii Scyllas,
Fundi Maleas, spongias crumenarum,
Onusta laudum plaustra, nominum rhedas,

Plenas jocorum; risuumque carrucas
Ineptiarum mille turgidos folles,
Quibus dolosæ ficta dona naturæ
Vultus Poëtas, & Poëtrias linguas
Fecêre dudum, susque deque vertêre;
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotiosa liminum saluratrix
Famelicorum turba circulatorum
Nugasque mille vendit, & locat risum,
Fraudumque frustis mille, mille fucorum,
Mendaciorum mille, mille nugarum
Suitque subsuitque mille centones:
Dum noster aulas ALOYSIUS vitet,
Centumque Phœbis, & Phlegontibus centum
Centum quadrigis Pegasisque devitet.
Illum citato præpes impetu Virtus
Supra secures Cæsarum, & Numæ fasces,
Regumque & omne culmen Imperatorum,
Undamque supra civium, & fori fluctus
Enavigantem, passibusque non tardis
Mortalitatis sæva jura calcantem,
Nimbosque latè, filiosque nimborum
Super cometas, rauca fulminum regna,
Puerperamque grandinum & nivis Lunam
Ad usque rerum vexit ultimos fines.
Ibi ille pulcher imperator astrorum,
Novæ beatus institor voluptatis,
Plenum sonorâ gaudium bibit ripâ,
Rerumque dulci naufragatur in ponto,
I nunc superba, delicata, formosa,
I dives aula: sis beata, sis pulchra,
Conchyliata, purpurata, sis magna:
Dum te inde noster ALOYSIUS ridet.

LXXVII.

Hyems transiit, imber abiit, & recessit. Cant. 2.
In immaturam mense Junio B. ALOYSII
GONZAGÆ *mortem.*

O Nix! ô niveis albentia colla pruinis!
O oculi, ô niveo lumina vincta gelu!
O niveæ cervicis hiems! O læve genarum
Frigus, & hibernâ roscida labra nive!
O niveæ crystalla manus! ô mite comarum
Vellus, & intactis alba pruina genis!
Ah! vereor, ne vere novos abeatis in imbres,
Dum celer æstivos Junius urget equos.

 Siste,

Siste, precor, Juni, crudeles sistite soles.
Hic minimo liquidus diffluet igne puer.
Non opus est flammis. satis est sibi dicat IE-
SUS:
Cessit hiems, imber cessit: Amice, veni.

LXXVIII.

Scazon de B. ALOYSIO.

JOcose Scazon, si quid hactenus mecum
Molli sub umbrâ populive laurive,
Lenisve buxi pampinive lusisti,
Valere jussis arbitrisque curisque
Mecum sub altâ feriare cupresso;
Mundoque versu simplicique dicamus,
Quid ille noster, ille civis astrorum,
Agit coruscis ALOYSIUS campis?
Non ille nostros ducit ampliùs soles:
Non hac phaselo corporis, levis Mundi
Tumultuoso fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos umquam:
Cœlum vocabat patrias domos semper:
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipsisque plenus carbasis anhelabat:
Huc æstuantes dirigebat antennas:
Huic alligavit insulæ suam navim.
Hic sempiterni vere cingitur Maij,
Hîc pervagatur elegantibus campis,
Hic rure cœli fruitur, & procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Crispas cupressos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedit:
Quà bruma nusquam, vel comantis Autumni
Tonsor November frondeum nemus radit,
Radétve calvos Januarius montes
Sed delicatos criniuntur in flores
Æterna prata: musici strepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus rivis:
Et limpidorum margines fluentorum,
Et hinc & illinc verberante se fluctu,
Et hinc & illinc invicem cachinnantur:
Manusque pulsu, vel volubilis plectri,
Obliviosa de silentii somno
Expergefacta sponte garriunt plectra:
Lenique subter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit agros: desides hiant Euri,
Et otiosis oscitantur in campis.

Hic

Hic ille noster, ille civis astrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,
Eunte pompâ siderum coronatur,
Solisque fulvâ totus ardet in palla.
Et nunc per arces cœlitum, per accessus,
Amethystinata templa, gemmeas sedes,
Et civitatis per forum Sioneæ,
Et fulgurantûm porticus platearum,
Calcat superbum siderum pavimentum.
Hic LAINIUM compellat, hic EVERAR-
DUM,
Hic lætus ambit BORGIAM salutator,
IGNATIOve flammeôve FRANCISCO
Enarrat, ipsa delicatior Suadâ,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoque longos MUTIO rogat Soles:
Mellisque rivos; balsamique miratur
Et gaudiorum, nectarisque, lactisque
Formosa pictâ stagna trajicit cymbâ,
Et delicato naviculatur in ponto;
Nanosque colles, hispidasque verrucas
Pulcherrimorum lustrat ilicetorum.
O gestientûm dulce siderum regnum!
Vestrum clientem, pro laboribus tantis,
Doloribusque, lacrymisque, curisque
Desideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe siderum, domus cœli:
Ridete, quidquid est domi Voluptatum:
Plorate, quidquid est foris Querelarum.

LXXIX.

JOANNIS CAROLI CHODKEVICII *Polonici Lithuanicique contra* OSMANUM *Turcicum Imperatorem Exercitus Ductoris, Statua in hortis Mediceis.*

QUem modò Threicii pulchrâ sub fronde triumphi
Marmoreâ spectas ponere bella manu:
Hic Asiæ populos, & flava Propontidos arma
Stravit, Abydenas depopulatus opes.
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri,
Dilectumque latus conscius ensis amat.
O nisi captivas vincirent marmora plantas,
Iret in hostiles libera dextra globos!

LXXX.

In tres Fluvios, Stemma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *dum Templum Collegio Societatis* JESU *Crosense extrueret.*

QUæ gemmantibus hinc & inde rivis
Currunt flumina? CHODKEVICIANÆ
Currunt flumina Liberalitatis.
Non tam divitibus superba ripis
Gaudet Lydia; non amœnitatum
Tellus mater, & elegantiarum
Felix Americe fluentis auri,
Quæ centum populis tributa solvens
Effundit facilem per arva censum,
Et crebro sata comit unione;
Quum quis Patria, Martiusque fulgor,
Et pictæ Superûm rigantur aulæ.
Hæc scis unde fluant fluenta nobis?
Ostendis CAROLI manum: sapisti.

LXXXI.

Dictum JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *cum Castra ad Chocimum in Daciâ contra Byzantinum Imperatorem moveret.*

VElox Fama malum tumultuosis
Dum prætervolat incitata pennis
Arces, oppida, rura, Civitates,
Ducentis canit, & canit trecentis,
Braccatis canit, & canit sagatis,
Hostem millibus imminere Turcam,
Et jam terga remurmurantis Istri
Securum superambulare Martem.
Addit, Bistonas, impiosque Thracas
Mistos innumeris venire turmis.
Hæc dum CAROLUS audit; Ut sciamus
Veri nuntia Fama num sit, inquit,
Hic hostem mihi computabit ensis.

LXXXII.

Statua M. TULLII CICERONIS *apud Magnum Hetruriæ Ducem.*

ORa Myron humeros Lysippus, lumina finxit
Praxiteles: vocem fingere nemo potest.

LXXXIII.

Pompa, quâ sacratissimum CHRISTI CORPUS *à Romanis Pontificibus ad D. Petrum deportatur.*

ÆLia cur tantis glomerantur compita turmis,
Et populi toto fluctuat unda foro?
Cur refluis fervent Vaticana palatia turbis,
Dardaniæque vomunt agmina mille viæ?
Quid juvat æthereis populos accurrere mensis?
Ut satiet populos, ambulat ipse Cibus.

LXXXIV.

PAULO PIMELIO *missum ex succino munus.*

QUæ placet ipsa sibi secretæ sidere formæ,
Ridet & arcanâ succina gemma die;
Supplicibus vulgò libanda dat oscula culmis,
Libandas stipulis pulveribusque genas.
Et me, PAULE, tuus rapit ad sua lumina candor?
Nimirum gemma es succina, pulvis ego.

LXXXV.

Lætabimur memores uberum tuorum. Cant. I.
Ad Sponsum cœlestem.

DIcebas te velle tuis me pascere mammis
Dum mea sollicitus pectora torret amor.
Clamabam: Mea mamma meum mihi manna ministra:
Nec tu præstò mihi, nec tua mamma fuit.
Adspicio Terras, & Cœlum: forsitan, inquam
Dextra Dei tellus mamma, finistra polus.
Risisti, dicens: Ipso te numine pascam.
Os utinam nobis Terra Polusque foret!

LXXXVI.

Reverendo Patri LEONI SANCTIO *Concionatoris munere functo, Româ discedenti.*

NEc potui Latiis altum te cernere Rostris,
Quassantémve pio conscia corda metu?
Ah saltem pro me, cui tanta potentia fandi,
Orator magni numinis esse velis:
An non id meritò possim te jure precari,
Cui meritò possim dicere, SANCTE LEO?

LXXXVII.
De Divino Amore.

Retia nectentem nuper mirabar Amorem.
(O quid non facilis fingere possit Amor !)
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea restis,
Aurea compages, aurea nassa fuit :
Aureus ipse fuit : sed dum sibi flumina desunt,
Heu mea quò vertam retia? dixit Amor.
Ad JESUM converte, Puer, tua retia, dixi ;
Ipse tibi fuerim piscis, & ille Mare.

LXXXVIII.
In Stemma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII: *Crucem Sagittæ implexam & Calci, Tria flumina, & Grypha pedibus gladium vibrantem.*

CRUX micat in telo CRUX altera calce coruscat :
Forsitan hæc Fortem nuntiat, illa Pium.
Aurea tergemino volvuntur flumina lapsu:
Ista docent Largum flumina forsan herum.
Felicem gestat felix avis ore lapillum :
Felicem dominum forsan & illa notat.
Quid dubitem Fortem, Felicem, & dicere Largum,
Cùm Gryps ad voces annuat Ense meas ?

LXXXIX.
In Gryphem, dum JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, *aliquot relictis cohortibus in Moscoviâ, ad regni Comitia abiret.*

Viderat Hyrcanis Moscovia Grypha pruinis
Ad Litavum tandem vertere rostra solum :
Ille ferus Gryphs, inquit, abit ; nil Ense nocebit,
Non ales rostro, non petet ungue Leo.
Non est, cur à te, quod flexerit ora, triumphes :
A tergo longa est cauda relicta : Cave.

XC.
In duas Sagittas terræ cœloque obversas.
Stemma illustrissimi EUSTACHII VOLLOVICII *Præsulis Vilnensis.*

Bisgeminos Petrus CHRISTO monstraverat enses,
Urbs raperet captum cùm Solymæa Deum.

Ferre cruentandum, clementia lumina, ferrum,
Ferre necaturas non potuêre manus.
Ultrices majora manus tamen ausæ parabant,
Ut tandem CHRISTUS dixerit, esse satis.
O si tunc geminas monstrasses, Petre, sagittas,
Quàm meritò CHRISTUS diceret esse satis!

XCI.
In duas easdem Sagittas.

Allusio in Cant. 4.

In uno oculorum, & in uno crine colli.

VIrgilius quondam, Telum facit Ira, canebat:
Tela facit, meliùs sed cecinisset, Amor.
Est oculus Telum: divino crinis Amori
Est Telum. quid non fingere possit Amor?
Est oculus, sed qui superas se tollit ad auras;
Est coma, deciduo quæ petit ima gradu.
Quis scit, an obversæ Cœlo Terrisque Sagittæ,
Hæc oculus non sit Præsulis, illa Coma?

XCII.
In easdem Sagittas.

ÆRis, & Argenti, & Ferri rude vulgus & Auri
Ibat ad Ætnæi jurgia fortè fori.
Lis fuerat, quorum posses, Vulcane, metallo
Digna VOLOVICIA condere tela manu,
Caussidicum vicit, Vulcano judice, Ferrum,
Factaque sunt forti Ferrea Tela viro.
Tum Faber ad socios operum: Sint Ferrea Tela;
Ipse mihi VOLOVIC aureus, inquit, erit.

XCIII.
Ad Illustrissimum HIERONYMUM VOLLOVICIUM, *dum Samogitiam ingrederetur.*

IPse suas ut te Samogitia sensit in oras,
Luserunt vitreo pulchra fluenta pede.
Florida festivas agitarunt rura choreas,
Lætitiâ madidæ personuêre domus.
Ocyùs ô Præses: si fortè venire moraris,
Huc venient campi, flumina, rura, domus.

XCIV.

XCIV.

In Soleam tribus insignitam Crucibus:

Stemma Illustrissimi & Reverendissimi STANISLAI KISZCÆ *Præsulis Samogitiæ.*

QUis tam concordi junxit duo robora nexu?
Quis Soleam socias jussit habere Cruces?
An quia KISZCANÆ monstrant insignia gentis,
Certatimque sacro laudis honore nitent?
An quia calcari cupiunt, humilesque latere,
A Domino morem quem didicêre suo?
O celebres, humilesque nimis! magis inter honorem
Dum nituêre, latent: dum latuêre, nitent.

XCV.

In tres ejusdem Cruces & tres Tubas.

KISZCA tuas dum cerno cruces, dum Classica cerno;
Sollicitat mentem terror amorque meam.
Cerno Cruces? ignis sancti me flammat Amoris;
Et dico: Mentis Crux medicina meæ est.
Cerno Tubas? timeo: Fors, inquam, bella parantur.
Sed cùm nulla sonent prælia, rursus amo.
Quid secura tuæ faciet Fiducia plebis,
O Præsul, si te diligit ipse Timor?

XCVI.

In tres Tubas ejusdem Reverendissimi Præsulis coeuntes.

CAtholicos sævis dum provocat Hæresis armis,
Innumeris parent impia castra Tubis.
Hæc Batavam, canit hæc Scotam, canit illa Britannam,
Et diversa sonat quolibet ore fides.
Non sic Catholicas hortantur cornua turmas:
Una fides terni consonat ecce Tubâ:
Quæ tam concordi sociantur classica cornu,
Impia castra, Tubas creditis esse? Tuba est;

XCVII.

XCVII.

In Ensiferum Grypha:
Stemma JOANNIS CAROLI CHODKIEVICZ
M. D. L. Supremi exercituum Ductoris.

HIc, qui supinos defluentibus plumis
Investit armos, & bicorporis plantæ
Effultus ungue rectus imminet cœlo,
Et letiformi Marte præliaturus
Explorat ensem providus duellator,
Non Atticarum flexili chorearum
Proludit orbe, non rotatili plausu
Reciprocante verberat solum plantâ:
Cuniculosis non Amazonum silvis
Inhospitales Arcton appulit gressus.
Sed è tropæis lætus imperatorum
CHODKEVICANAS transmigravit in ceras,
Suisque clarum stemma laudibus fulsit.
Nunc ad Poloni Martis æreos cantus,
Tubæque gratum murmur exsoporatus,
Formidolosos ense fulminat Turcas.
Avertat isthinc pervicax Hetruscorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias coturnices,
Vates columbos, augurésque cornices.
En certiora, Magne Militum Ductor,
Gryps Lechicorum signa dat Triumphorum:
Ut dum per auras fluctuante subsultu
Stat ludibundus, & velut theatrali
Pugil bipenne motat areâ ferrum,
Spectator ipse nesciat, Tuum Grypha
An præliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

De BB. AGAPI *&* CHRONIA *Virginibus & Martyribus, quæ sorores ob* CHRISTUM *carcere maceratæ, posteà in ignem missæ, sed inviolatæ, oratione ad* CHRISTUM *fusâ ad cœlum evolarunt.*

NIl juvat includi tenebroso carcere Divas:
Te meliùs, cæco carcere, CHRISTE, vident,
Nil juvat ignitis immergere membra caminis:
Ignoscit casto conscia flamma pedi.
Compositis ambæ venerantur sidera palmis;
Et feciâ Superûm culmina mente petunt.

De flammâ carcer, de carcere flamma meretur:
Flamma soror, carcer frater utrique fuit.

XCIX.

De S. LEONE *Pontifice, qui* ATTILAM *Hunnorum Regem in Italiam cùm copiis influentem monitu suo & oratione repressit.*

ATTILA Pannonicis populatur cædibus Alpes:
Obvia magnanimus tendit in arma LEO.
Adversâ gemini concurrunt fronte Leones,
Inde LEO Dacus, Tuscus & inde LEO.
Conscius ille sui, fera reppulit arma, furoris,
Nempe tuâ monitus maximè voce LEO.
O quem te memorem! quo Regem nomine dicam?
Ille LEO raptor, tu LEO Pastor eras.

C.

De S. ARDALIONE, *qui ex Mimo repentè Christianus effectus, sui testimonio sanguinis* CHRISTUM *confessus est.*

ARDALIO sacros deridet carmine ritus,
Festaque non æquâ voce Theatra quatit.
Audiit Omnipotens: Non est opus, inquit, hiulco
Fulmine, tam facilem Gratia vince virum.
Deserit illa polos, & deserit iste theatrum,
Et tereti sacrum volvit in ense caput.
Sic sic, inquit, abit nostræ Comœdia vitæ:
Terra vale, cœlum plaude, Tyranne feri.

CI.

De S S. BASILISSA *&* ANASTASIA, *quæ sub* NERONE, *linguâ pedibusque præcisis, percussæ gladio occubuerunt.*

FOrtis ANASTASIÆ comes est BASILISSA sorori:
Illa canit CHRISTUM voce, nec ista tacet.
Cæsareas utriusque sonus dum venit ad aures;
Vulnere lingua, simul pes utriusque, cadit.
Utraque sponte genu sinuato vulnere curat,
Et te prociduo poplite CHRISTE colit.
Irasci CHRISTO nescis improvide Cæsar!
Quem tacuisse velis, sic coluisse jubes.

CII.

CII.

De S. APOLLONIO *Senatore, qui lectâ pro* CHRISTI *Religione in Senatu Apologiâ gladio percussus est.*

CReber APOLLONIUM pronâ bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro.
Ætatemque canit CHRISTI; sanctosque triumphos,
Et Stygiâ nuper capta tropæa domo.
Sed tamen insontem mulctat sententia Divum,
Romanumque jubet tingere cæde forum.
Ne dubitate novo Romani credere libro:
Mucro stylus, sanguis littera, Roma liber.

CIII.

De S. ADALBERTO *Gnesnensi Archiepiscopo & Martyre, qui à Prussis lanceis remisque appetitus pro* CHRISTO *fortiter occubuit.*

SÆpè Tyras, ALBERTUS ait, & sæpè Tibiscos:
Istrum sæpè peto, navigo sæpè Salam.
Ah quando tandem stellantia littora visam!
Ah quando certâ sidera puppe petam!
Dixerat, & crudis Prussus dat vulnera contis,
Et creber remis pectora nauta quatit.
Utere jam remis, & largum funde cruorem;
His remis, isto flumine, vise Polum.

CIV.

Puer JESUS *totus desiderabilis.*

HYblæi rores,& Hymettia liba valete,
Pinguiaque Assyriis deflua mella favis:
Me trahit ille ferax sanctorum vultus amorum,
Ille verecundo vivus in ore pudor.
Cùm mea mens sacræ satiatur imagine formæ,
In desideriis pascitur ipsa suis.
O JESU, mea sola fames, mea sola voluptas,
Quàm sapis ipse, tui si sapit ipsa fames!

CV.

Vox dilecti mei.

AH ego tam liquidas surdus non audio voces?
Alter & infaustâ cantus in aure sonat?
Clamat, Ede, tellus: respondent æquora, Pota.

Vasta sitim faciunt æquora, terra famem.
Terra dehisce, cavis arescite flumina ripis:
Respuit & voces auris, & ora cibum.
Ut solo te, CHRISTE, frui possimque velimque,
Totus & os posthac, totus & auris ero.

CVI.

Imago Sanctissimæ VIRGINIS PLANCO *missa*.

Misi, PLANCE, tibi tenerum cum Matre puellum,
Deliciasque meas, deliciasque tuas.
Mittere nobilius, majus comprendere palmæ
Nil potuêre meæ, nil voluêre tuæ.
A me plura tamen si munera PLANCE, requiris:
Non à me, à donis plura require meis.

CVII.

De plurimis CHRISTI *Martyribus, qui navi vetustæ impositi, demersi sunt.*

DEgenerem linquunt tenebrosi carceris umbram,
Ut scandant fragilem mascula turba ratem.
Sunt illic merces, plagæ; sunt vota, rudentes;
Mors, pretium; virtus, prora; carina, salus;
Vincla, Fides; malus, pietas; suspiria, venti;
Spes, velum; remus, gratia; rector, amor;
Tunc Deus, His si navis, ait, mea cingitur armis,
Typhi tuam cœlo dejice, mitte meam.

CVIII.

De PALMULO *adolescente sanctissimo immaturè vitâ functo.*

VIxisti tibi, vixisti quoque, PALMULE, CHRISTO,
Longa tibi fuerat vita, brevisque DEO.
Semper vixisti CHRISTO; tibi, PALMULE, rarò:
Longa DEO fuerat vita, brevisque tibi:
Mortuus, es victurus: erit tua, PALMULE, vita
Longa brevisque tibi, longa brevisq; DEO.

CIX.

De S. SIMEONE STYLITA.

EST, inquit, SIMEON tellus mihi parvula punctum:
Quis velit in puncto, CHRISTE, movere pedes?

Ergo pedes posthac æternum stabitis, inquit,
Ne tam parva meum semita fallat iter.
Constitit: & stanti trigesima vertitur ætas,
Quæ tandem merito contulit astra viro.
Si tibi terra fuit punctum, sint circulus astra:
Jam lato choreas plaude per astra gradu.

CX.

CHRISTI *in Cruce vox*, SITIO.

AH sitio, clamas, Princeps pulcherrime rerum:
Non habeo pro te dulcia vina, siti.
Tu tamen, Ah sitio, clamas: dabo pocula, Sponse:
Heu mihi! sed misto pocula felle dabo.
Hæc, mi Sponse, bibe: quæris cui forte propines?
Ad me pro mundi, CHRISTE, salute bibe.

CXI.

De S. IGNATIO *Martyre, cujus in corde nomen* IESU *augustissimum aureis incisum Litteris, post mortem inventum.*

AUrea in IGNATI fulgent cognomina corde:
Hic tua tu tecum nomina, CHRISTE, locas.
Sparserat effuso Martyr cor sanguine: de quo
Aurea te referens littera facta fuit.
Unde potest fulvum mutari sanguis in aurum?
Sed tamen est sanguis Martyris: ergo potest.

CXII.

In gratiam MARTINI BADACH *ex Vilnensi Academia in Germaniam proficiscentis.*

SI te Theologum judex audiret Aquinas,
Ingenium Thomas diceret esse suum.
Si te oratorem facundo Tullius ore
Audiret, linguam diceret esse suam.
Quæ tua sunt, si forte, BADACH, tua dixeris esse;
Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

CXIII.

In tres Tubas, Stemma, JOANNIS RUDOMINA *Equitis Lithuani.*

TRes nuper Divæ, Bellona, Diana, Thalia
De RUDOMINÆIS dimicuêre Tubis.

Nostra

Nostra Tuba est, Bellona inquit, Tuba nostra, Diana, est:
Hæc, inquit, potiùs nostra, Thalia, Tuba est.
Audiit & Getico Mavors subrisit ab Hæmo,
Nil mihi cum vestris, numina docta, Tubis.
Vestra Tuba est Bellona, inquit, Tuba vestra Diana est,
Vestra Thalia Tuba est, sed RUDOMINA meus.

CXIV.

De morte CÆSARIS *N. qui scenicum dum lustrat cœlum, præceps inopino casu ad theatrum datus exspiravit.*

VIvus ubi roseum fulgor mentitur Olympum,
Et simulant vivas aurea tecta domos,
Ficta renidentis dum lustrat sidera scenæ,
Atque alacres CÆSAR fertque refertque gradus;
Pendula nitentes decepit bractea plantas,
Atque suâ quassum mole necavit onus.
Noxia Cæsaribus semper sublimia: quisquam
Ad superos veniat CÆSAR, & inde ruet.

CXV.

Idem loquitur de se.

FAlsa theatralis dum sidera miror Olympi,
Vera mihi, dixi, sidera pande DEUS.
Dum meus has LOIOLA Pater modò cerneret oras,
Putida, clamabat, quàm mihi sordet humus!
O mihi tam pulchri referemur morte penates!
Vera mihi referat, dum loquor, astra DEUS.
At quia mors aberat cœlo quæsita, cadendum
Ad terram nobis, ut moreremur, erat.

CXVI.

De eodem.

SCenica mentiti dum fortè palatia cœli,
Et dubio CÆSAR scanderet astra pede;
Aurea quæ falsi simulaverat atria cœli,
Scissa ruinosum tela fefellit iter.
Decepto ruit ille gradu; tragicique doloris
Ad sua materies ipse theatra redit:
Et JESUM vocat ore. Pii ne flete sodales,
Non ruit ex astris CÆSAR, in astra ruit.

CXVII.

CXVII.
De duplici SENECA: *ad* PAULUM.

DE gemino SENECA pugnat sententia Vatum.
Conveniet, si tu, PAULE, secundus eris.

CXVIII.
In PHILIPPUM *Rhetorem.*

NOn poterat jussus tria dicere verba PHILIPPUS:
Si vultis causam nosse, disertus erat.

CXIX.
De nobili adolescente in feriis Bacchanalium miserabiliter extincto.

SAltantes nuper mors viderat atra Lupercos,
Et se festivis miscuit ipsa choris,
Ebria perque domos saltabat perque plateas,
Morborum longo præveniente choro:
Hic uni juvenis dum fortè resistere vellet,
Ebria non meritum messuit ense caput.
Tollite de lautis juvenes convivia mensis;
Quis scit, an ex vestris non bibat illa Scyphis?

AD

A D

MAT. CASIM. SARBIEVII E SOCIETATE JESU LYRICORUM LIBROS EPICITHARISMA

SIVE

ERUDITORUM VIRORUM

AD AUCTOREM POEMATA.

Summi viri MATH. CASIM. SARBIEVII *e Societate* JESU *incomparabilem Musam* ERYCIUS PUTEANUS *admiratur.*

QUIS Mysta Apollinis novus? quis proximo
Accedit URBANUM gradu,
Threissa doctæ fila carpens barbiti,
Et Pindari ciens melos?
Romanus ore, natione Sarmata,
Cultissimi vir ingenI,
Ab axe flammam frigido SARBIEVIUS,
A nocte lumen invehens,
Vertit quadrigas orbitâ Phœbi novâ,
Nivesque mundi calfacit?
Aut sæcla barbaram exuunt æruginem,
Aut prisca redeunt sæcula.
Tantum potest, qui carmen aureum sonat,
Qui totus ipse est aureus;

Severa

Severa pangens dogmata Sapientiæ,
Castosque sermonis jocos:
Qui mella spargit & salem SARBIEVIUS,
Generosi honesti semina.
Si dignitati mixta amœnitas juvat,
Musæque flores fructibus;
Ridere tristem mente lætâ Palladem,
Ridere rugas dixerim.
Sic inter omnes præstat unus Sarmatas,
Inter Quirites Sarmata:
Unus Latinâ Pindarum vates Lyrâ,
Et aliquid URBANI exprimit.

Σπουδαίως ζῆν ἀεισον.

TERTIO HORATIO ET SARBIEVIO
Lyræ Latinæ geminis Principibus plaudit
MAXIMILIANUS HABBEQUIUS
è Societate JESU.

NUNC CAPIT REGNUM DUOS.

POrtenta Vatum! non patitur duos
Soles Olympus, stellifero licet
Atlante fultus; non amorum
Fert comites Hymenæus ardor.
Celso Melampus Taygeti jugo
Venatus aprum, dentibus invidis
Latransque frendensque involansque
Participes abigit molossos.
Clitumnus albam si videat bovem
Errare, tauri cornibus advolant
In bella, rivalisque pugnæ
Vulneribus fluvium cruentant.
Tædæ jugales, purpura Cæsarum,
Trophæa belli, dona cupidinis,
Et ambitus cretati honoris
Dividuos vetat ire fasceis.
Non fert secundum Cæsar, & æmulum
Pompeius odit; cum genero impius
Socer duellat; involant con-
sanguineis Aquilæ maniplis.
Fraterna Thebis funera dissident
Discorde busto. Sanguine tingeris,
O Roma, fratrum quando primi
Cæde malâ maduêre muri.
Unus subactâ Rex Asiâ potens

Dario habenas divitis imperî
    Secare Pellæus recusat:
        Non animo satis orbis unus.
OMNIS Potestas impatiens furit,
Consorte juncto; Lætitiâ salit,
    Consorte pulso, qualis ardet
        In vacuo basiliscus antro.
Portenta Vatum! nunc patitur duos
Reges bisulco vertice Phocidos
    Parnassus; & Reges Latinæ
        Sceptra Lyræ gemini tenebunt:
Unus sonantem natus ad Aufidum,
Alter rigentis margine Vistulæ.
    Ter euge, Castor, euge, Pollux;
        Vos Gemini, puerique Ledæ
Alterna vitæ fata rependitis:
Polluce, Castor; Castore, Castore
    Pollux beatus! regna Cœli
        Unanimes secuêre fratres.
HORATIANAM SARBIVIUS Lyram
Regnante dextrâ tradit & accipit;
    HORATIUS gaudet teneri
        SARBIVIO sua regna PLECTRO.
AUGUSTUS, unum Numen HORATIO;
URBANUS, alter SARBIVIO Deus:
    Hos BARBITI REGES adorant
        Ad numeros saliente chordâ.
Quantùm profanis sacra supervolant;
Minore major CÆSARE PONTIFEX
    URBANUS, AUGUSTO: triumphat
        SARBIVIUS meliore lauru.

JOANNIS TOLENARII è *Societate* JESU *ad* MAT. CASIM. SARBIEVIUM S. *Theologiæ Professorem.*

ODE

FAllor? Sarmaticis an novus arbiter
Plectri silvicolis carmina dividens
    Per confinia Thracum
        Terris reddidit Orphea?
Quisnam Pegaseæ crederet ungulæ
Rotandos latices gurgite Viliæ?
    Quis Teumessia Tempe
        Propter stagna Borysthenis,

Et

Et vatum Aoninm delicias nemus
Florens sub gelidæ plaustro Erymanthidos ?
Hæc miracula Phœbo,
SARBIEVI, tua dat chelys.
Cui nec prætulerit, quam Ogygiis vetus
Structis nobilitat fabula mœnibus,
Aut ad sidera vectam
Conjux Euridices lyram :
Quamvis mellifluí carminis artifex
Auritas modulis duceret ilices,
Formaretque canendo
Silvæ monstra puerperæ.
Certè flexanimâ tu potior chely
Cunctis imperitas : & fide Teiâ
Torques mentis habenas,
Suadæ laude superbior.
Nam seu Pieriâ Martem acuis tubâ,
Ignescunt animi condere nubilo
Thressæ cornua lunæ,
Byzantique securibus
Fœdatam Odrysio sanguine lauream
Disturbare manu : seu aliæ Hymettio,
URBANI que tiarâ
Signas mellea sæcula ;
Dum belli jaculis pungimur, ungimur
Doctrinæ liquido nectare, & efferi
Inter pila Gradivi
Hyblæis alimur favis.
At quis te in Libanum proripit entheus
Ardor Castalidum, dissimilem tui ?
Aut campos Galaadi, aut
Engaddi viridaria,
Sponsæ delicias dum Sulamitidis
Plectro sollicitas ? O quibus auream
Ex hortis Heliconis
Sponsi cæsariem rosis
Cœlestis decoras ! ut fidium tenes
Miraclo attonitos, dum artifici lyrâ
Pontum findis Erythræ,
Sternens Isacidis iter !
Ni me, SARBIEVI, ludit amabilis
Error, depereat jam citharæ potens
Jessides tua plectra,
Jessæusque nepos tuis
Applaudat modulis. Me stupor occupat,
Inter Sauromatas dum Boreæ accolas

Doctæ Phocidis hortos
Efflorescere conspicor.
Has rerum ancipites esse reor vices:
Nec vernis stabilis floribus est honor:
Nec mansura perennis
Claris gloria gentibus.
Nunc terras rosei fax Hyperionis
Latè conspicuis tollit honoribus:
Nunc caligine mersas
Nocturno sepelit chao.
Quandoque & studiis occiduas vices,
Excultisque vehunt tempora gentibus:
Spelæisque ferarum
Surgit lux sapientiæ.
Quondam Niliacæ lumina Mempheos
Densâ barbaries sub nebulâ premit;
Nec jam Bellerophontis
Thebas nobilitat liquor.
Jam nudis Helicon fabula rupibus,
Quid Pandioniæ mœnia Palladis,
Exculti orbis ocellum,
Doctrinæque sacrarium
Perlustro? Heu tenebris Cimmeriis latens,
Fatorum series! nil reliquum exhibet
Tanti nominis umbra,
Præter culmina cespitum.
Sic fatis placitum. Sed benè, quòd novo
Solatur radians lumine Carpates
Hæc dispendia lucis:
Pimplæisque opibus suum
Ditat nobiliùs Vilia gurgitem:
Et Pandioniis æmula honoribus
Gestit Vilna Minervam
Cœlo tollere præsidem.
Certè dum Sophiæ Mysta sacer fides
Docto, SARBIEVI, pollice temperas;
Nec facunda Lyceis
Pallas Sauromatûm deest,
Nec cœlo genitæ lux sapientiæ:
Sed nec Pierii gloria verticis,
Nec, qui proluat ora
Vatum, Castalius latex.

JACO-

JACOBI HORTENSII *è Societate* JESU *ad Lyram* MAT. CASIM. SARBIEVII URBANO VIII. *dedicatam*.

ITe, & Romuleos inter resonate Quirites
Carmina Sarbiviâ deproperata Lyrâ.
Ad nova septeni salient modulamina colles;
Tybris & auritas stare jubebit aquas.
URBANUSque aliquid de Majestate remittens
Ad pia reginas carmina mittet Apes.
His amat ille rosis & casto gramine pasci,
Otia pauca gravis dum finit esse labor.
O te felicem nimiùm CASIMIRE Poëtam!
Sic tibi propensum qui CAPUT ORBIS habes.
Hunc Lyra non meruit Venusini Vatis honorem,
Non ita Dircæum Pindarus urget ebur.
Hoc sciat Alcæus, digitos damnabit inertes;
Abdere se tenebris Lesbia Nympha volet.
Pierios dicent aliò fluxisse liquores;
Quin & apes sanctas carminis esse Deas.
Nobilis ô Vates! qui nectare potus ab illo
Permessum obscuri nominis esse facis.
Nam tibi nec Divos ea suscitat unda furores,
Non Aganippææ gloria pulsat aquæ:
Sed Magnæ mellis favêre ex æthere Matres,
URBANIque sacros exhibuêre favos.
Sed Veri sedes, & CHRISTO proxima virtus
Insolitam docti Carminis afflat opem.
Esse quid hoc dicas, nisi Numinis igne calere,
Spiritibusque DEI sollicitantis agi?
Esse quid immodicos nisi ducere nectaris haustus,
Et sibi præfixas non habuisse colos?
Grande tuæ ô pretium mansuraque gloria Musæ,
URBANI poterunt cui tholus esse PEDES!
At mihi si tanto fas quidquam appingere posti,
Aut signare aliquâ pendula dona notâ;
Non ego pro chordâ tenuem cantare cicadam,
Non aliud cupiam pectinis esse vice:
Sed fingam URBANAS illic sua condere mella,
Et dare pro cantu nobile murmur, Apes.
Picturæque brevi subscribam lemmate causam:
Tantus amor nostræ est, gloria tanta Lyræ.

LUCÆ DIERIX *è Societate* JESU *in Lyram* MAT. CASIM. SARBIEVII.

PAucula Mæonio meditabar ludere verſu,
Succinerem fidibus quæ CASIMIRE tuis.
Arripio longo diſtentos tempore nervos,
Filaque ſuſpenſæ pulverulenta lyræ.
Excutio, tendo chordas, adduco, remitto,
Exploro dubios pectine & aure ſonos:
At ſubitò malè compoſitis lyra diſſona chordis
Sic mihi confuſo eſt murmure viſa queri:
Quid teretes tentas obtuſo pollice nervos?
Deſine nos humili ſollicitare manu.
Muſa CASIMIRI altiùs altiùs extollenda eſt:
Illius in laudes non ſatis iſta chelys.
Nec tua ſufficiet lyra Pindare, nec tua Flacce
Sufficiet, quantus dicere, quantus hic eſt.
Ipſe ſibi vates ſolus ſibi ſufficit unus
Se capere, & ſolus ſe ceciniſſe poteſt.
Nil igitur CASIMIRE canam: nam digna cani te
Non poſſunt. dignè, tu potes, ipſe cane.

JOANNIS BOLLANDI *è Societate* JESU *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIUM *Pontificiæ Poëſios imitatorem.*

O D E.

DEſueta pridem tendite barbita, &
Virente rurſus cingite Laureâ
Frontem Camœnæ. rurſus, io!
Caſtalios feror in receſſus.
Atqui vetuſto ſquallida pulvere
Amor fuit defendere inertibus
Divûm Acta blattis, inque Patrum
Ferre novam monumenta lucem.
URBANUS hinc me MAXIMUS OPTIMUS
Ad antra Cirrhæ, & Pegaſeos ſpecus
Reducit, & novos calores
In gelidis animat medullis:
Dum quâ ruentis fata priùs manu
Suffulſit orbis, m[illegible] animat fides
Micante pulſu, quem ſecundo
Attonitus vehit amne Tibris;
Utraque terras & maria & latus
Utrumque mundi, ſolis & ultimi

Primi-

Primique limen, & remotas
Oceani emorientis oras,
Tulisse gaudet. En propior Polo
Quà flectit Arctos, Vistula corniger
Musæque cantu BARBERINÆ
Personuit glaciale littus.
Noster quòd isthic ludit Horatius,
Quòd lapsa retrò sæcula colligens,
Vocemque spiritumque Flacci
Pindarico jubet ire cantu;
Quòd inter Ursæ frigus, & hispidæ
Telluris oras turbinibus graves,
Et grandinum sonante fœtas
Progenie, CASIMIRUS, auras
Tepente Cœlo provocat igneas,
Terræque fibris promit aquas, quibus
Vel ipse Musarum bicornis
Gaudeat immaduisse Vertex;
Quòd ver beatum sentit Hiems; novo
Quòd victa cantu mollior incubat
Natura; quòd repentè nato
Germine luxuriantur horti;
Quòd mel, quòd udo Pierium fluit
De fonte nectar; nectar amabili
Quòd rore sudat; quòd vel uno
SARBIVII lyra tacta nervo
Quamvis feroces debilitat minas
Tumultuantûm fortiter hostium,
Et arma bellorumque nubem
Pulveream meliore miscet
Ludentis aurâ (si fatis assequor
Quod augurando mens canit, entheæ
Virtutis admirata numen)
Inde venit, APIS unde sanctum
URBANA nectar hausit, & æmulo
Horatianæ murmure tibiæ,
Terrasque mirantesque cœlos
Attonuit. calor omnis illo
De fonte fluxit. numinis hos tui
Afflavit æstus aura beatior
URBANE, dum sacrata gentis
Romuleæ juga lustrat hospes.
O quis volentem me quoque patrio
Excise cœlo, quis sinat in tuos
Me ROMA BARBERINA Colles
SARBIVIO comitem venire!

Subsiste Musa, & vota decemplici
Substringe nodo. angustior est sinus
Mentisque virtutisque nostræ,
Quàm penitis queat ut medullis
URBANIANUM ducere spiritum.
Unius hoc est SARBIVII: cui
Impune trans nubes *sereno*
Calliope dedit ire Cœlo.

GILBERTI JONINI *è Societate* JESU
Ad MAT. CASIM. SARBIEVIUM.

O Testudinis aureæ
Qui fila ingenuo pollice temperas;
Et solis Rhodopes jugis,
Aut in Sarmaticæ littore Vistulæ
Doctam sollicitas chelyn,
Quam prono toties audiit alveo
Tibris defluere immemor;
Et septem geminis non semel extulit
Echo Romula montibus:
Seu mundi dominas Principis insulas
Dicentem audierat pari
Tantis ingenio laudibus, aut Apes
Cœli roribus ebrias,
Quæ curâ artifici mellea condiunt
Puro nectare sæcula;
URBANI arbitrio Lechica principem
Cùm laurum meruit lyra.
Seu bellata gravi pectine diceres
Septem-bella-trionibus;
Audacemque acies ducere Martio
Nigrum pulvere Cæsarem, &
Gaudentem in mediis hostibus aspici:
Dum fatis melioribus
Iracunda parem dextra superbiam
Ferro vindice fulgurat.
Seu vinci faciles cedere Tartaros
Cogis indecori fugâ,
Dum victor rapido terga fugacium
SIGISMUNDUS equo premit:
Aut Lunæ Scythicæ sanguineum jubar
Formidabile Regibus,
Curvari facili circuitu vetat.
At quò te rapit insolens
Ardor fræna pati per vacuum æthera?
Dum cœlo Sapientiam

In terras facili carmine devocas,
Et caligine patriâ
Celari cupidam non pateris, piè &
Præclarè temerarius.
Cantas ætherei tela Cupidinis,
Et quæ non dubiâ manu
Castis pectoribus vulnera destinat;
Et tædis melioribus
Mentes virgineas urit; & aureâ
Certus figit arundine,
Extinguitque suis Idalias faces,
Nec cantus meretricios
Musas virgineâ ludere barbito,
Et castis fidibus jubes:
Quæ torvâ trepidus fronte legat pudor;
Quæ velata Modestia's
Et verso jugulet pollice castitas.
Clari gloria Phasidos,
Nec vates patrio degener Orpheo,
Et plectro & fidibus potens
Monstrandus digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ
SARBIVI, & Latiis fabula nobilis
Enarrande nepotibus;
Dicam (Roma licet torvior audiat)
Nemo pectine Romulo
Tentavit citharæ fila decentiùs.
Uni cedis Horatio,
Qui Musas Latiis montibus intulit;
Et, ni aurem mihi vellicet
Jam præjudicio fama potentior,
Et cani capitis nive,
Marcentes rigido vertice laureas,
Et myrtum quatiens manu;
SARBIVI fidibus, judice me, tuis,
Vates natus ad Aufidum,
Et primis citharæ cedat honoribus.

MICHAELIS MORTIRII *è Societate* JESU

IAMBI.

UT illa prima ter beata sæcula
Pater Satorque Temporum
Ter invidenda, ter dolenda, posteris
Sinu profudit ubere,

Diesque finxit & refinxit aureos
Sereniore laminâ ;
Brevi refugit, aureique geminis
Suave messuit decus.
Et inde mixta mortis ære livido,
Et obvoluta ferreo
Aheneoque plumbeoque vulnere,
Iêre retro sæcula.
Subinde læsa viliore surculo
Repullulare semina,
Solum rebelle senticeta prodere,
Luem maligna sidera,
Venena gramen, inquinata turbidum
Paludis unda poculum,
Ferasque silva, naufragosque navitas
Maris procella, grandinis
Flagella ventus, imbriumque lacrymæ
Quotidiana funera.
It annus alter altero nocentius
In omne degener nefas ;
Et aura mentis aureâ propagine
Imago prima Numinis
Homo fit umbra, fit propago plumbea,
Suoque nequior luto.
At omnis illa tam beata faustitas
Polo recepta creditur :
Soloque pulsa, spem fovere cœlicam
Lutique dulce tædium ;
Vel in canora commigrasse culmina
Biverticis sacrarii ;
Ubi crepante Pegasi sub ungulâ
Meri fluenta Nectaris
Parens Apollo temperare Vatibus,
Diesque semper aureos,
Et obstinata non perire sæcula
Lyrâ laborat aureâ.
Ubi novena cum parente Castalis
Inane murmur increpans
Ab amne pendet, & liquoris ebria
Suâve concinit melos ;
Clientiumque labra fonte proluens
Poëticique spiritus
Furore complet, aureumque faucibus
Dat imbibisse sæculum.
Paterna laurus ab loquace barbito
Perenne personat nemus.

Amœna

Amœna fata, pura, læta grandiùs
Tonante præloquens comâ.
Sed hæc fuêre. namque ficut aureum
Maligniore laminâ
Adulterantis æra prima germinis
Fremit perire fæculum;
Jugum bicorne, flos & umbra Daphnidis,
Et omne Phocidos nemus,
Et ipse Phœbus, & novena numina,
Et Hippocrena Pegasi
Peraruêre. vix ftetêre fæculo
Horatiana tempora;
Sub hæc virebat, inclytoque promicans
Poëfis alma vertice
Decus perenne germinabat, integros
Apollinis vicario
Lyræ tenente spiritus Horatio.
Sed hoc repentè condito,
Suifque fubter abdito rofariis:
Sub occidente laureâ,
Sepulchra vatis implicare carduos,
Rubeta pullulafcere,
Jacere nomen, interire gloriam
Biculminis palatii,
Et inter arma barbarumque militem
Situ pigro fenefcere,
Fidem rigere, lacrymare pectinem,
Chelyn filere cerneres.
Iêre luftra, ferreique temporis
Iêre multa fæcula.
Poëta nullus, aut Poëta barbarus,
Quid inter ifta ganniat?
At unus, alter, aut fubinde tertius
Horatiana barbita
Paratragœdiante ftrinxerit manu,
Cavo fragore turgidus,
Inane nomen ad lyram; quid obftrepat?
Et hoc per aftra circulo
Trecentiefque milliefque volvitur
Revolviturque Cynthius;
Suprema donec & polita vidimus.
Et erudita tempora;
Quibus rediffe Pegafo fuus vigor,
Suufque fontibus liquor,
Sororibufque ter tribus fuus decor,
Suufque laureæ color,

Suusque mille mille Vatibus calor,
Perennitasque credita ;
Et eliquante jam stupore plumbeo
Nihil morante ferrei
Furore Martis, æneoque verbere,
Dies notantur aurei.
Per arma regnat, horridosque turbines
Salus amœna temperat ;
Per arma Belga, Batavos per impetus
Amica ducit otia ;
er arma Scaldis, aggeresque perfidos,
Mosæque vapulans latus ;
Per arma Rhenus, heu ! per arma decolor
Novis probrosa cladibus ;
Cruentus Iter, impiumque sanguine
Mosella vorticem trahens,
Cruore mixta, tabidisque fluctibus
Fluenta Pegasi vehunt,
Et entheata mollius poëtico
Rigant calore pectora.
Per arma Gallus, & per arma Celtiber,
Per arma vivit Italus,
Et ingruentis hostici sub ictibus
Canit vel ipsa prælia.
Et est Maronis, est cliens Horatii ;
Habet Catullus asseclas ;
Et erūdita, casta, blanda, vivida,
Cedroque digna carmina,
Apollinisque non pūdenda barbito,
Eburneoque pectini,
Et aureo super futura sæculo
In omne sæculum ferunt.
Sed hæc nequisse, pro decore pristino
Vetusta pugnat ævitas,
Minore semper & minore dividens
Fluenta prima rivulo.
Novusque nemo sic Poëta natus est,
Ut illa prisca numina,
Horatiique Principem lyram pari
Secutus expleat lyrā ;
Sed impos artis, & canore dissonus
Stylo vacillet impari.
Quod unus ille (stringe livor impetum,
Fremente dente ringere)
Quod unus ille (vivat æviternitas ;
Io parate lauream,

Parate

Parate serta, myrteaque textile
  Ligate lilium comâ)
Quod ille SARBIEVUS unus unicus
  Libro peregit unico.
Hic omne quidquid est Poëta vel fuit,
  Metro volante transilit;
Horatioque, Pindaroque par (procul
  Metu cadentis Icari)
Per ora currit, & per astra volvitur,
  Supervolatque sidera;
Polonus ille certus aridam novo
  Replere fonte Castalin;
Et obsoleta nobilis Bimontii
  Refabricare culmina;
Polonus ille per Borea frigora
  Acinacesque Thracicos,
Beata Veris atque Pacis otia
  Perennè Vatibus novans,
Per efferata Martis ære sæcula
  Dies reducit aureos.

SIDRONII HOSCHII *è Societate* JESU *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIUM ELEGIA.

Romanæ fidicen citharæ, qui sidera præpes
  Visis, & ignavam FLACCE relinquis humum:
Pace tuâ, quamvis nec certiùs alta Cleanthis,
  Nec fuerit Samii lingua locuta senis;
Semita Dircæi non est tamen invia cygni,
  Ivit & hanc pennis repperit alter olor.
Nec minus est auræ, quà se levat æmulus ales,
  Nec spatio nubes inferiore secat.
Par abit, & forsan cursum sublimiùs urget;
  Et quò non potuit PINDARUS, ille volat.
Nec malè ceratis ad sidera nititur alis,
  Nec dabit æquoreis flebile nomen aquis.
Ætherias animas testor, Zephyrosque, Notosque,
  Et quæcumque sacros detulit aura modos:
Si tua, SARBIEVI, sperasset carmina (quale
  Non fieri meritò posse putavit opus)
Pindaricas laudes pressisset HORATIUS; & tu
  Materies illi, primaque cura fores.
Felix, credibili major quem concitat ardor;
  Judicium superas Vatis & Orbis idem.

Non abit in pejus ſemper vitioſior ætas,
Nec quamvis ſemel eſt ferrea, ſemper erit.
Se fugit hæc certè, priſcum que recurrit in aurum.
Illa eſt carminibus gloria parta tuis.
Hæc ego vos, Muſæ, veſtroque in monte virentes
Jam pridem lauros edidiciſſe reor.
Hæc ubi cantantur, nec ſaxa, nec æquora ſurda,
Nec ſunt indomitæ turba timenda feræ.
Vos eritis teſtes Getico ſub ſidere cautes,
Quique Lycaonio Ponte ſub axe jaces.
At neque ſola videt properare POLONIA rupes,
Mirantéſve tenet VISTULA ſolus aquas:
Et Rhodope, & ſcopulis veniunt plaudentibus Alpes,
Nullaque non montes gens videt ire ſuos.
Hæc Rhodanumque Padumque tenent, & carmina Rhenum
Oblitos notas, ut priùs, ire vias:
Hæſit ſæpè Tagus, fulvaque reclinis in urnâ
Dixit: Eunt auro puriùs illa meo.
Sæpè aliquis nullâ vates hæc legit in umbrâ,
Et circùm viridis protinus umbra ſtetit.
Cui licet, hæc gelidâ nemorum ſecurus in umbrâ;
BELGA ſed heu! lituos inter & arma ſonat.
Si ſic in patriis cantaſſet montibus Orpheus,
Cum ſilvis meliùs ſaxa ſecuta forent.
Promptiùs Aoniam lapis aſcendiſſet in arcem,
Evectus numeris, magne Poëta, tuis.
O quantò Delphin perniciùs ille nataſſet
Per mare, tam blandæ raptus amore lyræ!
Hæc animum certè mihi ſic demulcet, ut illum
Auferat, & memorem non ſinat eſſe ſui.
Sæpè fui, ſeu vaticinans, aliena locutus,
Et fuit abrepti carmen in ore tuum.
Sæpè locuturus diuturna ſilentia feci,
Aut tenuit medios lingua repentè ſonos.
Mens abit, & ſubitò tacitum mirantur amici;
Me rapiunt numeri, cygne canore, tui.
Sive jubes in Threicium capere arma tyrannum,
Pœne minax digitis ſumitur haſta meis.
Sive ſuper nubes ſublimis & æthera tendis,
Sollicitat noſtros protinus aura pedes.
Sive per Auſonios ſpatiaris lauriger hortos,
Me Zephyri & Floræ regna ſubire puto.
Seu mœrente canis teſtudine flebile carmen,
Palleo, nec fletu lumina noſtra carent,

Seu tristes hilari solaris pectine curas,
    Defluit ex animo cura dolorque meo.
Sive pios castæ suspiras mentis amores,
    Urimur, ardentes sunt tua verba faces.
Denique me formas subitò convertit in omnes
    Qualiscumque operis pagina lecta tui.
Hoc est & volucres cantu, fluviosque morari,
    Hoc est acriâ ducere saxa viâ.
Hoc est fulmineas auferre leonibus iras.
    Hoc agnis rabidos conciliare lupos.
Pegasides Divæ, vestro date debita Vati
    Quæ possint Clarium certa decere Deum.
Quid precor? exiles lauro redimite poëtas;
    Vos mihi, si merui, nectite serta Deæ.
Nam tua, SARBIEVI, cùm silvæ plectra sequantur,
    Ad crines properat laurea sponte tuos.

NICOLAI KMICICI è *Societate* IESU DITHYRAMBUS.

NAm me quis melior corripiat calor?
Jam tollor Ales trans liquidum æthera,
Canisque pæter nubibus hispidas
Sublimis oras, irretorto
Splendidè pernix oculo, revolvi
Immodicum gyrabilis orbis
Crystallum adspicio; nec piger impetus
Ardor in celsas vehit usque sedes,
Abjungitque animum corporeæ morâ
Molis, & pennas timidas resolvi
Insolitâ subter levat aurâ.
Ut volui placidi sedulus ætheris
Tranquillas vigilum Currus in ignibus
Siderum rotas agit!
    Audimus? an nos ludit amantium
Ignium cantus? solidos ad orbes
Nam repercusso recinit jocosa
Rursus imago.
Audimus? resonant carmina non priùs
Accepta æthereis choris.
    At quò perpetuis aurea sedibus
Sidera migrant! nec labor, ultrò
Sequitur rapidum temo Booten.
Jamque & Virgo venit vecta curulibus
Quæ niveis flavam digitis exercet aristam.

Liberis

Uberis neque impotens
Nec parca glebæ, aut dulce nitentium
Florum, quos Siculis fœta Favoniis
Hyblæ jugera nutriunt.
Illam mellilegæ cœlibe murmure
Adstipant animæ, & suavibus attonant
Circum susurris, & loquace
URBANUM repetunt voce, per aureos
Atlantis orbes, atque volumina
Machinæ decemplicis.
En Herculei stella leonis
Superbiore concutit flammas jubâ
Magnumque spirat Sarmatici decus
PRINCIPIS, & profugam repulsi
Cynthiam Thracis, viduasque cæsi
Concavi amissis pharetras sagittis.
Quis ille torvas fronte jacit minas
Semifer, & veterem servat sub pectore Achillem;
Altaque quondam quos monitus dedit
Secum revolvit mente; per improbum
Ut mundum armigeram circumagat ratem
Immunis, & fati dolosas
Effugiat sine lite Syrtes.
At vos minorum lumina gentium
Plebesque haud humilis beati
Imperii, ardentes revocate densarum
Undas stellarum: venit ecce
Mavortis ignis, cujus ahenea
Fumant ingenuis arma vaporibus,
Et pulchra belli vivit in igneâ
Tempestas facie; ut jam capulo manus
Respirat, pronasque ad carmina porrigit aures,
Turbidùm lætatus, ut obsoletos
Rubiginosi sordibus otii
Dardanos enses revocari in orsus
Audit avitos.
Quis mirante Polo, quot properent faces,
Pulchrosque stellarum tumultus,
Dum trepidant, numero reponat?
Sequuntur populos agglomerantium
Ignium, non hæc sine destinatis
Gaudiis fiunt, trahit & sequestras
Larente motu lampades voluptas.
Sæpè dum pectus taciti fatigant
Cupidines, & conscii calores,
Prodidit murex inopinus oris.

Non ſolus orbes Aligeri impetus
Urget, cadentis ſive obitus ſuper,
Seu prima ad cunabula Solis:
Aſt incluſus Amor ſæpè decemplicem
Intus agit molem circùm verſatque ſequacem.
Eamus, aſtrorum alipedes choros,
Utcumque labuntur, ſecuti.
Ut mihi percuſſis ſalierunt pectora fibris!
Quis hic canoro barbito moratur
Detinetque ſidera?
Agnoſco voces, noſco ſonantium
SARBIEVII errores digitorum,
Pectinis & laudabile murmur.
Ut prona aſtrigeræ domus
Plebs aure arripiunt ſonos!
Et nixa avidis ſidera flammis
Conſumunt totas cantantis in ore medullas!
Ut cervice ſiniſtrâ
Acclinis, melior Threicii alite
Carminis, æthereos lyræ
Committit ignes, ſeu quibus Arbiter
Terræque Cœlique ictus amabili
Longùm laborat in Charybdi:
Sive ut Virgineos Amor
Summâ parte animos nectaris imbuat,
Non erubeſcendaſque flammas
Caſtis verſat in oſſibus.
O vatem nimium DEO!
O dulces ſtrepitus, ô benè Cœlitum
Gaudia digne Olor occupare!
Tibi ſeu citatus inter
Langueſcit Zephyrus flexanimas fides,
Seu bellicoſo fortior æthere
Immugit ſonus, aut clangit in auribus
Heroum, quoties aut adamantinum
Mavortem memoras, aut reſides novorum
In orſa bellorum reſorbes;
Reſpondent tacitis ſidera nutibus,
Incenſoque magis vota cupidine
Seſe in carmina porrigunt.
En APES circum tibi BARBERINÆ
Tempora alludunt; tibi nectar omni
Abditum Cœlo properant: ſed illæ
Dulcius ore tuo lucrantur,
Tenduntque cellas ut ſitientibus,
Mella ſæculis nova,

Quêis

Queis & æternæ ambrosiæ Deorum,
Et quæ minister Phryx puer æthere
Miscet capaci blandus amystide,
Deterioris
Damnata notæ Massica cedunt,
Judice Mundo.
Hæ celso quoties cardine defluæ,
Innuptæ volucres nota Palatia
URBANI repetent, ut solitis suum
Pontificem relevent susurris:
Latè dispositis ordinibus, super
Aut mixtam nebulis comam
Cupressum, aut vitreo margine fontium,
Per myrtos, per & aureas
Rosas, & caltas liliumque densum,
VRBANO referent tuæ
Quem citharæ addidicêre cantum.
Hic ille, sudo dum fremit aëre
Mellita pubes, & repetit tuæ
Nectar Thaliæ, non Caleno
Sobrius accipitur Lyæo
Gratiùs. nullis ita fervet uvis
Candida Naxos alumna Bacchi,
Quas BARBERINUS duceret uvido
Nectare SARBIVII priùs.
Cedunt Eois intonatæ fluctibus
Conchiliorum deliciæ breves;
Cedunt & Afris quas alit in jugis
Benigna tellus alites,
Mullique stultæ damna pecuniæ,
Et scarus fatuo pretiosus auro,
Quoties mensis accinet illis
Sarmata cycnus.
Audimus? (atræ cedite lividi
Cociti nebulæ, quas Notus invidiæ
Halante Ditis de palude
Eductas, avidis obstruit auribus)
Audimus? ut jam pectine concita
Illa terrarum Superûmque custos
MAJESTAS, solio Vatem dignatur ab alto:
Subsequi nostras, ait, ô Poëta
Non piger chordas, facilisque Cynthi
Suffecisse DEO, fers medius gradum
Nostrique, Apollinisque.
Servabis ergo tu benè mutuis
Fidum pectus amoribus,

ponti-

Pontificisque & Vatis amicus
Æterna reges tempora lauro.
Vix ominato vox ea murmure
Vulgata totis diditur Italis,
Quà tauriformis Rhenus & Albula,
Quà ferus undas Bætis in æquora
Ibera volvit, nec paterno
VISTVLÆ cessat geminare nomen
Fama Poëtæ.
Continuò ingentes animæ, decora alta, vel Tiaræ
Vel sceptra parvo quos populo eximunt,
Venam benigni protinus ingenî,
Sive ille certis verba legibus liget,
Seu velit aureæ
Liberas linguæ reserare ripas,
Attonito stupuêre sensu.
O Vates, placidos fortiter occupa
Portus. ò quid agis? jam nova puberis
Vulgi fluctuat unda:
Tu mentis ultra culmen & ingenî
Evectus, expertusque, raris
Auditum enarrabis ACVMEN.
Clamatur! auræ plausibus assonant,
Plaudit totis Roma Lyceis.
O quos tunc tibi TARQUINI
Sensus de tacitis ossibus eduxit anhelitu,
O quos ODDO tibi?
Quos tibi PETRUCCI, quos GODE-
FRIDE tibi?
Aut quisquis Lechicum pronus in Orphea,
Et morum facilis, dives & Ingenî?
Utcumque pubes Romula nobiles
Ardet per artes, SARBIEVIVM sonat,
Et sibi sæcula retrò,
Quæcumque magnis vatibus tumebant,
Seu sale lætas spargere mentes,
Seu Lesboa lubet tendere barbita, &
Voce ciere viros, & pulchris funera in armis
Dicere, in uno Dardana pubes
SARBIEVIO revocata gaudet.
Quis me tunc Italo sub Jove poneret?
Vt magnos fremitus inter, & auspices
Clamores, aliquis tuus
Monstrarem pariter manu,
Quo duce fontes petii Cyrrhæ,
Et præcipitis juga Parnassi,

Longè

Longè antecedentem secutus.
Daphnides lauri, quibus impeditus
Aurea Vates tempora tollit;
Thespii montes, & amica Musis
Unda Pimplæ, volucris Bellerophontis
Ungulâ excussi latices volante,
Quorum non expalluit haustus
SARBIEVIUS, faciles colono
Favete vestro; quosque velit jugis
Sistere Pieriis, pronos submittite colles;
Ite florentes animæque magnæ
Passibus lætis, Juvenes, patentem
Irrumpite audaces Heliconis arcem,
Doctarumque hederas præmia frontium
Vittasque lauri avellite postibus,
Assurgente choro Dearum.
Nunc tempus arcâna Aonidum pede
Lustrare regna, atque irrevocabilem
Ætatis occasum, & facilem emori
Vitam, Pieridum sistere munere;
Et longum diffundere in ævum
Magni nominis Ortum.
At nos lentæ animæ, dum super ardua
Mentis pennigeræ vos rapit impetus,
Et tantas Aquilæ subitis alas
Dantis se in spatia ætheris
Et liquidum per inane Cœli;
Seu molles Elegos littora ad hospita
Fingemus patrii fortè Borysthenis,
Arguto Iberam seu sale Bilbilim
Provocabimus rudes:
Aut, si quando calor fortior incidet,
Simplici chordas quatiemus œstro.
Vobis, dulcia pectora,
Seu manè Phœbus surget ab æquore,
Seu sera lassum Doris in humido
Componet ostro, ritè vocabimus
In vota cœlum, ne benè præpetem
Abrumpat mora cursum:
Ne Ductor Ales vester in avias
Sublatus Auras, non sine conscio
Agmine, vel vitiis iniqui
Laboret astri, vel supino
Aëre dejiciat caducas
Lentior alas.

GUILIELMI BOLMANNI *è Societate* JESU *ad* MATH. CASIM. SARBIEVIUM *sacri adversus Turcas belli hortatorem.*

AUdiimus? quænam illa alto generosa canôre
Aut Martis longè sonuit chelys, aut tuba Phœbi?
Audiimus? neque adhuc conspirat Gallia Ibero
Odrysias lacerare acies, atque impia Thracum
Agmina, & infandas ferro rescindere lunas?
Non arma arripiunt? non telorum ærea campis
Bistoniis latè riguit seges? at mihi dudum
Byzanti circum turreis, & mœnia Budæ
Circum, canarum grando horrida ferratarum,
Et clamosa gemant tormenta, tonantiaque æra.
Cur non Austriadumque aquilas, villosque Philipporum
Auratos, Superi! mistimque micantia cerno
Lilia? me miserum! cur non Rhenoque Tagoq;
Et Rhodano vecti unanimes ventosa per alta,
Ostia Bistonî cœnosa irrumpimus Hebri,
Inque caput fractis curvatum cornibus amnem,
Trans Æmumque Istrumque Borysthenеasque procellas,
Sarmaticas ultra ferimus pia signa paludes?
O decus antiquum Byzanti! ô mœnia! & ô tu
Arx alta, Eoas latè regina per urbeis!
Infelix, quæ te crudeli compede vinctam
Eripere, atque Italæ rursum componere Romæ
Fortunata dies poterit? quæ dextra levare
Servitio? Vosque ô Solymæ, Jordaniaque arva!
Vos sacri colles, silvæque, habitataque Divis
Mœnia, divino tellus dignata cruore!
Sed si tanta piget momenta inquirere rerum;
Debemusne etiam fœdæ ludibria genti?
Prô pudor! opprobrium telluris, & impia magni
Proluvies Orbis, Cœlique & Numinis ira
Dicimur, obscœnique canes, damnataque turba.
Ipse ego per Scythicas acies, CASIMIRE, per arma,
Ipse per obstanteis arcus, per sæva Gelonûm
Spicula, per latos enseis, per scuta, virosque,
Vividus, & pulchro leti inflammatus amore,
Parte aliquâ ante alios, queîs aspera prælia curæ,
Devicti Ditis tendens insigne cruentum

(Dextrâ insigne, hostem lævâ mortemque lacessens)
Par cuneo irrumpam, par Pellææque phalangi,
Flammivomæ ballistæ, & fulminis acrior igne.
Eveniat! tantùm cœlo mihi spiritus almo
Suppeditet, nec Musa mihi SARBIEVIA desit
Injectura faces animis, & nobile robur.
Non mihi, si circùm, quidquid videt Æmus, Hebrusque
Perluit, atque Hypanis, Strymonque & inhospita Nessi
Flumina, Sithonias tendant inferre sarissas;
(Quamvis torva micent oculi, fronsque ærea; quamvis
Ora super duplici facies stet ferrea barbâ,
Setarumquæ alæ ingentes, rictusque jubati;
Non si Barbarico cœlum fremat omne tumultu,
Nec mihi si clamor terras & verberet astra)
Ora genásve timor notet, aut præcordia tentet.
Martius intereà cœlo calor influat ossa,
Ingentesq; in bella animos SARBIEVIUS addat,
Et pavidum incuset Pontum, & Neptunia segni
Æquora servitium minùs indignarier æstu;
Quod vinctæ Cyclades, quod mœret Achaica Tethys;
Æthiopumque domos nigras, quæque oppida Ganges
Præfluit, & cunctis captivum Bosporon undis;
Atque alia, Amosidæ, Solimæoque æmula Regi:
Tantum ardet,tantamq;animo vim spirat ab alto.
Tune pone manu citharam,CASIMIRE, nec ulla
Cura veter major grandeis convellere nervos
Et sacra in diros accendere prælia Thracas.

JACOBI WALLII *è Societate* JESU *Ode ad Lyram* SARBIEVIANAM, *spiritis* EUROPÆOS PRINCIPES *ad recuperandum* ORIENTIS IMPERIUM *animantem*.

QUæ Martiales barbitos incitat
In arma turmas? quos strepitus canit,
Bellique caussas? quas coire
Principum amicitias, & enses
Pingues amico sanguine barbara
In terga verti justiùs imperat?

An rursus Alcæi minaces
Classica personuere Musæ!
Sceptrique & iræ Pittacus impotens
Vrbem insolenti servitio premit,
Sævumque detrectat superbi
Ferre jugum Mitylena regni?
Fallórne? tristi Luna Othomanidûm
Pallescit umbrâ: cornua contrahit:
Plenumque desperavit orbem,
Omne jubar minuente Vate.
Sic noctilucis pallida cornibus
Phœbe laborat, ter, Magicis sacris,
Spargente succos, terque Marsas
Canidiâ recinente voces.
Præsagus horror, quem Lyra Thracio
Incussit astro, sanguineas aquas
Pro rore sub noctem coëgit
Æmoniis fluitare cultis.
Tantisne credet posteritas minis
Natos in usum lætitiæ modos
Fervere, ut augusti malignâ
Regum apices violentur umbrâ?
Ite, ite, fortes, quô citharæ vocat
SARBIEVIANÆ clangor amabilis:
Ite, & triumphatis Idumes
Ad numeros volitate campis.
Non molle quiddam, non quod Ionicis
Aptum choreis, auribus accinunt:
Docent in adversas phalangas
Ferre pedem benè temperatum.
Ordo, Gradivi nervus, aheneas
Stringit catervas. Ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatos
Fila regent numerosa gressus.
Lycurgus olim sic Lacedæmone
Pugnæ imminentis signa dedit lyrâ:
Et miles observans modorum
Ibat ovans, placidoque veros
Mortis timores carmine temperans,
Promptus ruebat pro patriis focis
Per tela, confusásque strages,
Per cineres, per acuta belli.
Ite, ite: sancto pulvere sordidos
Mavors coronis vestiet: hactenus
Nilique Jordanisque ripæ
Palmiferis viruêre silvis,

Vestrosque poscunt cædua vertices
Palmeta. Quin & barbita munere
Vestros adornabunt labores
Nobilibus potiore sertis.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu: sed, eheu! non nisi funera,
Vocesque supremas cadentûm
Docta sono tenuare rauco.
At illa, quæ vos increpuit, lyra
Benè ominato signa receptui
Datura, vulgabit decorè
Vulnus hians, obitasque mortes.
Non solus olim lusit Olympicâ
Digno palæstrâ carmine Pindarus:
Est, qui Palæstinis subactis
Sacra pari canat arma laude.
Nec sola Dirce vidit Hymettiis
Thebana tingi labra liquoribus:
Apum Quirinarum labores,
Obstupuit Tiberinus amnis,
Et hospitalem Vistula nectare
Madere ripam, quod sibi Romulâ
Stipavit VRBANVS Tiarâ
Mellifluos glomerante rores.
O magne vates, ô Heliconidum
Mystes sororum, quem Deus incola
* Musæque, securum pericli,
Pindaricos docuêre nisus;
Pars quanta laudum, mella liquentibus
Stillasse labris? pectoris alveo
Dives refundis mellis agmen,
Nectareaque ruens procellâ
Sonora vincis flumina, quæ Notus
Spumansque Nereus auxiliaribus
Dum juvit undis, versa secum
Tecta trahunt, pecudesque sorbent.
Talis superbos colligis impetus,
Altosque ripæ diruis obices
Effrœnis, & fœdam Gelonis
Perniciem meditatus arvis.
I, perge, grandi mellifluos lyrâ
Devolve fluctus. Mox ubi publicas
Implêris aures, Martis ardor
Crescet equis, equitumque turmis.
O quanta servo restitues gregi
Emenda totis pilea sarcinis!

Quos

Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Io, ter io! Si quid Apollinis
Divina quercus fatidicum sonat,
Verosque præsagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Musis.
Dicentur olim Sarmaticæ fides
Vicisse mistas cum lituis tubas:
Credetur excantata Thracum
Luna tuo trepidasse plectro.

GUILIELMI HESSII *è Societate* JESU *ad* MAT. CASIM. SARBIEVII *victricem Musam*

EMBLEMA.

Philomela inter lyræ fides mortua.

——ANIMATA CANENTEM EXANIMAT——

CUm teneri Philomela comes placidissima veris
Dulcibus Auroram sisteret illecebris;
Et modò lenta trahens veluti suspiria fleret,
Sorberet fractas garrula mox lacrymas;
Fortè sub herbosâ recubans testudine Vates
Dicitur innocuas increpuisse fides.
Audiit has vicina canens Philomela canentes,
Cœpit & hic primùm displicuisse sibi.
Ut tamen auderet, cantu persiabat inani
Cominus argutam sollicitare lyram,
Jamque susurrantum sonitus imitatur aquarum,
Mox velut æratâ provocat arma tubâ:
Deinde sepulchrales singultit Præfica lessos,
Carmine concisas adnumerante preces.
Donec languida sensim & mortua suspirando
Terruit attonitam lapsa repentè lyram.
Namque fides inter jucunda pericula quærens,
Concidit, & visa est dicere, Cedo lyræ.
Hactenus hæc fuerit, non est modò fabula; postquam
Huc CASIMIRE tuos detulit aura modos
Detulit, & toto siluerunt carmina Pindo,
Mœstum nescio quid visa subinde queri:
Non equidem invideo: nec si philomela superstit,
Emeritæ cupiam bella movere lyræ.

Et

Et tamen hic aliquid tenui protrudimus aurâ,
Et tamen audebo dicere si qua via est,
Si quis in hoc Phœbi tenuatur spiritus ore,
Si qua vel extremis vox agit in labiis,
Fundimus hic: si fortè lyrâ moriamur in istâ,
Dulce mihi fuerit te modulante mori.

Ejusdem in MAT. CASIM. SARBIEVII *Lyram novos in cantus ab* URBANI VIII, *Pont. Max. gentilitiis Apibus animatam*
EMBLEMA.

In tensis Lyræ fidibus tres Apes.

APES VITAM DANT ANIMOSQ; LYRÆ.

DAulias Aonium moriens sortita sepulchrum,
Liquerat in tensâ corpus inane lyrâ:
Mellifer en geminis exercitus advolat alis;
Terna sed ante omnes accelerabat Apis.
Si benè perspexi, majoraque murmura sensi,
Rustica non fuit hæc tuba, forensis erat:
Nata sub URBANO fuit hæc feliciter orbe,
Et tamen externam comis amare lyram,
Vix benè concussis volucrum trepidaverat alis
Et tenui impulsu moverat aura fides,
Jamque per incertos strepero cum murmure nervos
Ad numerum positis ibat Apis pedibus;
Ocyùs insonuêre fides, vocemque dedere,
Carminaque ad lyricos accinuêre modos.
Res nova (per Musas) & numquam cognita dixi;
Phœbeum, dixi, numen habetis apes?
Vosque lyræ graciles, vos fila tenerrima nervi
Vivitis, & vivam cogitis esse fidem?
State, micate fides, apibusque sonate secundis,
Exsuperate meos, sæcula parva, dies,
Altera promerito donec Lyra credita cœlo
Obscurum terris non sinat esse POLUM.

JACOBI LIBENS *è Societate* JESU *Parnassus biceps Poetis binis* HORATIO *&* SARBIEVIO.

FOrtè levem viridi captabam cespite somnum
Quem facilem ventus lenis & umbra dabant;
Cùm mihi Apollineis visus consistere campis,
Hic ubi bina sacris fons juga lambit aquis.

Culmine

Culmine sublimis cantabat HORATIUS uno;
Colle nec oppofito qui refideret erat.
O ego! Calliope votum sed inutile risit:
Est meritis sedes celsior illa tuis.
Serpe humilis, tenuesque elegos inglorius imo
Pangere turbam inter sub pede montis ama;
Ille meus (læto respectans signat ocello
Lauricomum serto luxuriante caput:
Ibat ovans celso, quisquis fuit ille, cothurno,
Jamque Venusino multa timendus erat:)
Ille meus superis Vates caput inseret astris;
Deque duobus apex qui vacat, hujus apex.
Dixit. At ille celer superato colle parabat
Dulce locuturas sollicitare fides.
Et jam plectro movens vocat in certamen Honoris
Fila Venusinæ non superanda lyræ.
Audieras; numeros neque spernere visus, HORATI,
Nobiliore animas æmula plectra sono.
Sic mediis certans philomela reciproca silvis
Ardet inexhaustum deproperare melos.
Laudis amor stimulabat, & artis conscia virtus,
Quæque aderat pressis turba novena labris.
Arbiter ipse animos Phœbus tacito ore ministrans
Alternum purâ combibit arte melos.
Hic tonat Actiacos numero majore triumphos:
Ille per audacis signa BOHEMA Ducis,
Per FERNANDEAS acies, aquilasque perennes
AUSTRIADUM, numero bellisonante volat.
Alter & alter agros, silvas canit alter & alter:
Hic citò mutatis blandus, & ille, modis.
Arte pari teneros canit alter & alter amores;
Arte pares ambo, non & amore pares.
Flamma duellantes animos vorat æmula; neuter,
Quo dici possit nomine Victor, habet.
Donec colle pari geminos in honore locavit
Pro paribus meritis Phœbus utrumque pari.
Quàm benè divisi geminata cacumina montis!
Signarunt Vates scilicet illa duos.
Sic erat in fatis, annos quandoque daturos
Par Vatum paribus nobile verticibus.
Olim hoc fatidicus præviderat augur Apollo,
Hinc gemino montem duxit in astra jugo.

FINIS.